

2021 Raport roczny

Dokument ten nie stanowi oficjalnej wersji Roczno Skonsolidowanego Sprawozdania Finansowego Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku. Oficjalne Roczne Skonsolidowane Sprawozdanie Finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku zostało sporządzone zgodnie z wymogami ESEF.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

WYBRANE DANE FINANSOWE	w tys. zł		w tys. euro***	
	2021	2020	2021	2020
Przychody z tytułu odsetek i o podobnym charakterze	824 249	1 118 882	180 065	250 074
Przychody z tytułu opłat i prowizji	742 899	645 163	162 294	144 196
Zysk brutto	950 936	317 277	207 741	70 913
Zysk netto	717 468	172 395	156 738	38 531
Całkowite dochody	(40 781)	506 312	(8 909)	113 163
Zmiana stanu środków pieniężnych	2 046 917	722 779	447 169	161 544
Aktywa razem	61 862 771	60 941 538	13 450 183	13 205 673
Zobowiązania wobec banków	3 383 353	5 118 861	735 607	1 109 227
Zobowiązania wobec klientów	43 507 474	43 393 906	9 459 380	9 403 204
Kapitał własny	7 383 395	7 580 967	1 605 295	1 642 751
Kapitał zakładowy	522 638	522 638	113 632	113 253
Liczba akcji (w szt.)	130 659 600	130 659 600	130 659 600	130 659 600
Wartość księgową na jedną akcję (w zł/euro)	56,51	58,02	12,29	12,57
Łączny współczynnik kapitałowy (w %)*	20,1	22,6	20,1	22,6
Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł/euro)	5,49	1,32	1,20	0,30
Rozwodniony zysk na jedną akcję (w zł /euro)	5,49	1,32	1,20	0,30
Wyplacona dywidenda na jedną akcję (w zł/euro)**	1,20	-	0,26	-

*Dodatkowe informacje dotyczące kalkulacji łącznego współczynnika kapitałowego zawarte są w Nocie nr 3, w sekcji „Adekwatność kapitałowa” oraz „Informacji w zakresie adekwatności kapitałowej Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku” podlegającej publikacji na stronie internetowej Banku. Kalkulacja łącznego współczynnika kapitałowego na dzień 31 grudnia 2021 roku była przedmiotem badania przez niezależnego biegłego rewidenta.

**Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Handlowego w Warszawie S.A. podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto za 2020 rok oraz przeznaczeniu na dywidendę dla akcjonariuszy kwoty 156 791 520 zł.

*Kursy użyte do przeliczenia złotych na euro: pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej wg średniego kursu NBP na dzień 31 grudnia 2021 roku – 4,5994 zł (na dzień 31 grudnia 2020 roku: 4,6148 zł); pozycje rachunku zysków i strat, sprawozdania z całkowitych dochodów oraz sprawozdania z przepływów pieniężnych wg kursu stanowiącego średnią arytmetyczną kursów NBP na koniec każdego miesiąca 2021 roku – 4,5775 zł (2020 roku 4,4742 zł).

2021

Skonsolidowane
sprawozdanie
finansowe

SPIS TREŚCI

Skonsolidowany rachunek zysków i strat	7
Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów	8
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej.....	9
Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	10
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych.....	11
Informacja dodatkowa zawierająca opis przyjętych zasad rachunkowości i inne informacje objaśniające	12
1. Informacje ogólne o Banku i Grupie Kapitałowej Banku („Grupa”).....	12
2. Znaczące zasady rachunkowości.....	14
3. Zarządzanie ryzykiem	22
4. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności	51
5. Wynik z tytułu odsetek.....	52
6. Wynik z tytułu opłat i prowizji	53
7. Przychody z tytułu dywidend	54
8. Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	55
9. Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	55
10. Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	56
11. Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	56
12. Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	57
13. Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania warunkowe	57
14. Podatek dochodowy	58
15. Zysk przypadający na jedną akcję	58
16. Zestawienie zmian w pozostałych całkowitych dochodach	59
17. Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	59
18. Należności od banków	59
19. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	61
20. Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	63
21. Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	63
22. Należności od klientów	64
23. Rzeczowe aktywa trwałe	66
24. Wartości niematerialne	68
25. Test utraty wartości dla wartości firmy	70
26. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	71
27. Inne aktywa	73
28. Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia	73

29. Zobowiązania wobec banków _____	74
30. Zobowiązania wobec klientów _____	74
31. Rezerwy _____	75
32. Inne zobowiązania _____	76
33. Aktywa i zobowiązania finansowe według umownych terminów wymagalności/zapadalności _	76
34. Kapitały _____	77
35. Transakcje repo oraz reverse repo _____	79
36. Kompensowanie należności i zobowiązań finansowych _____	80
37. Rachunkowość zabezpieczeń _____	81
38. Wartość godziwa _____	83
39. Wynik z tytułu wyłączenia składnika aktywów finansowych z bilansu _____	86
40. Zobowiązania warunkowe i sprawy sporne _____	87
41. Aktywa stanowiące zabezpieczenie _____	90
42. Działalność powiernicza _____	91
43. Leasing _____	91
44. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych _____	92
45. Transakcje z kluczowym personelem kierowniczym _____	93
46. Jednostki powiązane _____	94
47. Świadczenia na rzecz pracowników _____	95
48. Zdarzenia po dacie bilansowej _____	100

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

<i>w tys. zł</i>	Za okres	2021	2020
	Nota		
Przychody z tytułu odsetek	5	772 212	1 019 691
Przychody o podobnym charakterze	5	52 037	99 191
Koszty odsetek i koszty o podobnym charakterze	5	(36 188)	(117 205)
Wynik z tytułu odsetek	5	788 061	1 001 677
Przychody z tytułu opłat i prowizji	6	742 899	645 163
Koszty z tytułu opłat i prowizji	6	(93 031)	(85 201)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	6	649 868	559 962
Przychody z tytułu dywidend	7	10 959	11 794
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	8	514 603	311 405
Wynik na inwestycyjnych dłużnych aktywach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	39	414 599	203 402
Wynik na inwestycjach kapitałowych i pozostałych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		53 214	15 836
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	9	(6 421)	556
Pozostałe przychody operacyjne	10	18 878	19 696
Pozostałe koszty operacyjne	10	(89 648)	(56 028)
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	10	(70 770)	(36 332)
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	11	(1 090 742)	(1 115 338)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	12	(111 833)	(106 653)
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	25	-	(214 707)
Wynik z tytułu zbycia pozostałych aktywów		(658)	(480)
Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania warunkowe	13	(38 784)	(190 267)
Zysk operacyjny		1 112 096	440 855
Podatek od niektórych instytucji finansowych		(161 160)	(123 578)
Zysk brutto		950 936	317 277
Podatek dochodowy	14	(233 468)	(144 882)
Zysk netto		717 468	172 395
W tym:			
Zysk netto należny udziałowcom jednostki dominującej (w tys.)		717 468	172 395
Średnia ważona liczba akcji zwykłych (w szt.)	15	130 659 600	130 659 600
Zysk na jedną akcję (w zł)	15	5,49	1,32
Rozwodniony zysk na jedną akcję (w zł)	15	5,49	1,32

Informacja dodatkowa zamieszczona na kolejnych stronach stanowi integralną część rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z całkowitych dochodów

<i>w tys. zł</i>	Za okres	2021	2020
	Nota		
Zysk netto		717 468	172 395
Pozostałe całkowite dochody, które są lub mogą być przekwalifikowane do rachunku zysków i strat:		(762 051)	335 516
Aktualizacja wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (netto)	16	(426 210)	499 880
Zyski/Straty przeniesione do rachunku zysków i strat po zaprzestaniu ujmowania aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (netto)	16	(335 825)	(164 756)
Różnice kursowe		(16)	392
Pozostałe całkowite dochody, które nie mogą być przekwalifikowane do rachunku zysków i strat:		3 802	(1 599)
Zyski/(Straty) aktuarialne z wyceny programu określonych świadczeń (netto)	16	3 802	(1 599)
Pozostałe całkowite dochody po opodatkowaniu		(758 249)	333 917
Całkowite dochody ogółem		(40 781)	506 312
W tym:			
Całkowite dochody należne udziałowcom jednostki dominującej		(40 781)	506 312

Informacja dodatkowa zamieszczona na kolejnych stronach stanowi integralną część rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

<i>w tys. zł</i>	Stan na dzień	31.12.2021	31.12.2020
	Nota		
AKTYWA			
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	17	6 526 743	4 488 332
Należności od banków	18	967 677	570 247
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19	9 956 212	4 350 540
Pochodne instrumenty zabezpieczające		119 290	-
Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, w tym:	20	20 590 284	27 323 571
<i>aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań</i>	41	748 763	144 953
Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	21	97 316	78 473
Należności od klientów	22	21 327 600	21 914 223
Rzeczowe aktywa trwałe	23	451 671	476 909
Wartości niematerialne	24	1 243 160	1 252 583
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego		54 721	48 714
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	26	264 313	174 223
Inne aktywa	27	257 621	257 560
Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia	28	6 163	6 163
Aktywa razem		61 862 771	60 941 538
ZOBOWIĄZANIA			
Zobowiązania wobec banków	29	3 383 353	5 118 861
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	19	6 588 482	3 656 422
Pochodne instrumenty zabezpieczające		-	98 025
Zobowiązania wobec klientów	30	43 507 474	43 393 906
Rezerwy	30	142 024	84 775
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		5 974	3 666
Inne zobowiązania	32	852 069	1 004 916
Zobowiązania razem		54 479 376	53 360 571
KAPITAŁ WŁASNY			
Kapitał zakładowy	34	522 638	522 638
Kapitał zapasowy	34	3 001 699	3 002 265
Kapitał z aktualizacji wyceny	34	(312 018)	450 017
Pozostałe kapitały rezerwowe	34	2 814 030	2 793 561
Zyski zatrzymane		1 357 046	812 486
Kapitał własny razem		7 383 395	7 580 967
Zobowiązania i kapitał własny razem		61 862 771	60 941 538

Informacja dodatkowa zamieszczona na kolejnych stronach stanowi integralną część rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

<i>w tys. zł</i>	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Kapitał własny razem
Stan na 1 stycznia 2021 roku	522 638	3 002 265	450 017	2 793 561	812 486	7 580 967
Całkowite dochody ogółem, z tego:	-	-	(762 035)	3 786	717 468	(40 781)
zysk netto	-	-	-	-	717 468	717 468
różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	(16)	-	(16)
wycena aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (netto)	-	-	(762 035)	-	-	(762 035)
zyski/(straty) aktuarialne z wyceny programu określonych świadczeń (netto)	-	-	-	3 802	-	3 802
Dywidendy wypłacone	-	-	-	-	(156 791)	(156 791)
Transfer na kapitały	-	(566)	-	16 683	(16 117)	-
Stan na 31 grudnia 2021 roku	522 638	3 001 699	(312 018)	2 814 030	1 357 046	7 383 395

<i>w tys. zł</i>	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy	Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane	Kapitał własny razem
Stan na 1 stycznia 2020 roku	522 638	3 003 290	114 893	2 867 358	566 476	7 074 655
Całkowite dochody ogółem, z tego:	-	-	335 124	(1 207)	172 395	506 312
zysk netto	-	-	-	-	172 395	172 395
różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych	-	-	-	392	-	392
wycena aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (netto)	-	-	335 124	-	-	335 124
zyski/(straty) aktuarialne z wyceny programu określonych świadczeń (netto)	-	-	-	(1 599)	-	(1 599)
Transfer na kapitały	-	(1 025)	-	(72 590)	73 615	-
Stan na 31 grudnia 2020 roku	522 638	3 002 265	450 017	2 793 561	812 486	7 580 967

Informacja dodatkowa zamieszczona na kolejnych stronach stanowi integralną część rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

	Za okres	2021	2020
<i>w tys. zł</i>			
A. DZIAŁALNOŚĆ OPERACYJNA			
I. Zysk netto		717 468	172 395
II. Korekty		697 395	(320 071)
Bieżący i odroczone podatek dochodowy ujęty w wyniku finansowym	14	233 468	144 882
Amortyzacja	12	111 833	106 653
Wynik odpisów na oczekiwane straty kredytowe na należności	13	52 493	204 636
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych		-	214 707
Wynik z tytułu rezerw, w tym na zobowiązania warunkowe		54 870	20 722
Wynik z tytułu odsetek	5	(788 061)	(1 001 677)
Przychody z tytułu dywidend	7	(10 959)	(11 794)
Wynik ze sprzedaży aktywów trwałych		658	480
Wynik z tytułu niezrealizowanych różnic kursowych		(3 941)	(1 487)
Wynik na inwestycjach kapitałowych i pozostałych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		(53 214)	(15 799)
Inne korekty		20 539	17 742
Zmiana stanu należności od banków	18	(388 544)	566 457
Zmiana stanu należności od klientów	22	560 023	1 635 224
Zmiana stanu dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	20	5 599 855	(11 600 225)
Zmiana stanu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	19	(5 625 043)	1 044 019
Zmiana stanu aktywów z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających	19	(119 290)	-
Zmiana stanu innych aktywów	27	(321)	(85 236)
Zmiana stanu aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia	28	-	(6 163)
Zmiana stanu zobowiązań wobec banków	29	(1 736 335)	2 993 837
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	30	114 958	3 587 299
Zmiana stanu zobowiązań przeznaczonych do obrotu	19	2 932 060	1 785 553
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu pochodnych instrumentów zabezpieczających	19	(98 025)	78 799
Zmiana stanu innych zobowiązań	32	(159 629)	1 300
Odsetki otrzymane		1 015 038	1 358 691
Odsetki zapłacone		(36 756)	(128 007)
Podatek dochodowy zapłacony		(145 335)	(246 010)
III. Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		2 247 810	836 998
B. DZIAŁALNOŚĆ INWESTYCYJNA			
Wpływy		49 369	12 966
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych	23	4 359	1 502
Zbycie udziałów kapitałowych	21	34 372	-
Dywidendy otrzymane		10 638	11 464
Wydatki		(85 787)	(119 367)
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	23	(25 573)	(28 931)
Nabycie wartości niematerialnych	24	(60 214)	(90 436)
Przepływy netto związane z działalnością inwestycyjną		(36 418)	(106 401)
C. DZIAŁALNOŚĆ FINANSOWA			
Wpływy		-	-
Wydatki		(168 453)	(13 837)
Dywidendy wypłacone		(156 792)	-
Wydatki z tytułu opłat leasingowych		(11 661)	(13 837)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		(168 453)	(13 837)
D. Różnice kursowe z przeliczenia środków pieniężnych		3 978	6 019
E. Zwiększenie/(zmniejszenie) środków pieniężnych netto		2 046 917	722 779
F. Środki pieniężne na początek okresu		4 519 640	3 796 861
G. Środki pieniężne na koniec okresu	40	6 566 557	4 519 640

Informacja dodatkowa zamieszczona na kolejnych stronach stanowi integralną część rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Informacja dodatkowa zawierająca opis przyjętych zasad rachunkowości i inne informacje objaśniające

1. Informacje ogólne o Banku i Grupie Kapitałowej Banku („Grupa”)

Bank Handlowy w Warszawie S.A. („Jednostka dominująca”, „Bank”) ma siedzibę w Polsce przy ul. Senatorskiej 16, 00-923 Warszawa. Bank został powołany aktem założycielskim z dnia 13 kwietnia 1870 roku i jest zarejestrowany w Rejestrze Przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sądowym prowadzonym przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy, XII Wydział Gospodarczy w Warszawie, pod numerem KRS: 0000001538. Bank działa jako Spółka akcyjna. W okresie sprawozdawczym nazwa podmiotu nie uległa zmianie.

Jednostce dominującej nadano numer statystyczny REGON 000013037 oraz numer identyfikacji podatkowej NIP 526-030-02-91.

Czas trwania Jednostki dominującej oraz jednostek wchodzących w skład Grupy jest nieoznaczony.

Kapitał zakładowy Banku wynosi 522 638 400 zł i podzielony jest na 130 659 600 akcji zwykłych na okaziciela, o wartości nominalnej 4,00 zł każda. Akcje Banku są notowane na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie S.A.

Bank jest członkiem Citigroup Inc. Jednostką dominującą dla Banku jest Citibank Overseas Investment Corporation z siedzibą w New Castle, USA. Citibank Overseas Investment Corporation jest podmiotem zależnym od Citibank N.A. z siedzibą w Nowym Jorku, USA, podczas gdy jednostką dominującą najwyższego szczebla jest Citigroup Inc.

Bank jest uniwersalnym bankiem komercyjnym, oferującym szeroki zakres usług bankowych dla osób fizycznych i prawnych. Bank jest również 100% akcjonariuszem Domu Maklerskiego Banku Handlowego S.A., prowadzącego działalność maklerską w zakresie instrumentów finansowych oraz usług, skierowanych zarówno do osób fizycznych oraz prawnych.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. obejmuje dane Banku - Jednostki dominującej oraz jednostek od niego zależnych (razem zwanych dalej Grupą).

W skład Grupy wchodzi Bank oraz następujące jednostki zależne:

Nazwa jednostki	Siedziba	Udział w kapitale/w głosach na WZ w %	
		31.12.2021	31.12.2020
Jednostki konsolidowane metodą pełną			
Dom Maklerski Banku Handlowego S.A.	Warszawa	100,00	100,00
Handlowy-Leasing Sp. z o.o. (poza pośrednimi powiązaniami poprzez Handlowy-Inwestycje Sp. z o.o.)	Warszawa	97,47	97,47
Handlowy Investments S.A.	Luksemburg	100,00	100,00
PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	-	100,00
Handlowy-Inwestycje Sp. z o.o.	Warszawa	100,00	100,00

Struktura Grupy Kapitałowej Banku w 2021 roku uległa zmianie w porównaniu do końca 2020 roku. Zakończona została likwidacja Spółki PPH Spomasz Sp. z o.o. w likwidacji i Spółka została wykreślona z Krajowego Rejestru Sądowego w dniu 26 lipca 2021 roku.

W I kwartale 2020 roku Bank zawarł z Domem Maklerskim Banku Handlowego S.A. („DMBH”) warunkową umowę sprzedaży przedsiębiorstwa DMBH na rzecz Banku, pod warunkiem uzyskania przez Bank zgody na rozszerzenie licencji maklerskiej. Wyżej wymieniona umowa dotyczy przeniesienia do Banku działalności maklerskiej prowadzonej przez DMBH poprzez przeniesienie na Bank całego majątku DMBH w drodze sprzedaży przedsiębiorstwa, w tym składników majątkowych niezbędnych do prowadzenia działalności maklerskiej DMBH oraz pozostałych składników majątkowych wchodzących w skład przedsiębiorstwa.

W dniu 7 grudnia 2021 r. Bank otrzymał decyzję Komisji Nadzoru Finansowego udzielającą Bankowi zezwolenia na prowadzenie działalności maklerskiej. Licencja będzie stanowiła podstawę do połączenia działalności maklerskiej prowadzonej obecnie przez spółkę zależną Banku – Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. oraz świadczonej przez Bank usługi przyjmowania i przekazywania zleceń, wprowadzając tym samym istotną zmianę w zakresie usług świadczonych klientom bezpośrednio przez Bank.

Informacje finansowe dotyczące jednostek zależnych 31.12.2021 r.

Jednostki podporządkowane konsolidowane metodą pełną

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale (w %*)	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał	Przychody	Zysk/Strata
HANDLOWY-LEASING Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność leasingowa	Jednostka zależna	97,47	21 129	732	20 397	-	(441)
DOM MAKLERSKI BANKU HANDLOWEGO S.A.	Warszawa	Działalność maklerska	Jednostka zależna	100	742 894	618 481	124 413	84 725	26 857
HANDLOWY INVESTMENTS S.A.	Luksemburg	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	100	4 582	71	4 511	313	(231)
HANDLOWY – INWESTYCJE Sp. z o.o. 1/.	Warszawa	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	100	10 519	57	10 462	-	(166)

Dane w tys. zł

*Udział bezpośredni.

Objaśnienie zależności pośrednich:

1/ Pośrednie powiązania poprzez Handlowy-Inwestycje Sp. z o.o.

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale (w %)	Wartość bilansowa udziałów/akcji	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał	Przychody	Zysk/Strata
HANDLOWY-LEASING Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność leasingowa	Jednostka zależna	2,53	414	21 129	732	20 397	-	(441)

Dane w tys. zł

Przedstawione dane finansowe jednostek dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania, pochodzą z niezbadanych sprawozdań finansowych jednostek. Dane finansowe Handlowy Investments S.A. pochodzą ze sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień 28 lutego 2022 roku będącego dniem bilansowym jednostki.

Informacje finansowe dotyczące jednostek zależnych 31.12.2020 r.

Jednostki podporządkowane konsolidowane metodą pełną

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale (w %*)	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał	Przychody	Zysk/Strata
HANDLOWY-LEASING Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność leasingowa	Jednostka zależna	97,47	21 585	748	20 837	63	(567)
DOM MAKLERSKI BANKU HANDLOWEGO S.A.	Warszawa	Działalność maklerska	Jednostka zależna	100,00	736 813	622 862	113 951	74 376	16 372
PPH SPOMASZ Sp. z o.o. w likwidacji	Warszawa	Nie prowadzi działalności	Jednostka zależna	100,00	Jednostka postawiona w stan likwidacji				
HANDLOWY INVESTMENTS S.A.	Luksemburg	Działalność inwestycyjna	Jednostka zależna	100,00	5 313	85	5 228	480	(230)
HANDLOWY – INWESTYCJE Sp. z o.o. 1/.	Warszawa	Działalność maklerska	Jednostka zależna	100,00	10 701	72	10 629	28	(151)

Dane w tys. zł

*Udział bezpośredni.

Objaśnienie zależności pośrednich:

1/ Pośrednie powiązania poprzez Handlowy-Inwestycje Sp. z o.o.

Nazwa jednostki	Siedziba	Przedmiot przedsiębiorstwa	Charakter powiązania kapitałowego	Udział w kapitale (w %)	Wartość bilansowa udziałów/akcji	Aktywa	Zobowiązania	Kapitał	Przychody	Zysk/Strata
HANDLOWY-LEASING Sp. z o.o.	Warszawa	Działalność leasingowa	Jednostka zależna	2,53	414	21 585	748	20 837	63	(567)

Dane w tys. zł

Przedstawione dane finansowe jednostek dostępne na dzień sporządzenia sprawozdania, pochodzą z niezbadanych sprawozdań finansowych jednostek. Dane finansowe Handlowy Investments S.A. pochodzą ze sprawozdania finansowego sporządzonego na dzień 28 lutego 2021 roku będącego dniem

bilansowym jednostki.

2. Znaczące zasady rachunkowości

Oświadczenie o zgodności

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone zgodnie z wymogami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej („MSSF”), które zostały zatwierdzone przez Unię Europejską („MSSF EU”), a w zakresie nieregulowanym powyższymi standardami zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217, 2105, 2106) i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi, jak również wymogami odnoszącymi się do emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych.

Sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez Grupę w okresie co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego. Na dzień podpisania niniejszego sprawozdania finansowego Zarząd Banku nie stwierdza istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenie dla możliwości kontynuacji działalności przez Grupę w okresie co najmniej 12 miesięcy od dnia bilansowego na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia przez Bank dotychczasowej działalności.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku do publikacji 23 marca 2022 roku. Ostateczne zatwierdzenie sprawozdania finansowego nastąpi przez Walne Zgromadzenie Banku.

Roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku do publikacji 23 marca 2022 roku. Ostateczne zatwierdzenie sprawozdania finansowego nastąpi przez Walne Zgromadzenie Banku.

Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje rok zakończony 31 grudnia 2021 oraz zawiera dane porównawcze za rok zakończony 31 grudnia 2020.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w złotych polskich (waluta prezentacji) w zaokrągleniu do tysiąca złotych.

W sprawozdaniu zastosowano koncepcję wartości godziwej dla aktywów finansowych i zobowiązań finansowych wycenianych według wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, w tym instrumentów pochodnych, a także inwestycji kapitałowych (akcje i udziały mniejszościowe) oraz aktywów finansowych klasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody. Pozostałe składniki aktywów finansowych wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu pomniejszonej o odpisy na oczekiwane straty kredytowe. Pozostałe zobowiązania finansowe wykazywane są w wartości zamortyzowanego kosztu.

Sporządzenie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy zgodnie z MSSF wymaga od kierownictwa dokonania pewnych szacunków oraz przyjęcia związanych z nimi założeń, które mają wpływ na kwoty prezentowane w sprawozdaniu finansowym. Najważniejsze zasady rachunkowości oraz szacunki i oceny zastosowane przy sporządzaniu niniejszego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego stosowane były przez Grupę we wszystkich prezentowanych latach w sposób ciągły.

Szacunki i związane z nimi założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które w danych warunkach uznane zostaną za właściwe i które stanowią podstawę do dokonania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i zobowiązań, których wartości nie można określić w sposób jednoznaczny na podstawie innych źródeł. Rzeczywiste wartości mogą się jednak różnić od wartości szacunkowych.

Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty szacunków ujmowane są w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku, jeżeli korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i okresach przyszłych, jeżeli korekta wpływa zarówno na bieżący, jak i przyszłe okresy.

Najistotniejsze szacunki dokonane za okres dwunastu miesięcy, zakończony 31 grudnia 2021 roku dotyczą:

- oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych (Nota 3),
- wyceny według wartości godziwej instrumentów pochodnych (Nota 19),
- utraty wartości firmy (Nota 25),
- rezerw (w tym z tytułu spraw spornych, Nota 40),
- świadczeń pracowniczych (Nota 47).

Znaczące zasady rachunkowości zastosowane przy sporządzeniu niniejszego sprawozdania finansowego zaprezentowano w poszczególnych notach do niniejszego sprawozdania finansowego oraz poniżej.

Rachunek zysków i strat	Numer noty zawierającej opis zasad rachunkowości
Wynik z tytułu odsetek	5
Wynik z tytułu opłat i prowizji	6
Przychody z tytułu dywidend	7

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	2.1
Wynik na inwestycyjnych dłużnych aktywach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	2.1
Wynik na inwestycjach kapitałowych i pozostałych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2.1
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	37
Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania warunkowe	3

Sprawozdanie z sytuacji finansowej	Numer noty zawierającej opis zasad rachunkowości
Należności od banków	2.1
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	2.1
Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	2.1
Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	2.1
Należności od klientów	2.1
Rzeczowe aktywa trwałe	23
Wartości niematerialne	24
Aktywo z tytułu odroczonego podatku dochodowego	26
Aktywa trwałe przeznaczone do zbycia	28
Zobowiązania wobec banków	2.1
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	2.1
Pochodne instrumenty zabezpieczające	37
Zobowiązania wobec klientów	2.1
Rezerwy	31
Inne zobowiązania	32

Standardy i interpretacje zatwierdzone lecz jeszcze nieobowiązujące na dzień 31 grudnia 2021 roku, które mogą mieć wpływ na sprawozdanie finansowe Grupy

Standardy i interpretacje zatwierdzone lecz jeszcze nieobowiązujące na dzień 31 grudnia 2021 roku, które mogą mieć wpływ na sprawozdanie finansowe Grupy to:

- Zmiany do MSSF 3 polegające na aktualizacji odniesienia do założeń koncepcyjnych;
- Zmiany do MSR 16 zabraniające odliczania od kosztu wytworzenia pozycji rzeczowych aktywów trwałych jakichkolwiek wpływów ze sprzedaży pozycji wytworzonych w trakcie doprowadzenia tego składnika aktywów do miejsca i stanu umożliwiającego mu działanie w sposób zamierzony przez kierownictwo. Zamiast tego jednostka ujmuje przychody ze sprzedaży takich pozycji oraz koszt wytworzenia tych pozycji w rachunku zysków i strat. Data obowiązywania - okres roczny rozpoczynający się 1 stycznia 2022 roku lub po tej dacie;
- Zmiany do MSR 37 precyzujące, że „koszt wykonania” umowy rodzącej obciążenia obejmuje „koszty bezpośrednio związane z umową”. Koszty bezpośrednio związane z umową mogą być kosztami krańcowymi związanymi z wykonaniem umowy lub alokacją innych kosztów, które są bezpośrednio związane z realizacją umów. Data obowiązywania - okres roczny rozpoczynający się 1 stycznia 2022 roku lub po tej dacie;
- Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2018-2020, wyjaśniające użyte słownictwo oraz poprawiające drobne niekonsekwencje, przeoczenia lub sprzeczności między wymogami standardów w MSSF 1 Zastosowanie Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej po raz pierwszy, MSSF 9 Instrumenty Finansowe, MSR 41 Rolnictwo oraz przykładach w MSSF 16 Leasing;
- MSSF 17 „Ubezpieczenia” zastępujący dotychczas obowiązujący MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” i wprowadzający kompleksowe uregulowania w obszarze rachunkowego podejścia do umów ubezpieczeniowych, a w szczególności wyceny wynikających z nich zobowiązań. Standard eliminuje dotychczas dopuszczaną przez MSSF 4 różnorodność w ujęciu rachunkowym umów ubezpieczeniowych ze względu na krajowe jurysdykcje.

Wyżej wymienione zmiany obowiązują od 1 stycznia 2022 roku i nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

Pozostałe zmiany standardów oczekujące na zatwierdzenie przez Unię Europejską

- Zmiana MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” w zakresie prezentacji zobowiązań finansowych w podziale na krótko i długoterminowe, doprecyzowująca kryteria klasyfikacji zobowiązania jako długoterminowe;
- Zmiana do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” oraz Oświadczenia praktycznego 2 „Dokonywanie ocen materialności” w zakresie ujawniania zasad (polityki) rachunkowości, wprowadzająca wymóg ujawniania

materialnych zasad rachunkowości zastępujący dotychczasowy wymóg ujawniania istotnych zasad rachunkowości, wydana 12 lutego 2021 roku została zatwierdzona 2 marca 2022 roku;

- Zmiana do MSR 8 „Zasady (polityka) rachunkowości, zmiany wartości szacunkowych i korygowanie błędów” wprowadzająca definicję wartości szacunkowych, obejmującą również definicję zmiany wartości szacunkowych, zamiast dotychczasowej definicji zmiany wartości szacunkowych, wydana 12 lutego 2021 roku została zatwierdzona 2 marca 2022 roku;
- Zmiana do MSR 12 „Podatek dochodowy” zawężająca zwolnienie z ujmowania aktywów i zobowiązań z tytułu odroczonego podatku dochodowego, tak że nie obejmuje ono transakcji, w wyniku których powstają opodatkowane i odliczalne różnice przejściowe w równych kwotach, wydana 7 maja 2021 roku;
- Zmiana do MSSF 17 „Umowy ubezpieczeniowe” - pierwsze zastosowanie MSSF 17 i MSSF 9 – informacje porównawcze dotyczące umożliwienia jednostkom wdrażającym MSSF 9 oraz MSSF 17 uproszczenie (wynikające z trudnych do wyjaśnienia wymogów prezentowania danych porównawczych z obu tych standardów łącznie) w ujawnianiu danych porównawczych poprzez uznanie, że standard MSSF 9 był zastosowany do aktywów finansowych wcześniej, wydana 9 grudnia 2021 roku.

Wyżej wymienione zmiany nie będą miały istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

Standardy obowiązujące od 1 stycznia 2021

- Zmiany do MSSF 9, MSR 39, MSSF 7, MSSF 4 oraz MSSF 16 wprowadzające zwolnienie z ujmowania jednorazowego wyniku z tytułu modyfikacji aktywów finansowych oraz praw do użytkowania, jeżeli modyfikacja wynika wyłącznie z reformy wskaźników stóp procentowych, a nowa stopa jest ekonomicznie tożsama z dotychczasową. Zmiany wprowadzają również dodatkowe uproszczenia w zakresie rachunkowości zabezpieczeń, a także obowiązkowe ujawnienia w zakresie przygotowania jednostki do wdrożenia alternatywnych stóp bazowych i zarządzania ryzykiem związanym z reformą;
- Zmiany do MSSF 16 wprowadzające zwolnienie z ujmowania obniżek czynszu w związku z COVID-19 jako modyfikacji leasingu. Zmiana obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się od 1 czerwca 2020 r. lub później. Od 1 kwietnia 2021 został wydłużony okres obowiązywania tego zwolnienia o rok;
- Zmiany do MSSF 4 wydane 25 czerwca 2020 roku w związku z przesunięciem daty wejścia w życie MSSF 17, w zakresie obowiązku dostosowania do MSSF 9;

Wymienione powyżej zmiany nie wpływają istotnie na sprawozdanie finansowe.

Podstawy konsolidacji

Jednostki zależne to wszelkie jednostki kontrolowane przez Grupę. Grupa sprawuje kontrolę nad jednostką wówczas, gdy posiada władzę nad tą jednostką, jest narażona lub ma prawo do zmiennych zwrotów ze swojego zaangażowania w tę jednostkę oraz ma możliwość wywierania wpływu na te zwroty poprzez sprawowanie władzy nad tą jednostką.

Przejęcie jednostek zależnych przez Grupę rozlicza się metodą nabycia. Koszt przejęcia ustala się jako wartość godziwą przekazanych aktywów, wyemitowanych instrumentów kapitałowych oraz zobowiązań zaciągniętych lub przejętych na dzień wymiany. Możliwe do zidentyfikowania aktywa nabyte oraz zobowiązania, w tym warunkowe przejęte w ramach połączenia jednostek gospodarczych, wycenia się początkowo według ich wartości godziwej na dzień przejęcia, niezależnie od wielkości ewentualnych udziałów niekontrolujących. Nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywach netto ujmuje się jako wartość firmy. Jeżeli koszt przejęcia jest niższy od wartości godziwej aktywów netto przejętej jednostki zależnej, różnicę ujmuje się bezpośrednio w rachunku zysków i strat.

Transakcje i rozrachunki na transakcjach pomiędzy spółkami Grupy są eliminowane. Eliminacji podlegają również istotne niezrealizowane zyski i straty na transakcjach pomiędzy spółkami z Grupy.

Zasady rachunkowości stosowane przez jednostki zależne zostały ujednoczone w procesie przygotowania skonsolidowanego sprawozdania finansowego tam, gdzie było to konieczne, dla zapewnienia zgodności we wszystkich istotnych obszarach z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę.

Waluty obce

Wartości prezentowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym prezentowane są w złotych polskich, które są walutą funkcjonalną i walutą prezentacji Grupy.

Pozycje sprawozdania z sytuacji finansowej i zobowiązania warunkowe udzielone i otrzymane wyrażone w walutach obcych przelicza się na złote polskie według kursu średniego ustalonego dla danej waluty przez Prezesa Narodowego Banku Polskiego („NBP”) na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej.

Transakcje wyrażone w walutach obcych przy początkowym ujęciu przelicza się na walutę funkcjonalną (złoty polski) według kursu obowiązującego w dniu transakcji.

Różnice kursowe wynikające z rewaluacji walutowych pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej oraz rozliczenia transakcji walutowych zaliczane są do wyniku z pozycji wymiany, w ramach wyniku na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji.

Kursy podstawowych walut zastosowane przy sporządzaniu niniejszego sprawozdania finansowego są następujące:

w zł	31 grudnia 2021 r.	31 grudnia 2020 r.
1 USD	4,0600	3,7584
1 CHF	4,4484	4,2641
1 EUR	4,5994	4,6148

2.1 Aktywa i zobowiązania finansowe – klasyfikacja i wycena

Klasyfikacja

Bank klasyfikuje instrumenty finansowe do następujących kategorii:

- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- aktywa finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu,
- aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody,
- zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat,
- zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Składniki aktywów finansowych wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat)

Kategoria obejmuje:

1) aktywa, które nie zostały zaklasyfikowane jako wyceniane według zamortyzowanego kosztu, ani jako wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody oraz

2) aktywa finansowe przeznaczone w momencie ich początkowego ujęcia do wyceny według wartości godziwej z zyskami lub stratami ujmowanymi w rachunku zysków i strat, jeśli w ten sposób Bank eliminuje lub znacząco zmniejsza niespójność wyceny lub ujęcia (określaną czasami jako „niedopasowanie księgowo”), jaka w przeciwnym razie powstałaby na skutek wyceny aktywów lub zobowiązań bądź ujęcia związanych z nimi zysków lub strat według różnych zasad oraz

3) akcje i udziały mniejszościowe

Składnik aktywów zalicza się do tej kategorii w szczególności, gdy jest przeznaczony do obrotu (model aktywów przeznaczonych do obrotu), tzn. jeżeli: został nabyty głównie w celu sprzedaży w bliskim terminie; w momencie początkowego ujęcia stanowi część portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieją dowody bieżącego faktycznego trybu generowania krótkoterminowych zysków; lub jest instrumentem pochodnym.

Akcje i udziały mniejszościowe z tytułu wybranych zaangażowań strategicznych w tzw. spółkach infrastrukturalnych prowadzących działalność na rzecz sektora finansowego przedstawione są w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako „Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat”.

Aktywa finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu (należności od banków i należności od klientów)

Składnik aktywów finansowych wycenia się w zamortyzowanym koszcie, jeśli spełnione są łącznie obydwa warunki:

- a) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest utrzymywanie aktywów finansowych dla uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy;
- b) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Do kategorii tej zaliczane są w szczególności należności kredytowe, skupione wierzytelności oraz dłużne papiery wartościowe nienotowane na aktywnym rynku, a także lokaty zdeponowane na rynku międzybankowym i transakcje reverse repo.

Aktywa udzielone lub nabyte ze zidentyfikowaną utratą wartości (tzw. POCI – purchased or originated credit impaired)

Aktywa udzielone lub nabyte ze zidentyfikowaną utratą wartości w momencie początkowego ujęcia mogą powstać w sytuacji, gdyby Grupa udzieliła lub nabyła ekspozycje ze zidentyfikowaną utratą wartości w momencie początkowego ujęcia lub dla ekspozycji ze zidentyfikowaną utratą wartości, dla której wystąpiło kryterium wyłączenia z bilansu (istotna modyfikacja). Aktywa POCI, gdyby wystąpiły, Grupa ujęłaby w wartości godziwej w momencie początkowego ujęcia, a następnie wg zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem stopy efektywnej skorygowanej o oczekiwane straty kredytowe, natomiast oczekiwane straty kredytowe ujmowane byłyby w odniesieniu do całego okresu życia tych instrumentów (life-time).

Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody)

Składnik aktywów finansowych jest wyceniany w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, jeżeli spełnione są oba poniższe warunki:

- a) składnik aktywów finansowych jest utrzymywany zgodnie z modelem biznesowym, którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych; oraz
- b) warunki umowy dotyczącej składnika aktywów finansowych powodują powstawanie w określonych terminach przepływów pieniężnych, które są jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty.

Do kategorii tej Grupa klasyfikuje wybrane dłużne papiery wartościowe.

W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych korekta z tytułu zmiany stanu dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody ujęte są w przepływach z działalności operacyjnej.

Ocena modelu biznesowego

W ramach oceny modelu biznesowego wspomnianego w opisie kategorii aktywów finansowych Grupa bierze pod uwagę specyfikę całego portfela, w którym znajduje się dane aktywo. Informacje uwzględniane w ramach tej oceny obejmują:

- specyfikę i cel istnienia danego modelu biznesowego, cel generowania aktywów,
- sposób oceny wyników funkcjonowania danego portfela i wskaźniki jego efektywności, a także raportowanie na odpowiednich szczeblach zarządczych,
- ryzyka właściwe dla danego portfela i jak są zarządzane,
- zdarzenia sprzedaży aktywów finansowych.

Portfel należności od klientów jest zarządzany w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy. Sprzedaże z tego portfela dotyczą co do zasady należności ze zidentyfikowaną utratą wartości.

W obszarze funkcji skarbowych Grupy w odniesieniu do papierów wartościowych istnieje model:

- którego celem jest zarówno otrzymywanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i sprzedaż składników aktywów finansowych, ponieważ sprzedaż może być realizowana wg aktualnych potrzeb biznesowych, a także instrumenty mogą pozostawać w portfelu do terminu zapadalności., oraz
- aktywów przeznaczonych do obrotu

Zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu)

Kategoria ta obejmuje instrumenty pochodne będące zobowiązaniami, które nie są ujmowane jako instrumenty zabezpieczające oraz zobowiązania z tytułu tzw. „krótkiej sprzedaży”.

Zobowiązania finansowe wycenianie według zamortyzowanego kosztu (Zobowiązania wobec banków i zobowiązania wobec klientów)

Do kategorii tej zaklasyfikowane są przede wszystkim depozyty klientowskie, a także zobowiązania do odkupu określonych papierów wartościowych w ramach transakcji repo, wyceniane według zamortyzowanego kosztu.

Ujmowanie i wyłączenie z bilansu oraz nieistotne modyfikacje

Transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat (z wyłączeniem instrumentów pochodnych) oraz transakcje zakupu i sprzedaży aktywów finansowych klasyfikowanych jako aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody ujmują się w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej i wyłącza z ksiąg na dzień rozliczenia transakcji, tj. dzień, w którym Grupa odpowiednio otrzymuje lub przekazuje prawo własności do składnika aktywów. Prawa i obowiązki z tytułu zawartej transakcji w okresie pomiędzy datą zawarcia i datą rozliczenia transakcji wyceniane są do wartości godziwej.

Pożyczki i inne należności wykazywane są w momencie uruchomienia środków na rzecz kredytobiorcy.

Aktywa finansowe wyłącza się z sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy prawa do uzyskania przepływów pieniężnych z ich tytułu wygasły lub zostały przeniesione i Grupa dokonała przeniesienia zasadniczo całego ryzyka i wszystkich pożytków z tytułu ich własności.

Zobowiązania finansowe są wyłączone z sprawozdania z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy zobowiązanie wygasło, tj. kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Grupa stosuje następujące kryteria, które traktowane są jako istotne modyfikacje i których wystąpienie skutkuje wyłączeniem składnika aktywów z bilansu i koniecznością jego ponownego ujęcia zgodnie z właściwą klasyfikacją:

- zmiana kontraktowa, która powoduje zmianę oceny testu SPPI,
- zmiana dłużnika,
- przewalutowanie,

- podwyższenie zaangażowania o co najmniej 10% niespłaconego kapitału.

Na moment wyłączenia składnika aktywów z bilansu, niezamortyzowana część prowizji ujmowana jest w całości w przychodzie odsetkowym. Nowo pobrana prowizja rozliczana jest w czasie metodą efektywnej stopy procentowej.

Jeśli następuje zmiana przepływów pieniężnych dla aktywów finansowych wycenianych w zamortyzowanym koszcie i posiadających harmonogram spłaty (nieistotna modyfikacja), wynikająca z aneksu do umowy, Grupa dokonuje ponownego obliczenia wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych i ujmuje zysk lub stratę z tytułu modyfikacji w rachunku zysków i strat. Wartość bilansową brutto takiego składnika aktywów finansowych oblicza się jako wartość bieżącą renegotjowanych lub zmodyfikowanych przepływów pieniężnych wynikających z umowy, dyskontowanych według pierwotnej efektywnej stopy procentowej składnika aktywów finansowych (lub efektywnej stopy procentowej skorygowanej o ryzyko kredytowe w przypadku zakupionych lub utworzonych składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe). Wszelkie poniesione koszty i opłaty związane z modyfikacją korygują wartość bilansową zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych i są amortyzowane w okresie pozostającym do daty wymagalności zmodyfikowanego składnika aktywów finansowych.

Pochodne instrumenty finansowe wykazywane są w wartości godziwej począwszy od dnia zawarcia transakcji, natomiast wyłączone są z ksiąg w dacie rozliczenia.

Wycena

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe wycenia się w wartości godziwej, powiększonej w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego nieklasyfikowanych jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat o istotne koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Po początkowym ujęciu Grupa wycenia aktywa finansowe:

- w wartości godziwej, nie dokonując pomniejszenia o koszty transakcji, jakie mogą być poniesione przy sprzedaży lub innym sposobie wyzbycia się aktywów. Dotyczy to aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu, inwestycyjnych dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody i inwestycji kapitałowych i pozostałych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat
- według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej – dotyczy to należności od banków i klientów. Wartość należności wycenianych według zamortyzowanego kosztu uwzględnia odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych.

Zobowiązania finansowe:

- Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, wycenia się w wartości godziwej
- Zobowiązania wobec banków i wobec klientów po początkowym ujęciu są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

Zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego niestanowiących części powiązania zabezpieczającego, ujmuje się w następujący sposób:

- W przypadku składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego kwalifikowanego jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, ujmuje się w rachunku zysków i strat;
- Zyski lub straty wynikające z wyceny składnika aktywów finansowych zaliczonego do wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, ujmuje się w pozostałych całkowitych dochodach. Odpisy aktualizujące z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, przychody odsetkowe oraz różnice kursowe dotyczące pieniężnych aktywów i zobowiązań, ujmuje się w rachunku zysków i strat. W momencie usunięcia składnika aktywów finansowych z bilansu, skumulowane zyski i straty uprzednio ujęte w kapitale własnym, ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Wartość godziwą instrumentów pochodnych ustala się w oparciu o notowania instrumentów na aktywnych rynkach, w oparciu o ceny niedawno zawartych transakcji oraz w oparciu o techniki wyceny, w tym modele bazujące na zdyskontowanych przepływach pieniężnych oraz modele wyceny opcji, w zależności od tego, który ze sposobów jest w danym przypadku właściwy. Instrumenty pochodne, które nie zostały desygnowane jako instrumenty zabezpieczające zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń, klasyfikowane są jako aktywa lub zobowiązania przeznaczone do obrotu i wyceniane w wartości godziwej.

Wbudowane instrumenty pochodne w umowach zasadniczych stanowiących zobowiązania finansowe traktuje się jako oddzielne instrumenty pochodne, jeśli ryzyka z nimi związane oraz ich charakterystyka nie są ściśle powiązane z ryzykami i charakterystyką zasadniczego kontraktu oraz kontrakt zasadniczy nie jest wyceniany w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Utrata wartości aktywów finansowych

Dla aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz zobowiązań warunkowych Grupa dokonuje odpisów na oczekiwane straty kredytowe, według opracowanych, wewnętrznych zasad i metodyk kalkulacji odpisów.

Dokonywane są one w ujęciu zagregowanym dla każdego z 3 etapów

- Etap 1: ekspozycje kredytowe, dla których ryzyko kredytowe nie zwiększyło się istotnie od momentu początkowego ujęcia

- Etap 2: ekspozycje kredytowe, dla których nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego
- Etap 3: ekspozycje kredytowe, dla których nastąpił obiektywny dowód utraty wartości

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Składnik aktywa finansowego lub grupa aktywów finansowych utraciły wartość wyłącznie, gdy istnieją obiektywne dowody utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów (zdarzenie powodujące stratę), a zdarzenie (lub zdarzenia) powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Do obiektywnych dowodów utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów zalicza się uzyskane przez Grupę informacje dotyczące zdarzeń, które wymienione są w dalszej części raportu w Nocie 3 „Zarządzanie ryzykiem”. Niezaklasyfikowanie ekspozycji kredytowej klienta jako ekspozycji o utraconej wartości kredytowej, pomimo wystąpienia określonych przesłanek wymaga uzasadnienia i udokumentowania, dlaczego nie zidentyfikowano utraty wartości.

Klasyfikacja ekspozycji do Etapu 1 i 2 jest uzależniona od wystąpienia istotnego wzrostu ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia. Przypisanie ekspozycji do Etapu odbywa się, w zależności od sposobu zarządzania klientem (indywidualne vs. grupowe), przy uwzględnieniu szerokiego zakresu informacji pozyskiwanych w ramach standardowych procesów zarządzania ryzykiem (w tym procesu Wczesnego Ostrzegania), dotyczących zarówno bieżących, jak i przyszłych zdarzeń, w tym czynników makroekonomicznych oraz liczby dni zaległości.

Metodologia i założenia wykorzystywane przy ustalaniu poziomu odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na należności są regularnie przeglądane i uaktualniane w razie potrzeby. Dodatkowo Grupa dokonuje testowania wstecznego (w oparciu o dane historyczne) w celu porównania wartości rzeczywiste poniesionych strat z szacunkami w zakresie oczekiwanych strat kredytowych.

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe liczone są w oparciu o modele statystyczne dla grup aktywów łączonych w portfele o wspólnych cechach ryzyka kredytowego. W sprawozdaniu finansowym Grupa koryguje wartość ekspozycji kredytowych o wartość odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

Kredyty są uznane za nieściągalne (tj. takie, dla których Grupa nie spodziewa się przyszłych przepływów pieniężnych oraz które na podstawie oddzielnych przepisów podatkowych spełniły warunki niezbędne do zaliczenia straty do kosztów uzyskania przychodu lub które zostały bezwarunkowo umorzone na mocy umowy z klientem) na podstawie decyzji Banku spisywane w ciężar odpisów z tytułu utraty wartości. W przypadku odzyskania uprzednio spisanej kwoty przychody z tego tytułu prezentowane są w pozycji „Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania warunkowe”.

Jeżeli wartość bieżąca szacowanych przepływów pieniężnych wzrosła na skutek zdarzenia, które nastąpiło po wykazaniu utraty wartości, wówczas uprzednio dokonany odpis z tytułu utraty wartości jest odpowiednio odwracany przez rachunek zysków i strat.

Odpisy z tytułu utraty wartości na należności od banków i klientów, odpisy z tytułu utraty wartości papierów wartościowych i innych aktywów korygują wartość odpowiednich pozycji aktywów. Rezerwy na zobowiązania warunkowe wykazywane są w zobowiązaniach w pozycji „Rezerwy”.

Grupa dokonuje podziału składników aktywów wycenianych według zamortyzowanego kosztu ze względu na podejście do zarządzania ryzykiem kredytowym danego zaangażowania na portfel aktywów indywidualnie istotnych oraz portfel aktywów indywidualnie nieistotnych (portfel grupowy).

Poziom odpisów z tytułu utraty wartości na należności uznane za indywidualnie istotne, dla których stwierdzono wystąpienie przesłanek utraty wartości, obliczany jest jako różnica między wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą przewidywaną do otrzymania przyszłych przepływów pieniężnych wynikających ze spodziewanych spłat przez kredytobiorcę z tytułu realizacji zabezpieczeń lub sprzedaży wierzytelności. Przyszłe przepływy dyskontowane są do wartości bieżącej efektywną stopą procentową instrumentu.

Poziom odpisów z tytułu utraty wartości na należności uznane za indywidualnie nieistotne, dla których stwierdzono wystąpienie przesłanek utraty wartości, obliczany jest na bazie oceny portfelowej opartej o historyczne doświadczenia dotyczące strat ponoszonych z tytułu aktywów o podobnych cechach ryzyka.

Ekspozycje restrukturyzowane to ekspozycje, wobec których zostały zastosowane udogodnienia (ang. concession) ze względów ekonomicznych lub umownych (w zakresie warunków finansowych) wynikające z trudności finansowych kredytobiorcy, których w innym przypadku Grupa by nie udzieliła.

Proces nadawania ekspozycji statusu „forborne” jest ściśle związany z procesem zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym również z procesem rozpoznawania utraty wartości dla ekspozycji.

Restrukturyzacja klienta i jego ekspozycji nie zawsze oznacza utratę wartości (np. w przypadku uzyskania odpowiednich rekompensat). Za ekspozycje z utratą wartości uznaje się ekspozycje restrukturyzowane z restrukturyzacją wymuszoną.

W przypadku przyznania przez Grupę kredytobiorcy udogodnienia, jeśli nie zmienia ono w znaczący sposób istotnych warunków oraz oczekiwanych przepływów pieniężnych z aktywa finansowego, wówczas oczekiwane przyszłe przepływy z aktywa finansowego, którego dotyczy udogodnienie, Grupa ujmuje w wycenie tego aktywa, stosując pierwotną efektywną stopą procentową dla danego instrumentu.

Jeśli udzielone udogodnienie w znaczący sposób zmienia istotne warunki lub oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne, wówczas takie aktywo finansowe jest wyłączone z bilansu, a nowe aktywo finansowe jest ujmowane w bilansie w wartości godziwej na dzień początkowego ujęcia.

W przypadku należności wynikających z działalności innej niż podstawowa, Grupa przyjęła podejście polegające na

tworzeniu odpisów na oczekiwane straty kredytowe w pełnej wysokości po przekroczeniu określonego progu przeterminowania płatności.

Ryzyko kredytowe w wartości aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody

W celu wyliczenia kosztu oczekiwanych strat kredytowych dla aktywów wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, Grupa wykorzystuje wewnętrzną metodykę, definiującą parametry prawdopodobieństwa wystąpienia niewykonania zobowiązania (parametr PD), wartość straty w momencie niewykonania zobowiązania (parametr LGD) oraz wartość ekspozycji kredytowej w momencie niewykonania zobowiązania (parametr EAD).

Dla aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, wzrost lub spadek oczekiwanych strat kredytowych ujmowany jest w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania warunkowe”.

2.2 Wartości szacunkowe i osądy

Ustalenie bilansowych wartości niektórych aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów wymaga oszacowania na datę bilansową wpływu niepewnych przyszłych zdarzeń na te pozycje. Szacunki i założenia podlegają ciągłej ocenie, oparte są o doświadczenia historyczne oraz inne czynniki, w tym oczekiwania co do przyszłych zdarzeń, które w danej sytuacji wydają się uzasadnione. Poniżej zaprezentowano najistotniejsze z nich, zastosowane przy sporządzaniu sprawozdania finansowego.

Wartość godziwa instrumentów pochodnych

Wartość godziwą instrumentów finansowych nienotowanych na aktywnych rynkach ustala się, stosując techniki wyceny. Jeżeli do ustalenia wartości godziwej stosuje się techniki wyceny, metody te są okresowo oceniane i weryfikowane. Wszystkie modele są testowane i zatwierdzane przed użyciem. W miarę możliwości w modelach wykorzystywane są wyłącznie dane możliwe do zaobserwowania, chociaż w pewnych obszarach kierownictwo jednostki musi korzystać z oszacowań. Zmiany założeń dotyczących szacowanych czynników mogą mieć wpływ na wykazywane wartości godziwe instrumentów finansowych.

Grupa stosuje następujące metody wyceny w stosunku do poszczególnych typów instrumentów pochodnych:

- do wyceny terminowych transakcji walutowych stosuje się model zdyskontowanych przepływów pieniężnych,
- do wyceny transakcji opcyjnych wykorzystywane są rynkowe modele wyceny opcji,
- do wyceny transakcji na stopy procentowe stosuje się model zdyskontowanych przepływów pieniężnych,
- do wyceny transakcji futures stosuje się bieżące notowania rynkowe.

Grupa do wyceny ryzyka kredytowego wykorzystuje kwotowania instrumentu wymiany ryzyka upadłości dłużnika (Credit Default Swap).

Grupa różnicuje wycenę ryzyka kontrahenta ze względu na dostępność kwotowań kredytowych instrumentów pochodnych (CDS):

- ryzyko kredytowe kontrahentów, dla których istnieje aktywny rynek CDS: uznaje się, że kwotowania CDS odzwierciedlają rynkową wycenę ryzyka kredytowego,
- ryzyko kredytowe kontrahentów, dla których nie istnieje aktywny rynek CDS: na podstawie ratingu kredytowego (zewnętrznego lub wewnętrznego, jeżeli zewnętrzny nie jest dostępny) oraz sektora gospodarki, w którym klient działa, kontrahentowi przypisywana jest wartość indeksu CDS, która odzwierciedla rynkową wycenę ryzyka.

W przypadku wyceny własnego ryzyka kredytowego, Grupa stosuje metodę zdefiniowaną dla klientów, dla których nie ma aktywnego rynku CDS.

Głównymi czynnikami wpływającymi na zmiany szacunków w zakresie ryzyka kontrahenta są: (i) zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych skorelowane między innymi z poziomem kursów walut oraz stóp procentowych, (ii) zmiany w zakresie kwotowań kredytowych instrumentów pochodnych (CDS) (iii) zmiany w zakresie ryzyka kredytowego kontrahentów (zmiana ratingów).

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe

Metodologia szacowania odpisów na oczekiwane straty kredytowe opisana została powyżej w sekcji Utrata wartości aktywów finansowych.

Utrata wartości firmy

Grupa corocznie przeprowadza obligatoryjne testy na utratę wartości firmy zgodnie z modelem opracowanym na podstawie wytycznych zawartych w MSR 36. Podstawą wyceny wartości odzyskiwalnej ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których przyporządkowano wartość firmy, jest ich wartość użytkowa, którą kierownictwo Banku szacuje w oparciu o plan finansowy, odzwierciedlający przyjęte założenia odnośnie przyszłych warunków gospodarczych oraz oczekiwanych wyników działalności Banku, stopę dyskontową wykorzystaną w prognozach przepływów pieniężnych oraz

stopę wzrostu zastosowaną do ekstrapolacji prognoz przepływów pieniężnych wykraczających poza okres objęty planem finansowym.

Rezerwy

Metodologia szacowania i ujmowania rezerw opisana została w Nocie 31 oraz Nocie 40.

Świadczenia pracownicze

Rezerwy na przyszłe wypłaty z tytułu świadczeń pracowniczych, takie jak odprawy emerytalne i rentowe, podlegają okresowemu oszacowaniu aktuarialnemu przez niezależnego aktuarusza. Wysokość rezerw odpowiada wartości obecnej przyszłych długoterminowych zobowiązań Banku wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień sprawozdawczy i bazuje na szeregu założeń w obszarze statystyki kadrowej, w tym prawdopodobieństwa dotrwania danej osoby do wieku emerytalnego jako pracownika Banku, obejmującego rotację pracowników, ryzyko śmierci oraz ryzyko całkowitej niezdolności do pracy.

Reforma wskaźników stóp procentowych

Grupa zastosowała zwolnienie polegające na kontynuacji relacji zabezpieczających w okresie niepewności przed reformą zastępującą stopę InterBank Offered Rate alternatywną stopą wolną od ryzyka. Na potrzeby oceny, czy prognozowana transakcja jest wysoce prawdopodobna, przyjmuje się że w wyniku tej reformy wskaźnik stopy procentowej, na którym oparte są zabezpieczane przepływy, nie ulegnie zmianie (dalsze informacje znajdują się w Nocie „Rachunkowość zabezpieczeń”).

3. Zarządzanie ryzykiem

STRUKTURA ORGANIZACYJNA I PROCESY ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Grupa dokonuje analizy, oceny, aprobaty oraz zarządza wszystkimi rodzajami ryzyka związanymi z jej działalnością wynikającymi z przyjętej strategii biznesowej. Proces zarządzania ryzykiem jest realizowany we wszystkich jednostkach i na wszystkich poziomach organizacji i pokrywa między innymi: ryzyko kredytowe (włączając ryzyko kontrahenta, ryzyko rezydualne ograniczane przyjmowanymi zabezpieczeniami, i ryzyko koncentracji), ryzyko płynności, ryzyko rynkowe oraz ryzyko operacyjne.

Głównym założeniem strategii zarządzania ryzykiem w Grupie jest podejmowanie wyważonego ryzyka przy zachowaniu zasad wspólnej odpowiedzialności. Koncepcja zarządzania ryzykiem w oparciu o wspólną odpowiedzialność zorganizowana jest na trzech niezależnych poziomach („trzech liniach obrony”):

- Poziom 1 tj. jednostki organizacyjne odpowiedzialne za prowadzenie działalności, z której wynika podejmowanie ryzyka oraz odpowiedzialne za zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej Grupy, jak również za identyfikowanie i raportowanie ryzyka do jednostek 2-giej linii,
- Poziom 2 tj. zarządzanie ryzykiem w Jednostkach organizacyjnych, niezależnie od zarządzania ryzykiem na pierwszej linii oraz działalność komórki do spraw zgodności – jednostki lub osoby odpowiedzialne za ustanawianie standardów zarządzania ryzykiem w zakresie identyfikowania, pomiaru lub oceny, ograniczania, kontroli, monitorowania i raportowania oraz nadzór nad mechanizmami kontrolnymi stosowanymi przez inne jednostki organizacyjne Grupy w celu ograniczenia ryzyka – jednostki organizacyjne Sektora Zarządzania Ryzykiem, Departament Zgodności, Sektora Zarządzania Finansami, Pion Prawny, Pion Zarządzania Kadrami,
- Poziom 3 tj. jednostki Audytu zapewniające niezależną ocenę procesów zarządzania ryzykiem oraz systemu kontroli wewnętrznej.

W zakresie zarządzania ryzykiem Rada Nadzorcza Banku jest upoważniona do podejmowania uchwał w sprawie:

- Zatwierdzania strategii działalności Grupy oraz zasad ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem uwzględniających strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym Grupy;
- Zatwierdzania dopuszczalnego poziomu ryzyka w Grupie („Ogólnego Apetytu na ryzyko”) w ramach procesu szacowania i alokacji kapitału wewnętrznego w danym roku (ICAAP);
- Zatwierdzania podstawowej struktury organizacyjnej Grupy ustalonej przez Zarząd, dostosowanej do zakresu i profilu podejmowanego ryzyka.

Ponadto, Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad zgodnością polityki Grupy w zakresie podejmowania ryzyka ze strategią i planem finansowym Grupy oraz realizuje obowiązki Rady wynikające z w/w strategii/regulacji lub innych zatwierdzonych przez Radę Nadzorczą dokumentów.

Zarząd Banku zatwierdza w drodze uchwał:

- Strukturę organizacyjną Grupy z określonymi zakresami odpowiedzialności dostosowaną do zakresu i profilu podejmowanego ryzyka, zapewnia oddzielenie funkcji pomiaru, monitorowania i kontroli ryzyka od jednostek prowadzących działania wymagające podejmowania ryzyka,
- Profil ryzyka Grupy poprzez określenie istotnych rodzajów ryzyka, jednocześnie zapewniając wdrożenie procesów zarządzania nimi i/lub alokację kapitału wewnętrznego,

- Strategię działalności Grupy, Zasady ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem stanowiące strategię zarządzania ryzykiem w Grupie, w tym ryzykiem operacyjnym,
- Ogólny akceptowalny poziom ryzyka w Grupie („Ogólny Apetyt na ryzyko”), w ramach dokumentu podsumowującego proces szacowania i alokacji kapitału wewnętrznego na dany rok.

Zarząd Banku powołuje niezależnego Członka Zarządu Nadzorującego Sektor Zarządzania Ryzykiem (ang. *Chief Risk Officer*), podlegającego bezpośrednio Prezesowi Zarządu, odpowiedzialnego za zarządzanie i kontrolę ryzyka kredytowego, rynkowego, operacyjnego, a w szczególności za:

- wdrożenie systemu zarządzania ryzykiem w Grupie, metod identyfikacji, pomiaru i systemu kontroli oraz sprawozdawczości ryzyka,
- kształtowanie polityki zarządzania ryzykiem i opracowanie systemów oceny i kontroli ryzyka,
- podejmowanie decyzji kredytowych zgodnie z zasadami wynikającymi z procedur kredytowych oraz dokumentów wyznaczających politykę kredytową Grupy,
- zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa portfela kredytowego,
- zarządzanie portfelem kredytów trudnych (włączając windykację i restrukturyzację wierzytelności).

Ponadto odpowiada za:

- opracowanie, wprowadzenie oraz aktualizację pisemnych polityk, strategii i procedur w zakresie systemu zarządzania ryzykiem, systemu kontroli wewnętrznej oraz szacowania kapitału wewnętrznego,
- dokonywanie przeglądów procesu szacowania i utrzymywania kapitału wewnętrznego oraz polityki zmiennych składników wynagrodzeń.

Procesy zarządzania ryzykiem są wdrażane w Grupie na podstawie pisemnych polityk i zasad dotyczących identyfikacji, pomiaru, ograniczania, kontroli, monitorowania i raportowania ryzyka, na które Grupa jest narażona, zatwierdzonych przez Zarząd, osoby upoważnione zgodnie z zasadami wydawania aktów normatywnych w Banku lub odpowiednio powołane Komitety.

W ramach systemu zarządzania ryzykiem w Grupie działają następujące Komitety:

- Komitet Zarządzania Aktywami i Pasywami Banku (ang. *ALCO*),
- Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem (ang. *RCMC*) nadzorujący Komisję ds. Modeli oraz Komisję ds. Ryzyka Sektora Bankowości Detalicznej,
- Komitet ds. Nowych Produktów,
- Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego, Systemu Kontroli i Zgodności.

Wiceprezes Zarządu Banku, pełniący jednocześnie funkcję Członka Zarządu Nadzorującego Sektor Zarządzania Ryzykiem przedstawia Zarządowi Banku do zatwierdzenia strukturę organizacyjną Sektora, która uwzględnia specyfikę zarządzania ryzykiem kredytowym, rynkowym, płynności i operacyjnym w poszczególnych segmentach klientów. Dla tego celu w ramach Sektora Zarządzania Ryzykiem zostały wyodrębnione jednostki organizacyjne odpowiedzialne za:

- zarządzanie ryzykiem kredytowym klientów korporacyjnych tj. Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw, zarządzanie ryzykiem kredytowym Bankowości Detalicznej,
- zarządzanie należnościami z utratą wartości,
- zarządzanie ryzykiem rynkowym, z uwzględnieniem ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej,
- zarządzanie ryzykiem płynności,
- zarządzanie ryzykiem operacyjnym,
- zarządzanie procesem kapitałowym i ryzykiem modeli,
- walidacje modeli,
- wsparcie zarządzania ryzykiem w wyżej wymienionych obszarach, w tym w ramach funkcji kontrolnych,
- proces całościowej i ciągłej oceny ryzyka kredytowego (Fundamentalna Ocena Ryzyka Kredytowego).

Menedżerowie z Sektora Zarządzania Ryzykiem i jednostek biznesowych są odpowiedzialni za ustalanie i wdrażanie polityki i praktyki zarządzania ryzykiem w odpowiednich jednostkach biznesowych, nadzór nad ryzykiem w tych jednostkach oraz reagowanie na potrzeby i problemy w nich występujące.

Zarządzanie ryzykiem w Grupie wspierane jest przez szereg systemów informatycznych w zakresie:

- oceny ryzyka kredytowego klienta i ekspozycji;
- pomiaru, raportowania i monitoringu ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego;
- wyceny, monitorowania i raportowania zabezpieczeń;
- kalkulacji i raportowania odpisów na oczekiwane straty kredytowe.

Istotne rodzaje ryzyka

Grupa zarządza wszystkimi istotnymi rodzajami ryzyka, wynikającymi z realizacji przyjętej strategii biznesowej.

W ramach procesu identyfikacji istotnych rodzajów ryzyka w 2021 roku Zarząd Banku uznał za istotne następujące rodzaje ryzyka:

- Ryzyko kredytowe,
- Ryzyko kredytowe kontrahenta,
- Ryzyko rynkowe w księdze handlowej,

- Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej,
- Ryzyko płynności,
- Ryzyko operacyjne,
- Ryzyko braku zgodności,
- Ryzyko technologiczne i bezpieczeństwa informacji (włącznie z ryzykiem ciągłości działania i cyberbezpieczeństwa),
- Ryzyko outsourcingu,
- Ryzyko nadużyć/defraudacji,
- Ryzyko kadrowe (kapitału ludzkiego),
- Ryzyko błędów operacyjnych/procesowania.

Grupa monitoruje wszystkie powyższe rodzaje ryzyka. Z uwagi na charakterystykę portfela, w niniejszym rozdziale zostaną przedstawione zasady związane z procesem monitorowania ryzyka kredytowego (w tym ryzyka kontrahenta i koncentracji), operacyjnego, płynności, rynkowego w księdze handlowej i stopy procentowej księgi bankowej.

Ryzyko kredytowe, obejmujące również ryzyko kredytowe kontrahenta, wynika z zaangażowania kredytowego lub związanego z zawieraniem i rozliczaniem niżej wymienionych transakcji, i jest to ewentualność wystąpienia strat finansowych w wyniku niedopełnienia zobowiązań finansowych lub umownych przez kredytobiorcę lub kontrahenta. Ryzyko kredytowe jest elementem wielu aspektów działalności Grupy, zwanych dalej produktami, takich, jak:

- kredyty i pożyczki;
- gwarancje i akredytywy;
- transakcje walutowe oraz na instrumentach pochodnych;
- transakcje na papierach wartościowych;
- finansowanie i obsługa rozliczeń, w tym handlowych (krajowych i zagranicznych);
- transakcje, w których Grupa występuje w charakterze pośrednika wobec klientów lub innych osób trzecich.

Zasady opisane w sekcji „Ryzyko kredytowe” niniejszego dokumentu dotyczą różnych rodzajów ekspozycji, które zostały zdefiniowane w odpowiednich Politykach Kredytowych Grupy.

Dodatkowo w ramach systemu zarządzania ryzykiem kredytowym Grupa stosuje zasady ograniczania ryzyka kredytowego (w tym poprzez przyjmowanie zabezpieczeń) ograniczając **ryzyko rezydualne** oraz zarządza **ryzykiem koncentracji** przy uwzględnieniu istotnych czynników ryzyka koncentracji.

Ryzyko płynności to ryzyko, polegające na tym, że Grupa może być niezdolna do wypełnienia w określonym terminie swoich zobowiązań finansowych wobec klienta, kredytodawcy lub inwestora. Pomiar ryzyka płynności prowadzony zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, a w szczególności z ustawą Prawo bankowe, opiera się o standardy wyznaczone przez regulatora (regulacyjne miary płynności) oraz o wewnętrzne miary ułatwiające zarządzanie tym ryzykiem.

Ryzyko rynkowe to ryzyko utraty zysków wskutek zmian stóp procentowych, kursów wymiany walut i cen towarów oraz ich wahań. Ryzyko rynkowe jest związane z portfelem bankowym oraz handlowym. Pomiar ryzyka rynkowego jest prowadzony zgodnie z ustalonymi standardami w celu zapewnienia spójności pomiarów we wszystkich jednostkach oraz możliwości agregacji ryzyka.

Ryzyko operacyjne należy rozumieć jako możliwość poniesienia strat w wyniku niewłaściwych lub zawodnych procesów wewnętrznych, czynników ludzkich, systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych.

RYZYKO KREDYTOWE

Głównym celem w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest wspieranie długoterminowego planu stabilnego rozwoju portfela kredytowego przy zachowaniu jego odpowiedniej jakości. Służą temu obowiązujące w Grupie regulacje i wdrożone procesy kontrolne.

W bieżącym okresie sprawozdawczym Grupa kontynuowała czynności w ramach zarządzania ryzykiem kredytowym związane z rozwojem otoczenia zewnętrznego w tym skutków pandemii COVID-19, wzrostu cen energii i surowców czy problemami z łańcuchem dostaw. Zarówno w Bankowości Korporacyjnej jak i Detalicznej w bieżącym okresie, Grupa nie zaobserwowała istotnego wpływu powyższych czynników na jakość portfela kredytowego. Na koniec okresu wszystkie pozaustawowe narzędzia pomocowe udzielone klientom zostały zakończone. W dalszym ciągu natomiast aktywne pozostają oraz udzielane są nowe, chociaż w mniejszym stopniu niż w 2020 r., narzędzia ustawowe.

Zasady polityki zarządzania ryzykiem kredytowym

Za ustalanie zasad Polityki Kredytowej Bankowości Korporacyjnej i Polityki Kredytowej Bankowości Przedsiębiorstw, oraz polityk kredytowych Bankowości Detalicznej, a także pozostałych polityk, programów i procedur, monitorowanie wyników zarządzania ryzykiem kredytowym, bieżącą ocenę ryzyka kredytowego portfela oraz zatwierdzanie indywidualnie znaczących limitów ryzyka kredytowego odpowiedzialne są jednostki zarządzania ryzykiem.

Zasady akceptacji ryzyka są dostosowywane do strategii Grupy, ogólnego akceptowanego poziomu ryzyka, wyników portfela kredytowego oraz wyników kontroli wewnętrznej.

W przypadku klientów Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw oraz działalności w zakresie bankowości inwestycyjnej w skali całej organizacji, proces kredytowy opiera się na szeregu fundamentalnych zasad, takich jak:

- wspólna odpowiedzialność obszaru biznesu i niezależnych jednostek zarządzania ryzykiem za jakość portfela i procesu kredytowego oraz ponoszone straty kredytowe;
- postępowanie zgodnie z wytycznymi dotyczącymi portfela w celu zapewnienia jego dywersyfikacji i zachowania równowagi pomiędzy ryzykiem i kapitałem;
- wprowadzenie systemu kompetencji kredytowych, który zakłada, iż kompetencje kredytowe mogą być przyznane upoważnionym, przeszkolonym i doświadczonym pracownikom jednostek zarządzania ryzykiem i operacji na podstawie ich dotychczasowego doświadczenia zawodowego oraz umiejętności i zdolności oceny ryzyka;
- wymóg podejmowania decyzji kredytowej przez co najmniej dwóch upoważnionych pracowników Grupy posiadających stosowne limity kompetencyjne dla wszystkich istotnych ekspozycji;
- uzależnienie wymaganego szczebla akceptacji od ponoszonego ryzyka – ekspozycje związane z większym ryzykiem (uwzględniając wielkość i poziom ryzyka) wymagają zatwierdzenia na wyższym szczeblu decyzyjnym;
- stosowanie zróżnicowanych i adekwatnych standardów oceny ryzyka do każdego kredytobiorcy i zaangażowania, w tym w ramach działań naprawczych;
- określenie ratingu ryzyka dla każdego dłużnika i ekspozycji w spójnym procesie ratingowym w oparciu m.in. o wyniki modeli ratingowych lub scoringowych;
- okresowe monitorowanie wyników z działalności klientów oraz identyfikowanie negatywnych zmian w ich sytuacji, które wymagają podjęcia natychmiastowych działań klasyfikujących należność lub działań naprawczych;
- dobór akceptowalnych zabezpieczeń, ich wycenę, prawne ustanowienie oraz monitoring;
- wymóg zatwierdzania odstępstw od zasad Polityki Kredytowej na wyższych szczeblach organizacyjnych, w celu zapewnienia kontroli realizacji jej zasad przez kierownictwo wyższego szczebla, z zachowaniem zgodności z wewnętrznymi aktami normatywnymi obowiązującymi w Grupie, przepisami prawa powszechnie obowiązującymi oraz regulacjami wydawanymi przez właściwych regulatorów.

W Sektorze Bankowości Detalicznej (SBD) Grupa posiada zatwierdzone przez Zarząd polityki kredytowe dla poszczególnych produktów kredytowych oferowanych przez SBD.

Ryzyko kredytowe w tym obszarze zarządzane jest przy pomocy:

- szczegółowych polityk kredytowych określających zasady badania zdolności kredytowej i wiarygodności kredytowej;
- systemu przyznawania kompetencji kredytowych oraz niezależnego nadzorowania jakości pracy analityków kredytowych;
- systemu monitorowania jakości narzędzi informatycznych wspomagających analizę zdolności i wiarygodności kredytowej;
- systemu pomiaru i kontroli ryzyka w portfelach kredytowych, na które składają się m.in: szczegółowy system informacji zarządczej o jakości portfela kredytowego oraz czynności windykacyjnych, identyfikacja ekspozycji z utratą wartości, monitorowanie przeterminowań, monitorowanie benchmarków itp., zatwierdzonych przez Zarząd limitów wewnętrznych określających parametry portfela kredytowego;
- zatwierdzonych przez Zarząd zasad polityki windykacyjnej oraz politykę ochrony przed nadużyciami oraz politykę autoryzacji transakcji dokonanych na kartach kredytowych i debetowych;
- sprawozdań, informacji na temat jakości portfela kredytowego na Komisji ds. Ryzyka Sektora Bankowości Detalicznej, Komitecie ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem oraz Komitecie ds. Ryzyka i Kapitału przy Radzie Nadzorczej;
- zasad przeprowadzania testów warunków skrajnych;
- monitoringu działania modeli scoringowych oraz pomiaru i identyfikacji ekspozycji z utratą wartości;
- monitoringu zachowań klientów Grupy w Biurze Informacji Kredytowej (BIK);
- polityki wyceny zabezpieczeń kredytów zabezpieczonych hipotecznie oferowanych przez SBD.

Każdy portfel jest poddawany minimum raz w roku testom warunków skrajnych.

Ocena i pomiar ryzyka kredytowego

Grupa stosuje spójną metodykę ratingową w stosunku do całego portfela kredytów w Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw, co ułatwia porównanie zaangażowania kredytowego w ramach wszystkich sektorów działalności, regionów geograficznych i produktów.

Rating ryzyka dłużnika i rating limitu dłużnika są elementami oceny ryzyka kredytowego związanego z udzielonymi produktami. Rating ryzyka dłużnika odzwierciedla szacunkowe prawdopodobieństwo niewywiązania się przez dłużnika ze zobowiązania w ciągu 1 roku i jest obliczany zazwyczaj przy wykorzystaniu modeli statystycznych, ocen zewnętrznych agencji ratingowych lub modeli scoringowych.

Rating limitu dłużnika, jako miara oceny ryzyka w horyzoncie średnio i długoterminowym, uwzględnia również dodatkowe parametry jakościowe, między innymi: cykliczność branży, jakość zarządu, strategię biznesową klienta, ryzyko oddziaływania na klienta niekorzystnych zmian regulacyjnych czy jawność i jakość procesów kontroli.

Do każdego limitu kredytowego jest przypisany rating ryzyka limitu, który uwzględnia rating ryzyka dłużnika i parametry transakcji, np. formę prawną ustanowionego zabezpieczenia, pomniejszające straty poniesione w wyniku niewykonania zobowiązania bądź rodzaj produktu. W ten sposób rating ryzyka limitu określa potencjalną oczekiwaną stratę z tytułu

transakcji.

Pomiar ryzyka kredytowego jest dokonywany na wielu poziomach, w tym:

- na poziomie limitu, który może obejmować jeden lub więcej kontraktów, dyspozycji lub transakcji;
- na poziomie dłużnika, w przypadku przyznania dłużnikowi kilku limitów, co pozwala ocenić łączne ryzyko braku spłaty zobowiązań przez dłużnika;
- na poziomie grupy dłużników powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie;
- na poziomie portfela, przy czym rating ryzyka portfela jest obliczany jako średnia indywidualnych ratingów ekspozycji ważonych wielkością ekspozycji.

W zakresie ekspozycji kredytowych klientów Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw Grupa wykorzystuje modele ratingowe o różnym stopniu skomplikowania m.in. w zależności od wielkości portfela i branży klienta.

W zakresie detalicznych ekspozycji kredytowych Grupa wykorzystuje modele oceny punktowej, opracowane na podstawie historii zachowania własnych klientów. Modele te analizują zachowanie klienta w Biurze Informacji Kredytowej, zachowanie klienta na podstawie własnych danych oraz cechy demograficzne klientów. Jakość działania modeli scoringowych podlega ocenie bieżącej oraz monitorowaniu rocznemu. W jej wyniku wprowadzane są zmiany w modelu lub polityce kredytowej.

Pomiar ryzyka kredytowego portfela detalicznego opiera się o dedykowane modele scoringowe oraz techniki raportowania obejmujące analizę wskaźników dotyczących nowych klientów oraz istniejących portfeli bez utraty wartości i z utratą wartości.

Skuteczność modeli scoringowych stosowanych w procesie oceny ryzyka jest regularnie monitorowana za pomocą raportów badających stabilność populacji, raportów KS (Kolmogorowa-Smirnowa) i sprawozdań dotyczących jakości portfela (wskaźniki przeterminowań i strat). Każdy model scoringowy podlega corocznej walidacji.

Monitoring ryzyka kredytowego

Za monitorowanie prawdopodobieństwa niewywiązania się z zobowiązań przez dłużnika odpowiedzialne są jednostki zarządzania ryzykiem, przy wsparciu jednostek biznesowych odpowiedzialnych za współpracę z Klientem.

Monitorowanie i zarządzanie ekspozycją na ryzyko kredytowe jest dokonywane na dwóch poziomach: (a) na poziomie klienta lub dłużnika, (b) na poziomie portfela.

Monitorowanie i zarządzanie ekspozycją na poziomie klienta odbywa się m.in. poprzez okresowe raporty kontrolne, proces wczesnego ostrzegania, okresowe analizy sytuacji klienta.

Monitorowanie wyników portfela i identyfikowanie trendów w portfelu realizowane jest przy pomocy regularnej informacji zarządczej i raportów kontrolnych, które umożliwiają także aktywne reagowanie w przypadku niepokojących sygnałów lub trendów.

Oprócz analizy raportów informacji zarządczej menedżerowie ryzyka odbywają regularne spotkania dotyczące portfela z udziałem przedstawicieli jednostek biznesowych, w celu dokonania przeglądu potencjalnych transakcji i przeanalizowania kwestii kredytowych.

W Sektorze Bankowości Detalicznej monitoringowi podlegają modele ocen scoringowych, pomiaru utraty wartości, poziom przeterminowań, efektywność działań windykacyjnych, limity wewnętrzne, zachowania klientów w BLK, benchmarki itp.

Ograniczanie ryzyka

Ograniczanie ryzyka kredytowego w ramach określonego apetytu na ryzyko jest stałym i kluczowym elementem procesu zarządzania ryzykiem w Grupie. Jest ono prowadzone poprzez:

- selekcję klientów i zatwierdzanie kredytów:
 - wyznaczanie rynku docelowego oraz kryteriów doboru klientów,
 - wyznaczanie maksymalnych, dopuszczalnych limitów zaangażowania kredytowego poprzez limity dla określonych ratingów ryzyka lub poprzez kryteria akceptacji ryzyka,
 - ustanowienie i monitorowanie odpowiednich limitów w celu ograniczenia ryzyka koncentracji zaangażowań,
 - wyznaczanie i utrzymywanie wysokich standardów analizy informacji o kredytobiorcy (due diligence),
 - ustanawianie standardów w zakresie procesu kredytowego, w celu zapewnienia spójnego podejścia do danych segmentów,
 - stosowanie określonych standardów dokumentacji kredytowej,
- stosowanie zabezpieczeń w celu ograniczenia ryzyka i zarządzanie ryzykiem rezydualnym:
 - określanie akceptowalnych zabezpieczeń oraz ich klasyfikacja ze względu na możliwość odzysku w przypadku egzekucji,
 - ustanawianie zabezpieczeń w odpowiedniej formie prawnej (standardy dokumentacji),
 - określanie oczekiwanej struktury zabezpieczeń lub relacji wartości kredytu do wartości zabezpieczenia,
 - wycena rzeczowych zabezpieczeń przez dedykowane i wyspecjalizowane jednostki w Grupie z wykorzystaniem wycen zewnętrznych, tam gdzie zachodzi taka potrzeba,
- monitorowanie ekspozycji kredytowych i system wczesnego ostrzegania:
 - okresowe monitorowanie ekspozycji kredytowych i stosowanie systemu wczesnego ostrzegania,

- regularne przeglądy portfela zapewniające identyfikację niekorzystnych tendencji i koncentracji,
- aktywne zarządzanie portfelem poprzez wdrażanie odpowiednich zmian w strategii kredytowej w oparciu o przeglądy portfela lub testy warunków skrajnych.

Polityka stosowania zabezpieczeń

Poza ogólnymi zasadami ograniczania ryzyka kredytowego Grupa posiada zdefiniowane zasady, specyficzne dla obszaru korporacyjnego i detalicznego, dotyczące przyjmowania, oceny, ustanawiania i monitorowania różnych rodzajów zabezpieczeń, w tym ustanawianie hipotek na nieruchomości, zastawu na środkach trwałych i obrotowych, przyjmowanie gwarancji, poręczeń i podobnych instrumentów wsparcia oraz cesji praw do należności (zwanymi dalej łącznie: zabezpieczeniami). Ryzyko jest ograniczane również poprzez wymóg ubezpieczenia zabezpieczeń przez cały czas trwania ekspozycji kredytowej. Zasady te służą minimalizowaniu ryzyka rezydualnego.

Dodatkowym czynnikiem ograniczającym ryzyko jest zasada zgodnie z którą w przypadku finansowania przedsiębiorstw i osób prowadzących działalność gospodarczą podstawowym źródłem spłaty wierzytelności Grupy są przychody z bieżącej działalności klientów, będące kluczowym elementem oceny zdolności kredytowej potencjalnych kredytobiorców.

W celu zdywersyfikowania ryzyka związanego z zabezpieczeniami Grupa przyjmuje różne rodzaje zabezpieczeń:

- w obszarze Bankowości Detalicznej są to przede wszystkim nieruchomości mieszkalne,
- w obszarze Bankowości Korporacyjnej i Bankowości Przedsiębiorstw przyjmowane są między innymi:
 - gwarancje i poręczenia,
 - zabezpieczenia gotówkowe,
 - papiery wartościowe,
 - należności,
 - zapasy,
 - nieruchomości,
 - maszyny i urządzenia,
 - pojazdy mechaniczne.

Szczegółowe procedury określające rodzaje akceptowanych przez Grupę zabezpieczeń, zasady ich ustanowienia i określania ich wartości oraz wydzielenie specjalistycznej jednostki ryzyka odpowiedzialnej za proces zarządzania zabezpieczeniami pozwoliło na wypracowanie odpowiednich standardów dla tego procesu, obejmujących m.in.:

- kryteria akceptacji i wyceny zabezpieczeń,
- standardy dokumentacji,
- zasady oraz częstotliwość monitoringu i aktualizacji wartości zabezpieczeń (w tym inspekcji),

Ponadto, w regulacjach kredytowych Bankowości Przedsiębiorstw określone są takie parametry jak:

- wymagana struktura zabezpieczeń dla poszczególnych rodzajów wierzytelności kredytowych,
- relacje wartości kredytu do wartości zabezpieczenia dla poszczególnych typów zabezpieczeń,
- pożądana struktura poszczególnych rodzajów zabezpieczeń w portfelu wierzytelności kredytowych.

Grupa okresowo kontroluje, czy bieżąca struktura portfela zabezpieczeń w Bankowości Przedsiębiorstw jest zgodna z założeniami oraz czy wartość zabezpieczeń jest odpowiednia.

W ramach Bankowości Korporacyjnej oczekiwana wartości kredytu do wartości zabezpieczenia określana jest każdorazowo w decyzji kredytowej. Relacja ta jest również przedmiotem okresowej kontroli/monitorowania.

Podstawowym zabezpieczeniem w przypadku Sektora Bankowości Detalicznej jest hipoteka ustanowiona na nieruchomości dla kredytów zabezpieczonych hipotecznie. Grupa stosuje również ubezpieczenie pomostowe chroniące od ryzyka zaprzestania obsługi zadłużenia przez dłużnika w okresie od wypłaty kredytu do ustanowienia hipoteki na zabezpieczenie wierzytelności.

Ocena wartości zabezpieczenia dokonywana jest każdorazowo na podstawie operatu szacunkowego nieruchomości, zleconego przez Grupę. Operaty szacunkowe są weryfikowane przez niezależny, wewnętrzny zespół wycen, zgodnie z wytycznymi w zakresie wycen nieruchomości stanowiących zabezpieczenie kredytów na nieruchomości dla Klientów Indywidualnych Sektora Bankowości Detalicznej. Jakość pracy zespołu wycen podlega monitorowaniu.

Ryzyko koncentracji w działalności kredytowej

W celu zapobiegania niekorzystnym zdarzeniom wynikającym z nadmiernej koncentracji, Grupa ogranicza ryzyko koncentracji ustanawiając limity wynikające z przepisów zewnętrznych oraz norm koncentracji przyjętych wewnętrznie, tak, aby zapewnić odpowiednie rozproszenie ryzyka w portfelu. Grupa ustanawia Ogólne i Szczegółowe limity ograniczające ryzyko koncentracji kredytowej, adekwatnie do zaakceptowanego apetytu na ryzyko Grupy i strategii biznesowej.

W ramach zarządzania ryzykiem kredytowym Grupa w szczególności uwzględnia ryzyko wynikające z:

- ekspozycji wobec pojedynczych podmiotów (w tym uwzględniania wpływu zaangażowania wobec pojedynczej izby rozliczeniowej - KDPW_CCP - na poziom ponoszonego ryzyka koncentracji, w szczególności w sytuacji potencjalnego braku możliwości wywiązania się izby rozliczeniowej ze zobowiązań) lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub ekonomicznie (ryzyko koncentracji kontrahenta),

- ekspozycji wobec podmiotów z tej samej branży, sektora gospodarczego, prowadzących podobny rodzaj działalności lub prowadzących obrót podobnymi towarami (ryzyko koncentracji branży),
- ekspozycji wobec podmiotów z tego samego regionu geograficznego, jak również poszczególnych krajów (ryzyko koncentracji geograficznej),
- ekspozycji wobec podmiotów należących do Grupy kapitałowej Banku,
- ekspozycji wobec kontrahentów w ramach transakcji pochodnych,
- stosowanych technik ograniczania ryzyka kredytowego (ekspozycji zabezpieczonych tym samym rodzajem zabezpieczenia), w tym z tytułu dużych pośrednich ekspozycji kredytowych takich jak pojedynczy wystawca (ryzyko koncentracji zabezpieczenia),
- specyfiki produktowej/portfeli Grupy oraz długości trwania ekspozycji,
- poszczególnych produktów, rynków lub walut.

Wyznaczone ogólne limity koncentracji zatwierdzane są na poziomie Zarządu Banku i monitorowane zgodnie z zasadami odpowiedniej Polityki, głównie przez Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem. Menedżerowie poszczególnych jednostek zarządzania ryzykiem kredytowym i jednostek biznesowych określają (o ile jest to adekwatne) szczegółowe wewnętrzne limity koncentracji oraz częstotliwość ich kontroli i raportowania, a także zasady akceptacji przekroczeń tych limitów wraz z planem działania. Przekroczenia limitów są raportowane, w zależności od szczegółowych wymogów Polityki, do akceptacji odpowiednich osób, Komitetu ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem i Zarządu Banku wraz z planem działania.

W obszarze koncentracji zabezpieczeń są ustanowione i kontrolowane odpowiednie limity, w tym dla zaangażowań zabezpieczonych hipotecznie, zgodnie z Rekomendacją S.

Ryzyko koncentracji zaangażowania wobec dłużnika

Grupa dąży do ograniczenia koncentracji zaangażowania wobec pojedynczych klientów lub klientów powiązanych. Według danych z dnia 31 grudnia 2021 roku zaangażowanie Grupy w transakcje z grupami klientów, dotyczące portfela bankowego, wobec których łączne zaangażowanie przekracza 10% funduszy własnych Grupy (zdefiniowanych w dalszej części sprawozdania) wynosi 5 912 551 tys. zł, czyli 108,6 % tych funduszy (31 grudnia 2020 roku: 5 269 369 tys. zł, tj. 85,6%). W 2021 roku jak i w 2020 roku Grupa spełniała przepisy dotyczące limitów koncentracji zaangażowań.

Koncentracja zaangażowań wobec poszczególnych największych niebankowych kredytobiorców Grupy:

w tys. zł	31.12.2021			31.12.2020		
	Zaangażowanie bilansowe*	Zaangażowanie z tytułu udzielonych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych	Łączne zaangażowanie	Zaangażowanie bilansowe*	Zaangażowanie z tytułu udzielonych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych	Łączne zaangażowanie
KLIENT 1	-	2 365 300	2 365 300	84 921	-	84 921
GRUPA 2	846 057	431 727	1 277 784	692 531	437 312	1 129 843
GRUPA 3	1 200 992	-	1 200 992	1 199 885	-	1 199 885
KLIENT 4	613 079	172 817	785 896	610 056	187 832	797 888
KLIENT 5	219 620	542 890	762 510	371 162	379 200	750 362
GRUPA 6	377 853	303 947	681 800	400 965	265 739	666 704
KLIENT 7	605 713	67 742	673 455	621 371	101 613	722 984
GRUPA 8	61 925	482 793	544 718	106 328	343 132	449 460
RUPA 9	40 851	494 582	535 433	-	536 201	536 201
GRUPA 10	482 551	-	482 551	378 950	-	378 950
Razem 10	4 448 641	4 861 798	9 310 439	4 466 169	2 251 029	6 717 198

*Wg stanu na dzień 31.12.2021 roku, dane na dzień 31.12.2020 roku stanowią dane porównawcze dla pozycji i nie obrazują koncentracji zaangażowań na dzień 31.12.2020 roku.

**Nie obejmuje zaangażowania z tytułu posiadanych akcji i innych papierów wartościowych.

***Grupa rozumiana jako grupa kapitałowa, w skład której wchodzi jednostki w stosunku do których Grupa Kapitałowa Banku Handlowego w Warszawie S.A. posiada zaangażowania.

Limity maksymalnego zaangażowania Grupy określa Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r.- Prawo bankowe oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 („Rozporządzenia nr 575/2013”). Przy zachowaniu warunków określonych przepisami Rozporządzenia nr 575/2013 dopuszcza się utrzymywanie przez Grupę przekroczenia limitów koncentracji wiarytelności ponad limity określone w art. 71 ustawy – Prawo bankowe wyłącznie w zakresie wiarytelności wynikających z operacji zaliczanych do portfela handlowego. Fundusze własne dla celów wyznaczania limitów zaangażowania określonych w ustawie Prawo Bankowe ustalone zostały zgodnie z Rozporządzeniem nr 575/2013.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku Grupa nie posiadała zaangażowania wobec klienta lub grupy powiązanych

klientów przekraczającego ustawowe limity koncentracji zaangażowań.

Ryzyko koncentracji zaangażowania wobec branży*

Ze względu na duże zróżnicowanie klientów reprezentujących poszczególne sektory gospodarki w poniższej tabeli przedstawiono zagregowane dane dotyczące zaangażowań Grupy w branże gospodarki.

Branża gospodarki według NACE*	31.12.2021		31.12.2020	
	w tys. zł	w %	w tys. zł	w %
Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	6 165 687	21,8%	3 529 937	13,8%
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	3 369 364	11,9%	4 268 134	16,7%
Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	2 079 398	7,3%	1 851 134	7,2%
Działalność wspomagająca usługi finansowe oraz ubezpieczenia i fundusze emerytalne	1 500 085	5,3%	1 240 611	4,9%
Produkcja urządzeń elektrycznych	1 283 203	4,5%	1 239 137	4,9%
Produkcja artykułów spożywczych	1 148 800	4,1%	1 097 669	4,3%
działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	1 057 451	3,7%	1 453 482	5,7%
Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	1 055 636	3,7%	1 083 252	4,2%
Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	997 557	3,5%	875 523	3,4%
Wytwarzanie i przetwarzanie koks i produktów rafinacji ropy naftowej	829 264	2,9%	835 860	3,3%
Pierwsze "10" branż gospodarki	19 486 445	68,8%	17 474 739	68,4%
Pozostałe branże	8 827 401	31,2%	8 063 039	31,6%
Razem	28 313 846	100,0%	25 537 778	100,0%

*Zaangażowanie bilansowe i pozabilansowe brutto wobec klientów instytucjonalnych (w tym banków) wg stanu na dzień 31.12.2021 roku, w oparciu o NACE Revision 2 (statystyczną klasyfikację działalności gospodarczych w Unii Europejskiej), dane na dzień 31.12.2020 roku stanowią dane porównawcze i nie obrazują koncentracji zaangażowań na dzień 31.12.2020 roku.

Należności brutto od klientów i banków w podziale na typ prowadzonej działalności:

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Należności brutto od podmiotów gospodarczych i banków		
finansowa	4 416 830	4 250 727
produkcyjna	4 465 338	4 050 552
usługowa	3 281 543	4 024 272
pozostała	3 581 717	3 445 126
	15 745 428	15 770 677
Należności brutto od klientów indywidualnych	7 440 093	7 713 170
Razem (patrz Nota 18, 22)	23 185 521	23 483 847

Grupa dokonała zmiany prezentacji wartości należności z tytułu odsetek naliczonych od ekspozycji w Etapie 3, która nie ma wpływu na wartość bilansową netto pozycji. Szczegóły opisano w nocie 22.

Odpisy na oczekiwane straty kredytowe

Grupa dokonuje odpisów na oczekiwane straty kredytowe, według opracowanych, dla wszystkich aktywów finansowych, wewnętrznych zasad i metodyk kalkulacji odpisów. Dokonywane są one dla każdego z 3 Etapów

- Etap 1: ekspozycje kredytowe, dla których ryzyko kredytowe nie zwiększyło się istotnie od momentu początkowego ujęcia
 - strata szacowana w horyzoncie 12 miesięcy (jest to część strat kredytowych oczekiwanych dla całego okresu narażenia na ryzyko, wynikająca z niewykonania zobowiązania w ciągu 12 miesięcy od dnia sprawozdawczego),
- Etap 2: ekspozycje kredytowe, dla których nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego
 - straty kredytowe szacuje się dla całego okresu trwania ekspozycji,
- Etap 3: ekspozycje kredytowe, dla których nastąpił obiektywny dowód utraty wartości
 - straty kredytowe szacowane jak dla aktywów z utratą wartości.

Przypisanie ekspozycji do Etapu odbywa się, w zależności od sposobu zarządzania klientem (indywidualne vs. grupowe), przy uwzględnieniu szerokiego zakresu informacji pozyskiwanych w ramach standardowych procesów zarządzania

ryzykiem (w tym procesu Wczesnego Ostrzegania), dotyczących zarówno bieżących, jak i przyszłych zdarzeń, w tym czynników makroekonomicznych oraz liczby dni zaległości (przy czym kalkulacja liczby dni zaległości dla celów przypisania ekspozycji do Etapu odbywa się zgodnie z wytycznymi EBA/GL/2016/07 oraz Rozporządzeniem Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju z dnia 3 października 2019 r. w sprawie poziomu istotności przeterminowanego zobowiązania kredytowego).

Grupa grupuje instrumenty finansowe dla potrzeb wyceny oczekiwanych strat kredytowych w ujęciu produktowym w obszarze bankowości detalicznej i w ujęciu segmentacyjnym dla homogenicznego portfela mikroprzedsiębiorstw z minimalnym udziałem w sumie należności brutto Grupy. W ramach ujęcia produktowego wyróżnia się następujące portfele: karty kredytowe, pożyczki gotówkowe w ramach kart kredytowych, linie kredytowe, pożyczki gotówkowe oraz kredyty i pożyczki hipoteczne.

Przeterminowanie spłaty o ponad 30 dni dla aktywów finansowych jest przez Grupę brane pod uwagę przy identyfikowaniu wystąpienia istotnego wzrostu ryzyka kredytowego. W przypadku ekspozycji kredytowych z obszaru bankowości detalicznej, kryterium przeterminowania powyżej 30 dni jest bezpośrednią przesłanką dla zidentyfikowania istotnego wzrostu ryzyka kredytowego. Dla ekspozycji kredytowych w obszarze bankowości instytucjonalnej, przeterminowanie o ponad 30 dni jest brane pod uwagę podczas oceny potencjalnego wystąpienia istotnego wzrostu ryzyka kredytowego, natomiast jest to czynnik wspierający ocenę i mający charakter pośredni.

Grupa zweryfikowała przypadki przeterminowań aktywów finansowych o ponad 30 dni i potencjał tej miary do identyfikacji istotnego wzrostu ryzyka kredytowego. Wyniki analizy wskazały, że rozszerzony przegląd ekspozycji klienta w ramach okresowych procesów kredytowych, a w jego wyniku przegląd wewnętrznej klasyfikacji jest miarą bardziej adekwatną w stosunku do dni przeterminowania. Proces nadpisać Etapów dla portfela bankowości instytucjonalnej również potwierdził to założenie. Analiza przypadków 30 dni przeterminowania wykazała brak związku z podwyższonym ryzykiem kredytowym z racji wykazywania zaległości przede wszystkim na produktach niekredytowych.

Grupa stosuje ogólną zasadę, że niewykonanie zobowiązania przez wierzyciela ma miejsce w przypadku wystąpienia jednego lub obu z poniższych zdarzeń:

- a) zwłoka w wykonaniu przez dłużnika wszelkich istotnych zobowiązań kredytowych wobec Grupy wynosi 90 dni i więcej,
- b) istnieje małe prawdopodobieństwo wywiązania się w pełni przez dłużnika ze swoich zobowiązań kredytowych wobec Grupy, bez konieczności podejmowania przez instytucję działań takich jak realizacja zabezpieczenia.

W celu dokonania oceny czy nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego Bank cyklicznie, w ramach procesu klasyfikacji wewnętrznej oraz bieżącego procesu monitorowania, analizuje zmiany ryzyka niewykonania zobowiązania dla danej ekspozycji kredytowej, dokonując porównania bieżącej oceny ryzyka niewykonania zobowiązania dla ekspozycji kredytowej z oceną ryzyka niewykonania zobowiązania dokonaną w momencie początkowego ujęcia.

Ocena zmiany ryzyka niewykonania zobowiązania dla danej ekspozycji kredytowej dokonywana w ramach procesu klasyfikacji wewnętrznej oraz procesu monitorowania uwzględnia:

- czynniki jakościowe (w tym sygnały Wczesnego Ostrzegania),
- informacje ilościowe (obejmujące m.in. rating ryzyka dłużnika),
- ewentualne przyznanie klientowi, ze względów ekonomicznych lub umownych, udogodnień (w zakresie warunków finansowych) wynikających z jego trudności finansowych, których w innym przypadku Grupa by nie udzieliła (gdy udogodnienia te nie implikują pogorszenia przyszłych strumieni płatności).

W celu dokonania oceny czy nastąpił istotny wzrost ryzyka kredytowego, dla portfela Klientów Bankowości Detalicznej, Grupa cyklicznie, w ramach procesu analiz zmiany ryzyka niewykonania zobowiązania dla danej ekspozycji kredytowej, dokonuje porównania bieżącej oceny ryzyka niewykonania zobowiązania dla ekspozycji kredytowej, z oceną ryzyka niewykonania zobowiązania dokonaną w momencie początkowego ujęcia. Dodatkowo, uwzględniane są przesłanki jakościowe oparte o bieżącą długość okresu przeterminowania produktu kredytowego, dokonane czynności miękkiej restrukturyzacji oraz fakt braku dostępności informacji o prawdopodobieństwie niewykonania zobowiązania.

Oczekiwana strata, będąca podstawą określenia poziomu odpisów dla należności z rozpoznaną utratą wartości oraz istotnym wzrostem ryzyka kredytowego od początkowego ujęcia, wyznaczana jest w całym okresie życia ekspozycji. Dla ekspozycji odnawialnych, kontraktowy termin zapadalności nie jest określony, w zastępstwie wyznaczany jest tzw. behawioralny termin zapadalności będący wynikiem empirycznej estymacji czasu życia produktu kredytowego.

W obszarze Bankowości Detalicznej odpisy na oczekiwane straty kredytowe liczone są w oparciu o modele statystyczne dla grup aktywów łączonych w portfele o wspólnych cechach ryzyka kredytowego. W sprawozdaniu finansowym Grupa koryguje wartość ekspozycji kredytowych o wartość odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych. W przypadku wystąpienia w Etapie 3 ekspozycji indywidualnie znaczących, odpis na nich jest liczony metodą indywidualną. Ekspozycje są uznawane za indywidualnie znaczące na poziomie klienta, jeżeli oczekiwana strata na kliencie w przypadku jego wejścia w Etap 3 przekroczyłaby 10% średniej wartości odpisu na ekspozycjach wchodzących w Etap 3 w ostatnim kwartale.

W obszarze bankowości instytucjonalnej głównymi źródłami parametrów wchodzących w skład metodyki oczekiwanych strat kredytowych ('ECL') są wyniki wewnętrznych procesów oceny klienta oraz rezultaty modeli kredytowych.

- Stopa utraty wartości jest pochodną ratingu klienta ustalonego na podstawie wewnętrznych modeli ratingowych. Metodyka ECL opisuje proces nakładania na istniejące ratingi, przewidywane w danym scenariuszu makroekonomicznym, rozkładów migracji. Uzyskuje się w ten sposób, w kolejnych okresach prognozy, prawdopodobieństwo migracji do danego przedziału ratingowego.
- Wartość parametru LGD wynika bezpośrednio z modelu dedykowanego dla klientów z utratą wartości.
- Wartość ekspozycji na kolejne okresy prognozy bazuje na dostępnych harmonogramach spłat jak i (dla produktów

odnawialnych) na przewidywanej zmianie ekspozycji opisywanej wartością parametru CCF. Bazą do oszacowania tego parametru były wewnętrzne dane o kwotach wykorzystanych przez klientów przed identyfikacją przez Grupę utraty wartości.

- Przypisanie do etapu bazuje na istniejącym w Grupie procesie oceny klienta używanym do zarządzania klientem. Proces ten uwzględnia zarówno czynniki ilościowe (np. rating klienta) jak i szereg czynników jakościowych (np. Sygnały Wczesnego Ostrzegania).
- Przyjęte przez Grupę terminy zapadalności wynikają bezpośrednio z umów z klientami oraz okresów w jakich Grupa jest narażona na ewentualne ryzyko.

W obszarze bankowości detalicznej podstawą parametrów wchodzących w skład metodyki ECL są istniejące w Grupie wewnętrzne modele oceny wiarygodności kredytowej klienta, informacje o etapie postępowania windykacyjnego oraz informacje z hurtowni danych Grupy.

- Stopa utraty wartości jest złożeniem szeregu modeli oceny wiarygodności kredytowej klienta, połączonych ze sobą za pomocą procesu nazwanego logiką integracyjną. Metodyka ECL, na podstawie prognoz makroekonomicznych, przekształca rezultaty logiki integracyjnej tak, by wynik odzwierciedlał przewidywane zmiany w gospodarce. Tak uzyskane parametry, są następnie przykładane do wektorów utraty wartości w okresie życia produktu, oszacowanych na podstawie historycznie obserwowanych stóp utraty wartości.
- Wektory wartości odzysków są rezultatem analizy wysokości historycznie windykowanych należności dla homogenicznych populacji. Populacje zostały pogrammentowane względem podobnych cech jak typ produktu, czas od odpisu, wartość ekspozycji do spłaty czy historycznie obserwowane spłaty.
- Wartość parametru EAD bazuje dla produktów ratalnych na przewidywanych harmonogramach spłat wygenerowanych w oparciu o długość kontraktu i oprocentowanie produktu. Dla produktów odnawialnych EAD bazuje na oszacowanym wewnętrznie wektorze parametru CCF odzwierciedlającym przewidywane w kolejnych okresach prognozy zmiany w wielkości ekspozycji.

W części detalicznej Grupy, dodatkowo dla klasyfikacji do Etapu 2, stosowane jest, oprócz kryterium 30 dni zaległości oraz kategorii foreborne, kryterium ilościowe – analiza zmiany poziomu PD od momentu powstania ekspozycji. Zgodnie ze standardem Grupa nie stosuje stałego progu, powyżej którego wzrost ryzyka automatycznie byłby uznawany za istotny. Wynika to z faktu, że ten sam wzrost parametru PD w wartościach bezwzględnych byłby bardziej znaczący dla ekspozycji o niższym początkowym ryzyku niż dla tych o wyższym. Wobec powyższego w banku stosowany jest dedykowany model, którego celem jest wyznaczenie progu, powyżej którego wzrost ryzyka będzie uznawany za istotny. W celu określenia relatywnego wzrostu bank stosuje zmienną będącą ilorazem prawdopodobieństwa defaultu w aktualnej dacie raportowej, oraz prawdopodobieństwa warunkowego wyliczonego na ten sam okres w momencie początkowego ujęcia. Próg określony jest jako punkt odcięcia, gdzie maksymalizowane jest prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia default w przypadku wzrostu wartości zmiennej objaśniającej.

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

Składnik aktywa finansowego lub grupa aktywów finansowych utraciły wartość wyłącznie gdy istnieją obiektywne dowody utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów (zdarzenie powodujące stratę), a zdarzenie (lub zdarzenia) powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe.

Do obiektywnych dowodów utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów, w obszarze bankowości instytucjonalnej, zalicza się uzyskane przez Grupę informacje dotyczące następujących zdarzeń:

- znaczących trudności finansowych emitenta lub dłużnika;
- obniżenie ratingu klienta przez uznaną i akceptowaną przez Grupę zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej (poniżej poziomu odpowiadającemu ratingowi wewnętrznemu 7- (czyli dla CCC- Standard & Poors i Caa3 Moody's)
- naruszenie warunków umowy, takie jak zdarzenie niewykonania zobowiązania lub niedokonanie płatności w wymaganym terminie, np. opóźnienia w spłacie rat kapitałowych lub odsetkowych;
- przyznania kredytobiorcy przez Grupę, ze względów ekonomicznych lub umownych wynikających z trudności finansowych kredytobiorcy, udogodnień w zakresie warunków finansowych, których w innym przypadku Grupa by nie udzieliła;
- wysokiego prawdopodobieństwa upadłości klienta lub uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego, wystąpienie przez dłużnika o ogłoszenie upadłości lub o przyznanie podobnej ochrony lub postawienie dłużnika w stan upadłości bądź przyznanie mu podobnej ochrony, jeżeli umożliwiłoby mu to uniknięcie lub opóźnienie spłaty zobowiązań kredytowych,
- wniosek Grupy o nadanie oświadczeniu Dłużnika o poddaniu się egzekucji klauzuli wykonalności;
- istotne pogorszenie się sytuacji gospodarczej, które może mieć wpływ na ryzyko niespłaceniem zobowiązań przez dłużnika,
- opóźnienie w spłacie płatności z tytułu umowy 90 dni i więcej (przy czym kalkulacja liczby dni zaległości odbywa się zgodnie z wytycznymi EBA/GL/2016/07 oraz Rozporządzeniem Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju z dnia 3 października 2019 r. w sprawie poziomu istotności przeterminowanego zobowiązania kredytowego),
- zarażenie klienta statusem niewykonania zobowiązania zgodnie z wytycznymi EBA/GL/2016/07,

oraz inne zdarzenia, które mogą mieć negatywny wpływ na możliwe do oceny przyszłe przepływy pieniężne z tytułu

ekspozycji kredytowej.

Do obiektywnych dowodów utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów w obszarze detalicznym zalicza się spełnienie nawet jednej z niżej wymienionych przesłanek przez jakąkolwiek z posiadanych przez klienta ekspozycji:

- wystąpienie opóźnień w spłacie rat kapitałowo-odsetkowych, minimalnej kwoty do zapłaty, prowizji lub przekroczenie dozwolonego limitu. Na potrzeby identyfikacji przypadku niewykonania zobowiązania przyjmuje się, że opóźnienie w spłacie jest równe lub przekracza 90 dni na moment wyliczania odpisu (przy czym kalkulacja liczby dni zaległości odbywa się zgodnie z wytycznymi EBA/GL/2016/07 oraz Rozporządzeniem Ministra Finansów, Inwestycji i Rozwoju z dnia 3 października 2019 r. w sprawie poziomu istotności przeterminowanego zobowiązania kredytowego);
- udzielenie modyfikacji warunków umowy (restrukturyzacja), w rezultacie których wartość bieżąca przepływów pieniężnych spada poniżej wartości księgowej sprzed modyfikacji;
- wypowiedzenie umowy z przyczyn innych niż opóźnienie w spłacie w przypadku produktów hipotecznych;
- zarażenie klienta statusem niewykonania zobowiązania zgodnie z wytycznymi EBA/GL/2016/07;
- wystąpienie przesłanek jakościowych:
 - śmierć,
 - bankructwo,
 - trwałe kalectwo lub poważna choroba,
 - nadużycie finansowe,
 - uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego klienta lub ogłoszenie przez klienta upadłości,
 - utrata wartości lub zagrożenie utraty wartości zabezpieczenia,
 - pobyt klienta w areszcie lub więzieniu,
 - częściowe umorzenie kapitału,
 - wypowiedzenie umowy,
 - wniosek Grupy o wszczęcie postępowania egzekucyjnego wobec klienta.

W przypadku klientów, którzy nie spełniają kryteriów restrukturyzacyjnych, a w szczególności, dla których wdrożono ścieżkę prawną (upadłość, egzekucja, spór sądowy) bez perspektyw powrotu formuły spłat z podstawowej działalności operacyjnej klienta, prowadzony jest proces windykacji, a należności podlegają spisaniu w straty. Głównym celem tego procesu jest maksymalizacja odzyskiwanych przez Grupę kwot zaległych ekspozycji. W procesie windykacji Grupa wypracuje z klientem formułę współpracy, w trakcie której aktywność Grupy nie ogranicza się tylko do działań prawnych, ale również w miarę możliwości prowadzona jest bieżąca współpraca. W przypadku, jeśli spłata ekspozycji jest zagrożona z uwagi na słaby standing finansowy dłużnika lub poprzez transfer aktywów poza zasięg windykacji, w wyjątkowych przypadkach możliwa jest sprzedaż ekspozycji.

Grupa ustanowiła i stosuje okres kwarantanny dla ekspozycji przestających być klasyfikowanymi jako aktywa Etapu 3. W obszarze bankowości instytucjonalnej zmiana statusu z utraty wartości na brak utraty wartości może mieć miejsce wówczas, gdy nie wystąpiły zaległości płatnicze wobec Banku w okresie minimum 12 miesięcy oraz kwota główna i związane z nią należności dodatkowe wynikające z umowy są możliwe do odzyskania w całości. Zasadniczą przesłanką do zmiany statusu z utraty wartości na brak utraty wartości jest całkowite odzyskanie zdolności kredytowej.

W obszarze detalicznym, mechanizm kwarantanny polega na utrzymaniu klienta w statusie utraty wartości przez kolejne 9 miesięcy od ustąpienia wszystkich przesłanek utraty wartości.

Grupa korzysta ze scenariuszy makroekonomicznych zawierających zmienne objaśniające w modelach wykorzystywanych do pomiaru utraty wartości. Scenariusze przygotowywane są przez Głównego Ekonomistę Banku min. raz na kwartał w horyzoncie 3 letnim w podziale na kwartały (scenariusz bazowy z wagą 60% oraz odchylenie pozytywne i negatywne od tego scenariusza z wagą 20%).

W obszarze bankowości instytucjonalnej Grupa podzieliła portfel kredytowy na branże pod kątem ich wrażliwości na warunki makroekonomiczne, zidentyfikowała te zmienne makroekonomiczne, które najlepiej wyjaśniały historyczne zmiany jakości kredytowej oraz przeanalizowała zależności od czynników makroekonomicznych za pomocą metod statystycznych. Finalnie, Grupa dla każdej klasy wrażliwości ustalonej dla branży zbudowała model pozwalający na uzależnienie współczynnika determinującego poziom migracji klientów pomiędzy ratingami od tych czynników.

W obszarze bankowości detalicznej, na poziomie homogenicznych portfeli produktowych, Grupa, za pomocą metod statystycznych zbudowała równania uzależniające wysokości rocznych stóp strat od czynników makroekonomicznych. Tak powstałe modele pozwalają na dynamiczne kształtowanie wysokości odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych w zależności od przewidywanych zmian w gospodarce.

Scenariusze makroekonomiczne w obszarze Bankowości instytucjonalnej obejmują poniższe zmienne:

- roczną zmianę indeksu WIG20,
- stopę bezrobocia,
- inflację,
- PKB,
- stopę bezrobocia „BAEL”,
- WIBOR 3 miesięczny,
-

natomiast bankowość detaliczna wykorzystuje w modelowaniu oczekiwanych strat kredytowych dwie zmienne:

- stopę bezrobocia „BAEL”,
- roczną zmianę indeksu WIG.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

Scenariusz dla zmiennych wykorzystywanych do oszacowania oczekiwanych strat kredytowych na 31 grudnia 2021 zaprezentowano poniżej. Przy przygotowywaniu scenariuszy makroekonomicznych uwzględniono potencjalny negatywny wpływ na aktywność gospodarczą wynikający ze spodziewanego dalszego rozwoju pandemii.

Bazowy scenariusz ekonomiczny	4q21	1q22	2q22	3q22	4q22	1q23	2q23	3q23	4q23	1q24	2q24	3q24	4q24
PKB przyrost r/r	6.8	5.7	4.7	3.3	3.2	3.6	3.6	3.6	3.6	3.7	3.8	3.9	3.9
Inflacja r/r (średnia)	7.5	9.0	9.3	8.4	6.7	5.2	3.9	3.7	3.8	3.2	3.2	3.1	3.2
Zarejestrowana stopa bezrobocia	5.7	5.8	5.3	5.2	5.2	5.3	4.8	4.9	4.9	4.9	4.7	4.7	4.7
stopa bezrobocia „BAEL”	3.0	3.3	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7	2.7
WIBOR 3M (koniec okresu)	2.80	4.43	4.43	4.43	4.43	4.13	3.86	3.39	2.87	2.69	2.69	2.68	2.67
WIG20 (koniec okresu)	2185	2232	2279	2326	2374	2416	2459	2502	2545	2545	2623	2662	2701

Pesymistyczny scenariusz ekonomiczny	4q21	1q22	2q22	3q22	4q22	1q23	2q23	3q23	4q23	1q24	2q24	3q24	4q24
PKB przyrost r/r	6.8	5.1	3.6	1.7	1.1	1.7	2.0	2.2	2.5	2.9	3.3	3.6	3.9
Inflacja r/r (średnia)	7.5	8.7	8.8	7.6	5.8	4.4	3.2	3.2	3.3	2.8	2.9	3.0	3.2
Zarejestrowana stopa bezrobocia	5.8	6.0	5.7	5.7	5.8	6.0	5.5	5.6	5.5	5.3	5.1	5.1	5.1
stopa bezrobocia „BAEL”	3.1	3.5	3.1	3.2	3.2	3.3	3.3	3.3	3.3	3.1	3.1	3.1	3.1
WIBOR 3M (koniec okresu)	2.25	2.21	2.15	1.60	1.15	1.20	1.20	1.20	1.20	1.35	1.60	1.98	2.20
WIG20 (koniec okresu)	2185	2167	2149	2131	2113	2141	2170	2198	2227	2263	2300	2336	2373

Optymistyczny scenariusz ekonomiczny	4q21	1q22	2q22	3q22	4q22	1q23	2q23	3q23	4q23	1q24	2q24	3q24	4q24
PKB przyrost r/r	6.8	6.2	5.8	4.9	5.4	5.5	5.2	4.9	4.6	4.5	4.3	4.1	3.9
Inflacja r/r (średnia)	7.5	9.3	9.8	9.2	7.6	6.0	4.5	4.2	4.3	3.6	3.5	3.2	3.2
Zarejestrowana stopa bezrobocia	5.6	5.6	4.9	4.7	4.6	4.6	4.1	4.2	4.3	4.5	4.3	4.3	4.3
stopa bezrobocia „BAEL”	2.9	3.1	2.4	2.3	2.2	2.2	2.2	2.2	2.2	2.3	2.3	2.3	2.3
WIBOR 3M (koniec okresu)	3.20	4.20	4.90	5.40	5.75	5.75	5.10	4.60	4.10	3.60	3.30	3.35	3.23
WIG20 (koniec okresu)	2185	2272	2360	2448	2535	2592	2649	2706	2763	2820	2877	2933	2990

Scenariusze i zmienne makroekonomiczne są aktualizowane w cyklach kwartalnych.

W ramach oceny adekwatności stosowanej metodyki służącej wyznaczeniu utraty wartości oraz rezerwy, Grupa regularnie, co najmniej raz w roku, przeprowadza analizę w celu weryfikacji, w jakim stopniu dokonane odpisy aktualizujące miały odzwierciedlenie w rzeczywistości poniesionych stratach. Dodatkowo modele używane do wyznaczania rezerw podlegają ocenie niezależnego Biura Walidacji Modeli.

Grupa analizuje wrażliwość oczekiwanych strat kredytowych pod kątem metod i założeń modelu oczekiwanych strat kredytowych, w szczególności wrażliwość na prognozy sytuacji makroekonomicznej. Zaprezentowane w tabeli poniżej zmiany oczekiwanych strat kredytowych dla ekspozycji bez utraty wartości zostały wyznaczone jako różnica pomiędzy oczekiwanymi stratami kredytowymi wyliczonymi dla konkretnego scenariusza makroekonomicznego a oczekiwanymi stratami kredytowymi wyliczonymi z uwzględnieniem wszystkich scenariuszy makroekonomicznych zważonych prawdopodobieństwem ich realizacji.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

Zmiana poziomu oczekiwanych strat kredytowych dla ekspozycji bez utraty wartości (Etap 1 i 2), przy założeniu 100% realizacji scenariusza na dzień 31.12.2021, w tys. zł	Scenariusz optymistyczny	Scenariusz pesymistyczny
Bankowość detaliczna	(735)	902
Bankowość instytucjonalna	(2 089)	2 719
	(2 824)	3 621

Zmiana poziomu oczekiwanych strat kredytowych dla ekspozycji bez utraty wartości (Etap 1 i 2), przy założeniu 100% realizacji scenariusza na dzień 31.12.2020, w tys. zł	Scenariusz optymistyczny	Scenariusz pesymistyczny
Bankowość detaliczna	(1 923)	2 030
Bankowość instytucjonalna	(3 040)	5 025
	(4 963)	7 055

Grupa rozpoznaje i zarządza ryzykiem kredytowym kontrahenta w transakcjach instrumentami finansowymi w oparciu o wewnętrzne limity na zaangażowanie przedrozdzieleniowe i rozliczeniowe. Ekspozycjom tym nadawane są również ratingi kredytowe.

Poniżej zaprezentowano zestawienie określające maksymalną ekspozycję Grupy na ryzyko kredytowe:

w tys. zł	Nota	31.12.2021	31.12.2020
Należności od Banku Centralnego	17	6 168 909	4 103 407
Należności od banków (brutto)	18	969 238	571 955
Należności od klientów instytucjonalnych (brutto)**	22	14 776 190	15 198 722
Należności od klientów indywidualnych (brutto)**	22	7 440 093	7 713 170
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	19	3 781 373	913 123
Instrumenty pochodne	19	6 095 549	3 370 896
Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	20	20 590 284	27 323 571
Inne aktywa finansowe	27	187 449	185 809
Zobowiązania warunkowe udzielone	40	18 319 947	16 502 383
		78 329 032	75 883 036

Grupa dokonała zmiany prezentacji wartości należności z tytułu odsetek naliczonych od ekspozycji w Etapie 3, która nie ma wpływu na wartość bilansową netto pozycji. Szczegóły opisano w nocie 22.

**Na dzień 31 grudnia 2021 roku wartość zabezpieczeń pomniejszających maksymalną ekspozycję na ryzyko kredytowe dla należności od klientów instytucjonalnych wyniosła 3 097 737 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 3 022 172 tys. zł), a dla należności od klientów indywidualnych wyniosła 2 404 663 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 2 241 268 tys. zł).

Poniższa tabela przedstawia podział wartości zabezpieczonych hipotecznie ekspozycji od osób fizycznych w określonych przedziałach LtV (Loan to Value). Wartość ekspozycja określona jest wartością niespłaconego kapitału.

w tys. zł	31.12.2021
Mniej niż 50%	893 733
51 - 80%	1 466 363
81 - 100%	28 828
Więcej niż 100%	262
	2 389 185

Wartości zabezpieczeń wykorzystywane są w ramach procesu kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych poprzez przemnożenie ich wartości przez szacowany parametr potencjalnego odzysku związanego ze sprzedażą zabezpieczenia. Hipoteczny wpływ zabezpieczeń hipotecznych na wysokość odpisów na oczekiwane straty kredytowe na należności od klientów detalicznych wynosi 14.5 milionach złotych na 31 grudnia 2021.

Dla ekspozycji od klientów korporacyjnych zakwalifikowanych do Etapu 3, użyta do wyliczenia odpisów na oczekiwane straty kredytowe na 31 grudnia 2021 wartość oczekiwanych przepływów pieniężnych z tytułu realizacji zabezpieczeń, na którą składają się głównie przepływy oparte o nieruchomości, wyniosła 120 471 tys. zł (przed uwzględnieniem wpływu wartości pieniądza w czasie). Dla poszczególnych kredytów wartość zabezpieczenia została pomniejszona o szacowany spadek wartości zabezpieczenia w procesie windykacji oraz szacowane koszty realizacji zabezpieczenia, ograniczona do wysokości ekspozycji i zważona prawdopodobieństwem scenariusza, w którym oczekiwane są przepływy z realizacji zabezpieczeń.

Poniżej został zaprezentowany portfel, pogrupowany na należności klientów ze stwierdzoną utratą oraz należności bez

utrąty wartości. Zaprezentowano również szczegóły odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych.

Zgodnie z podejściem do zarządzania ryzykiem kredytowym, wyodrębnia się portfel zarządzany na podstawie indywidualnej klasyfikacji (należności oceniane indywidualnie) oraz na podstawie portfelowej klasyfikacji (należności oceniane portfelowo).

Ekspozycje oceniane indywidualnie, bez rozpoznanej utraty wartości klasyfikowane są na podstawie wewnętrznych ratingów ryzyka przyjmujących wartości od 1 do 7, przy czym kategoria ryzyka 1 jest ratingiem najlepszym.

Ekspozycjom ocenianym indywidualnie z rozpoznaną utratą wartości nadawane są ratingi od 8 do 10.

Wewnętrzne ratingi ryzyka są otrzymywane w kompleksowym procesie oceny kredytowej, na który składają się modele i metodyki ratingowe, dodatkowe korekty wynikające m.in. z posiadanego wsparcia i z zabezpieczenia oraz wszelkie inne zdefiniowane procesy stosowane, w celu uzyskania ratingów ryzyka.

Rating ryzyka określa prawdopodobieństwo niewywiązania się przez dłużnika z zobowiązań w okresie jednego roku. Ratingi od 1 do 4- włącznie są traktowane jako odpowiednik ratingów z poziomu inwestycyjnego zewnętrznych agencji oceny wiarygodności kredytowej, co oznacza, że świadczą o niskim bądź średnim poziomie ryzyka kredytowego. Ratingi poniżej 4- świadczą o podwyższonym poziomie ryzyka kredytowego, przy czym rating 7 oznacza wysokie ryzyko kredytowe i niską zdolność do obsługi zobowiązań nawet przy sprzyjających warunkach makroekonomicznych.

Struktura portfela zaangażowań wobec klientów z punktu widzenia ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2021 roku:

w tys. zł

	Należności od klientów instytucjonalnych	Należności od klientów indywidualnych	Należności od banków	Razem
Należności z rozpoznaną utratą wartości (Etap 3)				
Wartość brutto	466 732	433 681	-	900 413
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(352 636)	(354 424)	-	(707 060)
Wartość netto	114 096	79 257	-	193 353
Należności bez rozpoznanej utraty wartości (Etap 2)				
wg ratingu ryzyka				
rating ryzyka 1-4-	14 104		2	14 106
rating ryzyka +5-6-	623 400		-	623 400
rating ryzyka +7 i powyżej	280 450		-	280 450
wg przeterminowania należności				
bez opóźnień w spłacie		731 626		731 626
1-30 dni		81 109		81 109
31-90 dni		14 004		14 004
Wartość brutto	917 954	826 739	2	1 744 695
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(46 465)	(71 682)	-	(118 147)
Wartość netto	871 489	755 057	2	1 626 548
Należności bez rozpoznanej utraty wartości (Etap 1)				
wg ratingu ryzyka				
rating ryzyka 1-4-	10 402 461		731 895	11 134 356
rating ryzyka +5-6-	2 989 039		237 341	3 226 380
wg przeterminowania należności				
bez opóźnień w spłacie	4	6 103 029		6 103 033
1-30 dni	-	76 022		76 022
	-	622		622
Wartość brutto	13 391 504	6 179 673	969 236	20 540 413
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(29 137)	(34 339)	(1 561)	(65 037)
Wartość netto	13 362 367	6 145 334	967 675	20 475 376
Łączna wartość brutto	14 776 190	7 440 093	969 238	23 185 521
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(428 238)	(460 445)	(1 561)	(890 244)
Łączna wartość netto	14 347 952	6 979 648	967 677	22 295 277

Grupa dokonała zmiany prezentacji wartości należności z tytułu odsetek naliczonych od ekspozycji w Etapie 3, która nie ma wpływu na wartość bilansową netto pozycji. Szczegóły opisano w nocie 22.

Jak opisano powyżej jednym z głównych czynników wpływających na zarządzanie portfelem należności klientów detalicznych są dni zaległości, podczas gdy w segmencie klientów instytucjonalnych jest to rating.

Struktura portfela zaangażowań wobec banków i klientów z punktu widzenia ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2020 roku:

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

w tys. zł

	Należności od klientów instytucjonalnych	Należności od klientów indywidualnych	Należności od banków	Razem
Należności z rozpoznaną utratą wartości (Etap 3)				
Wartość brutto	539 510	443 479	-	982 989
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(423 694)	(370 522)	-	(794 216)
Wartość netto	115 816	72 957	-	188 773
Należności bez rozpoznanej utraty wartości (Etap 2)				
wg ratingu ryzyka				
rating ryzyka 1-4-	76		3	79
rating ryzyka +5-6-	214 684		-	214 684
rating ryzyka +7 i powyżej	292 380		15	292 395
wg przeterminowania należności				
bez opóźnień w spłacie		691 831		691 831
1-30 dni		74 792		74 792
31-90 dni		36 037		36 037
Wartość brutto	507 140	802 660	18	1 309 818
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(29 150)	(93 466)	-	(122 616)
Wartość netto	477 990	709 194	18	1 187 202
Należności bez rozpoznanej utraty wartości (Etap 1)				
wg ratingu ryzyka				
rating ryzyka 1-4-	9 847 378		571 934	10 419 312
rating ryzyka +5-6-	4 304 694		-	4 304 694
wg przeterminowania należności				
bez opóźnień w spłacie	-	6 345 084	3	6 345 087
1-30 dni	-	121 947	-	121 947
Wartość brutto	14 152 072	6 467 031	571 937	21 191 040
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(46 484)	(34 352)	(1 708)	(82 544)
Wartość netto	14 105 588	6 432 679	570 229	21 108 496
Łączna wartość brutto	15 198 722	7 713 170	571 955	23 483 847
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(499 328)	(498 340)	(1 708)	(999 376)
Łączna wartość netto	14 699 394	7 214 830	570 247	22 484 471

Grupa dokonała zmiany prezentacji wartości należności z tytułu odsetek naliczonych od ekspozycji w Etapie 3, która nie ma wpływu na wartość bilansową netto pozycji. Szczegóły opisano w nocie 22.

Jak opisano powyżej jednym z głównych czynników wpływających na zarządzanie portfelem należności klientów detalicznych są dni zaległości, podczas gdy w segmencie klientów instytucjonalnych jest to rating.

Struktura instrumentów pochodnych z punktu widzenia ryzyka kredytowego:

w tys. zł	31.12.2021			31.12.2020		
	Transakcje z klientami instytucjonalnymi	Transakcje z klientami indywidualnymi	Transakcje z bankami	Transakcje z klientami instytucjonalnymi	Transakcje z klientami indywidualnymi	Transakcje z bankami
Instrumenty pochodne wg ratingu ryzyka						
rating ryzyka 1-4-	4 711 971	-	803 723	2 406 138	540	869 702
rating ryzyka +5-6-	531 059	-	47 706	32 166	-	60 846
rating ryzyka +7 i powyżej	1 090	-	-	1 504	-	-
Razem	5 244 120	-	851 429	2 439 808	540	930 548

Poniżej zaprezentowano podział ekspozycji w portfelu dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu oraz w portfelu dłużnych papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody według ratingów agencji Fitch:

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

w tys. zł	31.12.2021		31.12.2020	
	Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody
Rating emitenta agencji Fitch				
A (w tym: od A- do AAA)	3 781 373	20 590 284	913 123	27 323 571
Razem	3 781 373	20 590 284	913 123	27 323 571

Struktura zobowiązań warunkowych udzielonych z punktu widzenia ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2021:

w tys. zł	31.12.2021		
	Zobowiązania wobec klientów instytucjonalnych	Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	Zobowiązania wobec banków
Zobowiązania warunkowe udzielone (Etap 3)	1 649	4 168	-
wg ratingu ryzyka			
rating ryzyka +7 i powyżej	1 649	-	-
Zobowiązania warunkowe udzielone (Etap 2)	335 218	1 188 240	148
wg ratingu ryzyka			
rating ryzyka 1-4-	85 064	-	148
rating ryzyka +5-6-	110 281	-	-
rating ryzyka +7 i powyżej	139 873	-	-
Zobowiązania warunkowe udzielone (Etap 1)	9 724 315	4 380 684	2 685 525
wg ratingu ryzyka			
rating ryzyka 1-4-	7 755 778	-	2 681 936
rating ryzyka +5-6-	1 968 537	-	3 589
Razem	10 061 182	5 573 092	2 685 673

Struktura zobowiązań warunkowych udzielonych z punktu widzenia ryzyka kredytowego na dzień 31 grudnia 2020:

w tys. zł	31.12.2020		
	Zobowiązania wobec klientów instytucjonalnych	Zobowiązania wobec klientów indywidualnych	Zobowiązania wobec banków
Zobowiązania warunkowe udzielone (Etap 3)	37 112	1 081	-
wg ratingu ryzyka			
rating ryzyka +7 i powyżej	37 112	-	-
Zobowiązania warunkowe udzielone (Etap 2)	420 043	1 266 562	-
wg ratingu ryzyka			
rating ryzyka 1-4-	81 800	-	-
rating ryzyka +5-6-	112 134	-	-
rating ryzyka +7 i powyżej	226 109	-	-
Zobowiązania warunkowe udzielone (Etap 1)	9 459 421	4 963 153	355 011
wg ratingu ryzyka			
rating ryzyka 1-4-	7 178 082	-	350 804
rating ryzyka +5-6-	2 281 339	-	4 207
Razem	9 916 576	6 230 796	355 011

Praktyki „forbearance”

W Grupie w ramach zarządzania ryzykiem kredytowym identyfikuje się ekspozycje „forborne”. Grupa uwzględnia ekspozycje „forborne” zgodnie z wymaganiami sprawozdawczymi wynikającymi ze Standardów Technicznych

EBA/ITS/2013/03.

Grupa jako „forborne” traktuje ekspozycje, gdzie Grupa udziela dłużnikowi doświadczającemu trudności finansowych preferencyjnych warunków finansowania (np. na warunkach nierynkowych), które w innej sytuacji nie byłyby rozważane. Grupa poprzez preferencyjne warunki finansowania rozumie sytuacje, w której np. zmodyfikowane oprocentowanie kredytu jest niższe niż umowna wartość oprocentowania sprzed restrukturyzacji i/lub zmodyfikowane oprocentowanie kredytu jest niższe niż oprocentowanie rynkowe dla danego okresu finansowania i ryzyka kredytowego.

Zakres, w którym zmieniane są warunki finansowania, ustalany jest indywidualnie dla każdego dłużnika, którego dotyczy przedmiotowa sytuacja. W szczególności działania takie obejmują:

- przejęcie aktywów,
- udzielenia nowego, zrestrukturyzowanego zaangażowania w celu częściowej lub całkowitej spłaty istniejącego zaangażowania,
- modyfikację warunków istniejącego zaangażowania, w tym zmiany harmonogramu spłat (np. wydłużenie okresu kredytowania), zmiany oprocentowania należności lub sposobu spłaty, lub redukcji kwoty do spłaty (kwoty głównej lub narosłych odsetek).

Proces nadawania ekspozycjom statusu „forborne” jest ściśle związany z procesem zarządzania ryzykiem kredytowym, w tym również z procesem rozpoznawania utraty wartości dla ekspozycji.

W przypadku klientów instytucjonalnych Grupa nadaje status „forborne” dla ekspozycji z rozpoznaną utratą wartości.

W przypadku ekspozycji detalicznych status „forborne” może dotyczyć zarówno ekspozycji z portfela z utratą wartości jak i z portfela bez utraty wartości. Grupa jako „forborne” bez utraty wartości traktuje ekspozycje na których były przeprowadzone działania restrukturyzacyjne, natomiast zmiana warunków finansowania nie implikowała pogorszenia przyszłych strumieni płatności. W takich przypadkach zmiana statusu ekspozycji na „forborne” nie stanowi dowodu utraty wartości.

Grupa przyjmuje, że ekspozycje pozostają w statusie „forborne” aż do ich całkowitej spłaty.

Ekspozycje ze zmodyfikowanymi warunkami podlegającymi zasadom w zakresie forbearance (ekspozycje forborne) są przedmiotem raportowania regulacyjnego oraz wewnętrznego.

Wartości ekspozycji w statusie „forborne”:

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Należności bez rozpoznanej utraty wartości,	21 315 870	21 928 904
Należności bez rozpoznanej utraty wartości (Etap 1), w tym:	19 571 178	20 619 103
podmiotów sektora niefinansowego	16 127 730	16 879 947
klientów instytucjonalnych	9 948 056	10 412 916
klientów indywidualnych	6 179 674	6 467 031
Należności bez rozpoznanej utraty wartości (Etap 2), w tym:	1 744 692	1 309 801
podmiotów sektora niefinansowego	1 744 690	1 309 801
klientów instytucjonalnych	917 951	507 141
klientów indywidualnych	826 739	802 660
Należności z rozpoznaną utratą wartości (Etap 3), w tym:	900 413	982 988
podmiotów sektora niefinansowego	900 413	982 988
klientów instytucjonalnych, w tym:	466 719	539 509
„forborne”	90 625	156 151
klientów indywidualnych, w tym:	433 694	443 479
„forborne”	26 245	21 189
Należności od klientów brutto razem, w tym:	22 216 283	22 911 892
podmiotów sektora niefinansowego	18 772 833	19 172 736
klientów instytucjonalnych, w tym:	11 332 726	11 459 566
„forborne”	90 625	156 151
klientów indywidualnych, w tym:	7 440 107	7 713 170
„forborne”	26 245	21 189
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych, w tym:	(888 683)	(997 669)
na należności „forborne”	(67 387)	(136 422)
Należności od klientów netto, razem, w tym:	21 327 600	21 914 223
należności „forborne”	49 483	40 918

Grupa dokonała zmiany prezentacji wartości należności z tytułu odsetek naliczonych od ekspozycji w Etapie 3, która nie ma wpływu na wartość bilansową netto pozycji. Szczegóły opisano w nocie 22.

RYZIKO PŁYNNOŚCI

Procesy i organizacja zarządzania ryzykiem płynności

Ryzyko płynności jest definiowane jako niebezpieczeństwo niewywiązania się Grupy z wykonania wymagalnych zobowiązań finansowych wobec klientów i kontrahentów.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest terminowe wywiązanie się Grupy z wszystkich zobowiązań wobec swoich klientów oraz zabezpieczenie środków w celu terminowego rozliczenia wszystkich transakcji na rynku pieniężnym.

Zarządzanie ryzykiem płynności opiera się na:

- obowiązujących przepisach prawa w szczególności ustawie Prawo bankowe,
- wymaganiach polskich instytucji regulacyjnych, a zwłaszcza na uchwałach Komisji Nadzoru Finansowego,
- zasadach ostrożnego i stabilnego zarządzania Grupą oraz ogólnym poziomie ryzyka zaakceptowanym przez Radę Nadzorczą Banku,

z uwzględnieniem najlepszych praktyk stosowanych na rynku.

Ostateczna odpowiedzialność za przestrzeganie ustalonych poziomów ekspozycji na ryzyko rynkowe w Grupie spoczywa na Zarządzie Banku, natomiast bieżące zarządzanie ryzykiem rynkowym jest prowadzone przez:

- Członka Zarządu Nadzorującego Sektor Zarządzania Ryzykiem,
- Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO),
- Szefa jednostki Ryzyka Rynkowego,
- osoby oddelegowane do zarządzania ryzykiem w jednostkach Grupy.

Zarządzanie płynnością

Celem zarządzania płynnością jest zapewnienie Bankowi i podmiotom Grupy dostępu do środków płynnych, w celu wypełnienia swoich zobowiązań w terminie, także w ekstremalnych, lecz prawdopodobnych sytuacjach kryzysowych.

Grupa analizuje i zarządza ryzykiem płynności w różnych horyzontach czasowych, przy czym rozróżnia się płynność bieżącą, krótko-, średnio- i długoterminową, stosując adekwatne metody pomiaru i limitowania ryzyka. Przyjęte miary oraz limity mają na celu ograniczenie nadmiernej koncentracji w zakresie przyjętej struktury bilansu, czy też źródeł finansowania.

Zarządzanie płynnością długoterminową należy do zadań ALCO i jest określone w strategii Grupy. Jest ono prowadzone w oparciu o monitorowanie relacji strukturalnych bilansu oraz o regulacyjne miary płynności długookresowej i obejmuje analizę luk płynności, a także możliwości pozyskania w przyszłości wystarczających źródeł finansowania oraz kosztu pozyskania środków w kontekście wpływu na rentowność prowadzonej działalności.

Zarządzanie płynnością średnioterminową, w horyzoncie do 1 roku, należy do zadań ALCO i odbywa się w oparciu o przygotowywany w cyklu rocznym plan finansowania, określający poziomy limitów wewnętrznych oraz przygotowywane przez jednostki biznesowe Grupy plany w zakresie zmiany aktywów i pasywów, opracowywane w ramach planów finansowych na kolejny rok budżetowy.

Zarządzanie płynnością krótkoterminową, w horyzoncie do 3 miesięcy, należy do zadań Sektora Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej i odbywa się w oparciu o regulacyjne miary płynności krótkookresowej oraz limity wewnętrzne. Grupa analizuje także poziom płynności w sytuacjach kryzysowych, przyjmując, jako warunek konieczny, brak ujemnej luki we wszystkich przedziałach czasowych w horyzoncie 3 miesięcy.

Zarządzanie płynnością bieżącą należy do zadań Sektora Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej i prowadzone jest w oparciu o rachunki nostro Grupy, w tym w szczególności rachunek rezerwy obowiązkowej w NBP, przy użyciu dostępnych produktów oferowanych przez rynek pieniężny oraz Bank Centralny.

Zarządzanie płynnością w podmiotach Grupy leży w zakresie zadań zarządów tych spółek przy uwzględnieniu „Zasad zarządzania ryzykiem”. Nadzór nad płynnością podmiotów Grupy sprawuje ALCO.

W 2021 roku w Grupie nie wprowadzono istotnych zmian w procesach, procedurach, systemach oraz politykach dotyczących zarządzania ryzykiem płynności.

Plan finansowania i zabezpieczania płynności

Roczny Plan Finansowania i Płynności (Plan) jest przygotowywany dla Grupy przez Członka Zarządu Nadzorującego Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej. Odpowiada on również za uzyskanie aprobaty ALCO dla tego Planu. Plan powinien obejmować wszystkie istotne elementy dotyczące finansowania i płynności wynikające z planów biznesowych, a w szczególności w obszarze depozytów i kredytów dla klientów, tak jak to zostało określone w budżetach rocznych poszczególnych jednostek biznesowych, a także istotnych zmian otoczenia regulacyjnego oraz sytuacji rynkowej.

Narzędzia zarządzania ryzykiem płynności

Grupa dokonuje pomiaru i zarządza ryzykiem płynności poprzez zastosowanie zarówno zewnętrznych miar nadzorczych, jak i miar dodatkowych wypracowanych wewnętrznie.

Regulacyjne miary płynności

Regulacyjne miary płynności, wskaźniki M1-M4, LCR, i NSFR kształtowały się na bezpiecznym poziomie i wynosiły:

	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
M1 – Luka płynności krótkoterminowej (w tys. zł)	18 593 580	17 720 491	873 089
M2 – Współczynnik płynności krótkoterminowej	1,30	1,37	(0,07)
M3 - Współczynnik pokrycia aktywów niepięlnych funduszami własnymi	4,61	4,69	(0,08)
M4 - Współczynnik pokrycia aktywów niepięlnych i aktywów o ograniczonej płynności funduszami własnymi i środkami obcymi stabilnymi	2,14	2,04	0,1
LCR	169%	182%	(13)pp
NSFR	189%	164%	25pp

Wewnętrzne narzędzia zarządzania ryzykiem płynności

W uzupełnieniu do nadzorczych miar płynności Grupa Banku stosuje zestaw narzędzi zarządzania ryzykiem płynności obejmujący:

- analizę luk – MAR/S2,
- scenariusze kryzysowe,
- strukturalne wskaźniki płynności,
- rynkowe czynniki ostrzegawcze,
- znaczące źródła finansowania,
- awaryjny plan finansowania.

Scenariusze kryzysowe

Testy warunków kryzysowych są przeprowadzane w celu zbadania potencjalnego wpływu określonego zdarzenia na bilans Grupy oraz skumulowaną lukę w horyzoncie 12 miesięcy, a także określenia, jakie dodatkowe finansowanie działalności jest konieczne w każdym z określonych scenariuszy. Scenariusze te są przygotowywane przez Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej oraz Ryzyko Rynkowe Grupy oraz zatwierdzane przez ALCO.

Grupa przeprowadza testy warunków kryzysowych w cyklu miesięcznym. Scenariusze te zakładają istotne zmiany w podstawowych parametrach finansowania, takie jak:

- koncentracja bazy funduszowej,
- Highly Stressed Market Disruption („S2”) – poważne zakłócenia na rynkach światowych,
- kryzys finansowy na rynku krajowym.

Awaryjny plan finansowania

Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej przygotowuje oraz aktualizuje w cyklu rocznym „Plan pozyskania funduszy i utrzymania płynności w sytuacji zagrożenia płynności” (Plan awaryjny), który określa sposób działania Grupy w sytuacji kryzysowej, w tym szczególnie w przypadkach zakładanych w scenariuszach kryzysowych i opisanych w „Rocznym planie finansowania i zabezpieczenia płynności”. Awaryjny plan finansowania jest zatwierdzany przez ALCO.

Plan awaryjny określa:

- warunki/symptomy wskazujące na wystąpienie sytuacji kryzysowej,
- kompetencje do podejmowania działań w ramach realizacji planu,
- źródła pozyskania funduszy, a w szczególności zasady utrzymywania portfela aktywów płynnych do użycia w przypadku wystąpienia problemów płynnościowych,
- zasady przeprowadzania sprzedaży aktywów i zmiany struktury bilansu,
- zasady postępowania w celu przywrócenia zaufania klientów do instytucji.

Poniżej przedstawione zostały wielkości skumulowanej urealnionej luki płynności w warunkach stresowych oraz poziom aktywów płynnych na dzień 31 grudnia 2021 roku i 31 grudnia 2020 roku.

Skumulowana urealniona luka płynności na dzień 31 grudnia 2021 roku:

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

w tys. zł	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 2 lat	Powyżej 2 lat
Aktywa	27 761 402	261 814	606 854	-	33 232 701
Zobowiązania i kapitał własny	9 218 022	4 558 222	72 470	-	48 014 057
Luka bilansowa w danym okresie	18 543 380	(4 296 408)	534 384	-	(14 781 356)
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych – wpływy	52 926 255	15 254 252	28 118 416	13 611 610	22 015 518
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych – wypływy	53 000 288	15 212 828	28 076 293	13 560 191	21 874 443
Luka pozabilansowa w danym okresie	(74 033)	41 424	42 123	51 419	141 075
Potencjalne wykorzystanie przyznaných linii kredytowych	1 142 320	761 229	(1 334 857)	-	(568 693)
Luka skumulowana	17 327 027	12 310 814	14 222 178	14 273 597	202 009

Skumulowana urealniona luka płynności na dzień 31 grudnia 2020 roku:

w tys. zł	Do 1 miesiąca	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	Powyżej 1 roku do 2 lat	Powyżej 2 lat
Aktywa	29 503 084	60 293	582 149	-	30 796 071
Zobowiązania i kapitał własny	12 055 930	4 828 015	16 795	-	44 040 857
Luka bilansowa w danym okresie	17 447 154	(4 767 722)	565 354	-	(13 244 786)
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych – wpływy	35 237 768	5 587 109	17 581 465	8 645 374	15 833 016
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych – wypływy	35 040 316	5 541 091	17 791 986	8 897 566	15 943 271
Luka pozabilansowa w danym okresie	197 452	46 018	(210 521)	(252 192)	(110 255)
Potencjalne wykorzystanie przyznaných linii kredytowych	573 674	608 141	475 245	-	(1 657 059)
Luka skumulowana	17 070 932	11 741 087	11 620 675	11 368 483	(329 499)

Aktywa płynne i skumulowana luka płynności do 1 roku:

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020	Zmiana
Aktywa płynne, w tym:	24 594 957	32 546 813	(7 951 856)
rachunek nostro, depozyty w NBP i stabilna część gotówki	223 300	4 310 119	(4 086 819)
dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	3 781 373	913 123	2 868 250
dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	20 590 284	27 323 571	(6 733 287)
Skumulowana luka płynności do 1 roku	14 222 178	11 620 675	2 601 503
Wskaźnik pokrycia luki przez aktywa płynne	Pozytywna luka	Pozytywna luka	-

Poniżej przedstawione zostały zobowiązania finansowe Grupy według umownych terminów wymagalności. Prezentowane kwoty nie uwzględniają wpływu stopy efektywnej na wartości zobowiązań z tytułu odsetek.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku

w tys. zł	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat
Zobowiązania wobec banków	29	3 383 353	3 190 239	121 000	72 005	25	84
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu							
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	19	515 896	515 896	-	-	-	-
Zobowiązania wobec klientów, z tego:	30	43 507 472	42 708 996	546 177	231 732	20 488	79
Depozyty podmiotów sektora finansowego	30	3 192 860	3 191 700	664	470	-	26
Depozyty podmiotów sektora niefinansowego	30	39 589 082	38 867 180	497 798	210 269	13 782	53
Pozostałe zobowiązania	30	725 530	650 116	47 715	20 993	6 706	-
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu							
Instrumenty pochodne (rozliczane netto)	19	7 307 117	520 057	165 833	804 835	4 217 868	1 598 524
Zobowiązania z tytułu niewykorzystanych linii	40	13 218 765	11 243 914	30 000	817 104	1 041 281	86 466

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

kredytowych							
Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji	40	2 285 773	2 285 773	-	-	-	-
		70 218 376	60 464 875	863 010	1 925 676	5 279 662	1 685 153
Instrumenty pochodne rozliczane brutto							
Wpływy		112 261 460	52 528 030	15 741 452	23 885 756	19 302 369	803 853
Wypływy		112 144 199	52 585 822	15 774 064	23 737 431	19 234 285	812 597
		117 261	(57 792)	(32 612)	148 325	68 084	(8 744)

Na dzień 31 grudnia 2020 roku

w tys. zł	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat
Zobowiązania wobec banków	29	5 118 861	5 101 752	2 000	15 000	34	75
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu							
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	19	43 208	43 208	-	-	-	-
Zobowiązania wobec klientów, z tego:	30	43 393 906	42 516 234	639 607	215 013	22 976	76
Depozyty podmiotów sektora finansowego	30	4 571 664	4 569 583	263	1 795	-	23
Depozyty podmiotów sektora niefinansowego	30	38 600 354	37 841 200	578 717	165 294	15 090	53
Pozostałe zobowiązania	30	221 888	105 451	60 627	47 924	7 886	-
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu							
Instrumenty pochodne (rozliczane netto)	19	4 868 291	58 854	70 086	557 432	2 805 360	1 376 559
Pochodne instrumenty zabezpieczające		98 025	-	-	-	98 025	-
Zobowiązania z tytułu niewykorzystanych linii kredytowych	40	14 035 449	12 175 535	4 000	274 085	1 398 056	183 773
Zobowiązania z tytułu udzielonych gwarancji	40	2 304 411	2 304 411	-	-	-	-
		69 862 149	62 199 992	715 693	1 061 530	4 324 451	1 560 483
Instrumenty pochodne rozliczane brutto							
Wpływy		75 770 215	35 434 287	5 520 929	16 363 340	11 860 068	6 591 591
Wypływy		75 587 594	35 218 811	5 514 231	16 343 102	11 944 695	6 566 755
		182 621	215 476	6 698	20 238	(84 627)	24 836

RYZIKO RYNKOWE

Procesy i organizacja zarządzania ryzykiem rynkowym

Ryzyko rynkowe określone jest jako ryzyko negatywnego wpływu na wynik finansowy oraz wartość funduszy własnych Grupy zmiany rynkowych stóp procentowych, kursów walutowych, kursów akcji, cen towarów oraz wszelkich parametrów zmienności tych stóp, kursów i cen.

Celem zarządzania ryzykiem rynkowym jest zapewnienie, że rozmiary ponoszonego ryzyka w ramach Grupy odpowiadają poziomowi akceptowalnemu przez akcjonariuszy oraz instytucje nadzoru bankowego, a także zapewnienie, że wszystkie ekspozycje na ryzyko rynkowe są właściwie odzwierciedlone w kalkulowanych miarach ryzyka przekazywanych do wiadomości odpowiednim osobom i organom zarządzającym. Przyjęte miary oraz limity ryzyka rynkowego mają na celu zapobieganie nadmiernej koncentracji ekspozycji na pojedynczy czynnik ryzyka lub grupę powiązanych czynników ryzyka, a także aby określić ogólny maksymalny poziom podejmowanego ryzyka w księdze handlowej lub bankowej.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym w Grupie opiera się na:

- wymaganiach polskich instytucji regulacyjnych, a zwłaszcza na uchwałach Komisji Nadzoru Finansowego,
- zasadach ostrożnego i stabilnego zarządzania Grupą oraz ogólnym poziomie ryzyka zaakceptowanym przez Radę Nadzorczą Banku,

z uwzględnieniem najlepszych praktyk stosownych na rynku.

Ostateczna odpowiedzialność za przestrzeganie ustalonych poziomów ekspozycji na ryzyko rynkowe w Grupie spoczywa na Zarządzie Banku, natomiast bieżące zarządzanie ryzykiem rynkowym jest prowadzone przez:

- Członka Zarządu Nadzorującego Sektor Zarządzania Ryzykiem,
- Komitet ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO),
- Szefa jednostki Ryzyka Rynkowego,
- Szefów jednostek biznesowych podejmujących ryzyko,
- osoby oddelegowane do zarządzania ryzykiem w jednostkach Grupy.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym

Zakres ryzyka

Zarządzanie ryzykiem rynkowym dotyczy wszystkich portfeli, z których dochody narażone są na negatywny wpływ czynników rynkowych, takich jak stopy procentowe, kursy walutowe, ceny akcji, ceny towarów masowych oraz parametrów zmienności tych czynników. W zarządzaniu ryzykiem rynkowym wyodrębniono dwa rodzaje portfeli: handlowy i bankowy.

Portfele handlowe obejmują transakcje na instrumentach finansowych (bilansowych i pozabilansowych), których celem jest osiągnięcie dochodu związanego ze zmianą parametrów rynkowych w krótkim okresie. Portfele handlowe obejmują pozycje bilansowe, takie jak: dłużne papiery wartościowe kwalifikowane jako przeznaczone do obrotu, tzn. nabywane w celach handlowych i spełniające określone kryteria płynności, oraz wszystkie pozycje w instrumentach pochodnych, przy czym w tym przypadku dokonuje się rozróżnienia portfeli nabywanych w celach czysto handlowych oraz tych, które są zawierane w celu zabezpieczenia ryzyka pozycji w portfelu bankowym – tzw. zabezpieczenia ekonomiczne (economic hedge). Wycena portfeli handlowych dokonywana jest bezpośrednio na podstawie cen rynkowych lub za pomocą modeli wyceny przy zastosowaniu parametrów cenowych notowanych na rynku. Działalność na portfelach handlowych prowadzona jest przez Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej Banku w zakresie portfeli obejmujących ryzyko stopy procentowej oraz ryzyko kursu walutowego. Portfel handlowy obejmuje również opcje, w tym przede wszystkim walutowe transakcje opcyjne, opcje na stopy procentowe oraz struktury opcyjne, będące odzwierciedleniem ekonomicznej natury oraz ryzyka wynikającego z produktów oferowanych klientom Grupy. Działalność Grupy w tym zakresie jest prowadzona w sposób zapewniający jednocześnie (każdorazowe i natychmiastowe) zawarcie transakcji przeciwstawnej o takich samych parametrach, w związku z czym portfel transakcji opcyjnych nie generuje otwartej ekspozycji ryzyka rynkowego. Jedyną wielkością związaną z zawieraniem transakcji opcyjnych uwzględnianą w pomiarze ryzyka rynkowego, a konkretnie ryzyka walutowego, jest wielkość premii płaconej/otrzymywanej w walucie zagranicznej.

Portfele bankowe obejmują wszystkie pozostałe, niezaliczone do portfeli handlowych, pozycje bilansowe oraz pozabilansowe. Celem zawierania tych transakcji jest realizacja wyniku w całym, kontraktowym okresie transakcji. Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej Banku przejmuje pozycje ryzyka stóp procentowych z portfeli bankowych z wszystkich innych jednostek organizacyjnych Grupy. Mechanizm przekazywania pozycji ryzyka stóp procentowych opiera się na systemie transferowej ceny funduszy.

Pomiar ryzyka rynkowego portfeli bankowych

Do portfeli bankowych zastosowanie mają następujące metody pomiaru ryzyka:

- analiza luki stopy procentowej,
- metoda kosztów zamknięcia otwartych pozycji odsetkowych (*Value-at-Close*) / całkowitego zwrotu z portfela (*Total Return*),
- metoda dochodów odsetkowych narażonych na ryzyko (*Interest Rate Exposure, IRE*), oparta zarówno na metodzie luki, jak i przepływów odsetkowych w odpowiednim horyzoncie czasu,
- testy warunków skrajnych.

Analiza luki stopy procentowej wykorzystuje harmonogram zapadalności lub przeszacowania pozycji bilansowych oraz instrumentów pochodnych ujmowanych w ramach rachunkowości zabezpieczeń lub zakwalifikowanych jako zabezpieczenia ekonomiczne, w celu ustalenia różnic pomiędzy pozycjami, których termin zapadalności lub aktualizacji oprocentowania przypada na dany przedział czasowy.

Generalną zasadą w analizie luki oprocentowania jest klasyfikacja transakcji do poszczególnych pasm przeszacowania pozycji z portfeli bankowych wg kontraktowych lub zakładanych terminów zmian oprocentowania transakcji.

Przyjmuje się, że:

- transakcje ze stałą stopą oprocentowania (takie jak: depozyty terminowe, lokaty międzybankowe, portfel dłużnych papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody o oprocentowaniu stałym, kredyty udzielone zarówno spłacane w całości w dniu zapadalności, jak i spłacane w ratach) klasyfikuje się do odpowiednich pasm przeszacowania na podstawie daty zapadalności lub wymagalności,
- transakcje ze stopą zmienną, aktualizowaną w cyklicznych stałych okresach (głównie kredyty udzielone z oprocentowaniem ustalonym w oparciu o stopę rynkową/bazową np. WIBOR 1M) klasyfikuje się do odpowiednich pasm przeszacowania na podstawie daty najbliższej aktualizacji oprocentowania,
- transakcje o oprocentowaniu zmiennym administrowanym (tzn. zmiana wysokości oprocentowania oraz jej termin zastrzeżona jest do wyłącznej decyzji Grupy) bądź o niezdefiniowanym terminie zapadalności lub aktualizacji oprocentowania klasyfikuje się do odpowiednich pasm przeszacowania na podstawie historycznie zaobserwowanych lub ekspercko przyjętych przesunięć momentu i wielkości zmiany oprocentowania danej pozycji w stosunku do zmiany rynkowych stóp procentowych (model minimalizacji zmienności marży na produkcie). W Grupie do tych transakcji/pozycji bilansu zalicza się m.in: rachunki bieżące, kredyty kartowe, kredyty w rachunku bieżącym. Dodatkowo uwzględnia się wcześniejsze spłaty kredytów w oparciu o analizę faktycznych spłat dokonywanych przez klientów przed terminem i na tej podstawie ustalany jest profil aktualizacji oprocentowania produktu, dotyczy to w szczególności kredytów ratałnych,
- transakcje niewrażliwe na zmiany stóp procentowych, do których zalicza się gotówkę, majątek trwały, kapitał, pozostałe aktywa/zobowiązania, kwalifikuje się do najdłuższego pasma przeszacowania,

- transakcje bezpośrednio zawierane przez -Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej na potrzeby zarządzania ryzykiem stóp procentowych oraz płynności (portfel własny Sektora Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej) klasyfikowane są do odpowiednich pasm przeszacowania zawsze na podstawie dat zawartych w kontrakcie.

Metoda wartości zamknięcia luki stóp procentowych (Value-at-Close) określa wartość ekonomiczną lub „godziwą” pozycji, analogiczną do wyceny rynkowej portfela handlowego. Całkowity zwrot na portfelu to suma zmian wartości zamknięcia luki stóp procentowych, naliczonych odsetek oraz zysków/strat ze sprzedaży aktywów lub anulowania zobowiązań.

Metoda dochodów odsetkowych narażonych na ryzyko (IRE) służy do pomiaru potencjalnego wpływu określonego przesunięcia równoległego krzywych stóp procentowych na dochód odsetkowy z księgi bankowej przed opodatkowaniem, który może być uzyskany w określonym przedziale czasu. Jest to miara prospektywna, analogiczna do wskaźnika czynników wrażliwości (Factor Sensitivity) w przypadku portfeli handlowych. Przy czym przyjmuje się, że w standardowych warunkach przesunięcie stóp procentowych jest identyczne dla każdej waluty i wynosi 100 pkt bazowych w górę. Miara IRE jest kalkulowana dla pozycji w każdej walucie odrębnie w horyzoncie dziesięciu lat, przy czym do bieżącego monitorowania oraz limitowania pozycji ryzyka stóp procentowych portfeli bankowych stosowane są zasadniczo miary IRE w horyzoncie jednego roku i pięciu lat.

Dodatkowo, Grupa mierzy ryzyko stopy procentowej metodą dochodową (cashflow net interest revenue NIR/IRE). Miara ta, podobnie jak IRE liczone metodą luki, określa potencjalny wpływ przed opodatkowaniem na wynik odsetkowy dla pozycji zaliczonych do księgi bankowej, ze względu na określone zmiany stóp procentowych w określonym okresie sprawozdawczym – zasadniczo 12 miesięcy. NIR to różnica między naliczonymi przychodami odsetkowymi uzyskanymi z aktywów (np. pożyczki dla klientów) a kosztem odsetek zapłaconym od zobowiązań (np. depozyty klientów). NIR/IRE to delta między bazowym NIR a NIR w scenariuszu szoku stopy procentowej tj. +/- 100 pkt. bazowych, dla wszystkich walut razem. Przyjmuje się podobne założenia w zakresie dat przeszacowania jak opisane powyżej dla metody luki, z tą różnicą, że pozycje niegenerujące przepływów odsetkowych oraz kapitały Banku są wyeliminowane z kalkulacji.

Poniżej przedstawione są miary IRE dla Grupy na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz na dzień 31 grudnia 2020 roku, oddzielnie dla miar opartych o metodę luki jak i przepływów odsetkowych. Zestawienie prezentowane jest odrębnie dla głównych walut PLN, USD i EUR, stanowiących łącznie ponad 90% bilansu Grupy, oraz łącznie dla wszystkich walut w przypadku metody przepływów odsetkowych.

IRE – metoda luki

w tys. zł	31.12.2021		31.12.2020	
	IRE 12M	IRE 5L	IRE 12M	IRE 5L
PLN	47 345	55 338	42 136	232 315
USD	24 878	35 718	22 844	38 274
EUR	15 886	29 475	15 965	20 653

IRE – metoda przepływów odsetkowych

w tys. zł	31.12.2021		31.12.2020	
	IRE 12M	IRE 12M	IRE 12M	IRE 12M
	+100 pb	-100 pb	+100 pb	-100 pb
Łącznie dla wszystkich walut	158 340	(186 760)	152 967	39 839

Testy warunków skrajnych mierzą potencjalny wpływ istotnych zmian w poziomie lub kształcie krzywych stóp procentowych na pozycje otwierane w portfelu bankowym.

Grupa dokonuje testów warunków skrajnych dla zdefiniowanych scenariuszy ruchów stóp procentowych stanowiących kombinację ruchów czynników rynkowych zdefiniowanych jako zmiany znaczące (large move) i kryzysowe (stress move) występujących zarówno w kraju, jak i zagranicą. Wielkości zakładanych przesunięć czynników rynkowych podlegają regularnej ocenie i są odpowiednio dostosowywane do zmian rynkowych warunków działania Grupy. Testy warunków skrajnych obejmują także zmianę wartości kapitału w wyniku ruchów stóp procentowych dla poszczególnych walut w scenariuszach zgodnych z wymogami CRR.

Departament Zarządzania Aktywami i Pasywami w Pionie Transakcji Rynku Międzybankowego prowadzi działalność w zakresie papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody w Grupie. Określa się trzy podstawowe cele działalności w ramach portfela papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody:

- zarządzanie płynnością finansową,
- zabezpieczenie przed ryzykiem przejmowanym przez Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej z innych jednostek organizacyjnych Banku lub podmiotów Grupy,
- otwieranie własnych pozycji ryzyka stóp procentowych w portfelach Grupy przez Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej.

Aby uniknąć nadmiernych wahań wartości funduszy kapitałowych Grupy, spowodowanych przez przeszacowanie aktywów przeznaczonych do sprzedaży, ustala się maksymalne limity pozycji DV01 (Dollar Value of 1 basis point), która określa potencjalną zmianę wartości pozycji ryzyka dla danej krzywej stóp procentowych w określonym punkcie węzłowym krzywej (do którego sprowadzane są wszystkie przepływy pieniężne w ustalonym przedziale czasowym), spowodowaną

przesunięciem rynkowej stopy procentowej o jeden punkt bazowy w górę dla tego typu portfeli. Limity dotyczą również pozycji otwartych w instrumentach pochodnych (np. transakcjach swap stóp procentowych), przeprowadzanych w celu zabezpieczenia wartości godziwej portfela.

Program stosowania rachunkowości zabezpieczeń

Poza ogólnymi zasadami ograniczania ryzyka rynkowego, w szczególności ryzyka stóp procentowych, Grupa posiada zdefiniowane zasady stosowania rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej. Podstawowym rodzajem ryzyka zabezpieczanym w ramach rachunkowości zabezpieczeń jest ryzyko zmiany stóp procentowych, na jakie narażony jest portfel papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody o stałej stopie procentowej. Na koniec każdego miesiąca, w którym występowała relacja zabezpieczająca, Grupa dokonywała oceny efektywności stosowanego zabezpieczenia, analizując zmiany wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego oraz instrumentu zabezpieczającego z tytułu zabezpieczanego ryzyka.

Pozycją zabezpieczaną była część portfela papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody na stałą stopę procentową, denominowaną w PLN i EUR. We wszystkich przypadkach instrumentem zabezpieczającym był swap stopy procentowej (IRS), zamieniający stałą stopę procentową na zmienną. Zyski i straty wynikające z przeszacowania wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego oraz zmiany w wycenie do wartości godziwej pozycji zabezpieczanych odzwierciedlone są – w części wynikającej z zabezpieczanego ryzyka – w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na rachunkowości zabezpieczeń”.

Poziom ryzyka określonego miarą DV01 dla portfela papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody z uwzględnieniem zabezpieczeń ekonomicznych, w podziale na portfele w poszczególnych walutach przedstawiony jest w tabeli poniżej:

w tys. zł	31.12.2021			Ogółem w okresie 01.01.2021 – 31.12.2021		
	Ogółem	Papiery wartościowe	IRS	Średnia	Maksimum	Minimum
PLN	(1 638)	(2 227)	590	(3 153)	(1 654)	(6 961)
USD	(229)	(229)	-	(225)	(116)	(267)
EUR	(206)	(206)	-	(241)	(206)	(276)

w tys. zł	31.12.2020			Ogółem w okresie 01.01.2020 – 31.12.2020		
	Ogółem	Papiery wartościowe	IRS	Średnia	Maksimum	Minimum
PLN	(3 636)	(6 878)	3 243	(2 719)	(1 505)	(3 856)
USD	(121)	(121)	-	(143)	(119)	(167)
EUR	(280)	(280)	-	(304)	(272)	(352)

Działalność Grupy w zakresie inwestycji w dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody była głównym czynnikiem wpływającym także na zmiany poziomu ryzyka niedopasowania terminów przeszacowania wyrażonych miarą IRE.

Pomiar ryzyka rynkowego portfeli handlowych

Do portfeli handlowych zastosowanie mają następujące metody pomiaru ryzyka:

- metoda czynników wrażliwości (*Factor Sensitivity*),
- metoda wartości narażonej na ryzyko (VaR),
- testy warunków skrajnych.

Czynniki wrażliwości mierzą zmianę wartości pozycji w danym instrumencie bazowym w przypadku określonej zmiany czynnika ryzyka rynkowego (np. zmiana o 1 punkt bazowy w oprocentowaniu w danym punkcie na krzywej stopy procentowej, zmiana o 1% w kursie walutowym lub cenie akcji).

W przypadku stóp procentowych miarą wrażliwości jest DV01.

W odniesieniu do ryzyka walutowego wielkość współczynnika wrażliwości jest równa co do wartości wielkości pozycji walutowej w danej walucie.

W przypadku pozycji w kapitałowych papierach wartościowych wielkość współczynnika wrażliwości jest równa co do wartości wielkości pozycji netto w danym instrumencie (akcji, indeksie, jednostce udziałowej).

Miarą zintegrowaną ryzyka rynkowego portfeli handlowych, łączącą wpływ pozycji w poszczególnych czynnikach ryzyka i uwzględniającą efekt korelacji pomiędzy zmiennościami poszczególnych czynników, jest wartość narażona na ryzyko (VaR). Miara VaR jest stosowana do oszacowania potencjalnego spadku wartości pozycji lub portfela w normalnych warunkach rynkowych, przy ustalonym poziomie ufności i w określonym czasie. W przypadku pozycji otwieranych

w portfelu handlowym Grupy wartość VaR jest obliczana przy zastosowaniu 99% poziomu ufności i jednodniowego okresu utrzymania.

Zarówno wskaźnik DV01, jak i wskaźnik VaR dla portfela handlowego są obliczane jako kwota netto bez zabezpieczenia ekonomicznego portfela papierów wartościowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, tzn. bez instrumentów pochodnych mających zabezpieczyć wartość godziwą portfela. Ekspozycja na ryzyko takich transakcji jest kontrolowana poprzez odpowiednie metody pomiaru ryzyka i ograniczana za pomocą limitów ryzyka portfeli bankowych.

W cyklu dziennym dokonywana jest analiza scenariuszy warunków skrajnych (stress test), przy założeniu większych niż przyjęte w pomiarze wartości zagrożonej, zmian czynników ryzyka oraz pominięciu historycznie obserwowanych korelacji pomiędzy tymi czynnikami.

Grupa notuje ekspozycje ryzyka rynkowego portfeli handlowych w ponad dwudziestu walutach zarówno w przypadku pozycji walutowych jak i ekspozycji na ryzyko stóp procentowych, przy czym tylko w przypadku kilku walut ekspozycje są znaczące. Dla dużej grupy walut ekspozycje wynikają z niepełnego dopasowania transakcji zawartych na zlecenie klienta i transakcji domykających z innymi kontrahentami rynków hurtowych. Znaczące ekspozycje na ryzyko rynkowe otwierane są w przypadku PLN, walut rynków wysokorozwiniętych (przede wszystkim USD oraz EUR; rzadziej GBP, CHF, JPY) oraz walut krajów Europy Środkowej.

Wartości znaczących ekspozycji na ryzyko stóp procentowych portfeli handlowych w ujęciu miary DV01 w 2021 roku prezentuje poniższa tabela:

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020	w okresie 1.01.2021 – 31.12.2021		
			Średnia	Maksimum	Minimum
PLN	509	(268)	4	1 012	(882)
EUR	156	95	92	226	(140)
USD	(34)	74	33	173	(97)

W 2021 roku średnia wielkość ekspozycji na ryzyko stóp procentowych w walucie krajowej była wyższa w porównaniu z poziomem z roku ubiegłego i wyniosła 307 tys. zł. Średnia ekspozycja na ryzyko stóp procentowych w EUR była wyższa w porównaniu z rokiem 2020 (DV01 wyniosło 103 tys. zł, podczas gdy rok wcześniej 45 tys. zł). Średnia ekspozycja w USD była niewiele niższa w porównaniu do roku 2020 (DV01 wyniosło 53 tys. zł, w porównaniu do 54 tys. zł w 2020 r.). Jeśli chodzi o największe wielkości ekspozycji przyjmowanych przez Departament Skarbu to maksymalna ekspozycja w PLN wyniosła 1012 tys. zł w porównaniu z 913 tys. zł w roku 2020, zaś maksymalna pozycja w EUR osiągnęła wielkość 226 tys. zł w porównaniu z 315 tys. zł w roku ubiegłym.

Sektor Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej, prowadzący w ramach Grupy działalność handlową na instrumentach finansowych, kontynuował strategię bardzo aktywnego zarządzania ekspozycjami narażonymi na ryzyko walutowe i stopy procentowej, dostosowując wielkość i kierunek tych ekspozycji w zależności od zmieniających się warunków rynkowych, co obrazuje przedział wahań tych ekspozycji (wartości minimum i maksimum w powyższej tabeli).

Poziom ryzyka określonego miarą VaR (bez uwzględnienia zabezpieczeń ekonomicznych portfela aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody) w podziale na pozycje ryzyka walutowego i ryzyka stopy procentowej w 2021 roku prezentuje poniższa tabela:

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020	w okresie 1.01.2021 – 31.12.2021		
			Średnia	Maksimum	Minimum
Ryzyko walutowe	908	493	505	4 704	62
Ryzyko stóp procentowych	14 366	5 641	5 308	17 137	1 545
Ryzyko spreadu	3 504	2 745	3 358	4 779	1 588
Ryzyko ogółem	15 549	6 170	6 553	17 076	3 383

Głównym czynnikiem ryzyka pozostawało ryzyko stóp procentowych, a na drugim miejscu występowało ryzyko spreadu, gdzie ryzyko spreadu kredytowego określa wpływ na wycenę instrumentu/portfela wynikającą ze zmiany w postrzeganiu przez rynek jakości kredytowej niektórych instrumentów, takich jak „cross currency swap”, „asset swap”, czy portfel papierów wartościowych denominowanych w walucie obcej.

Ogólny średni poziom ryzyka rynkowego portfeli handlowych w roku 2021 był o 24% niższy od średniego poziomu zanotowanego w roku 2020, w ujęciu kwotowym to około 2 024 tys. zł, głównie jako wynik spadku ekspozycji na zmianę ogólnych stóp procentowych. Maksymalny poziom ryzyka cenowego spadł z 34 130 tys. zł w roku 2020 do 17 076 tys. zł w roku 2021.

Ryzyko instrumentów kapitałowych

Podstawowym podmiotem Grupy prowadzącym działalność w zakresie instrumentów kapitałowych jest Dom Maklerski Banku Handlowego S.A. (DMBH). Stosownie do swojego podstawowego zakresu działalności, DMBH jest uprawniony do podejmowania ryzyka cenowego portfela handlowego akcji, praw do akcji, znajdujących się lub mających się znaleźć

w obrocie na Giełdzie Papierów Wartościowych w Warszawie (GPW) lub BondSpot, kontraktów Futures na index WIG20 i Indeksowanych Jednostek Udziałowych, a także akcji na giełdach zagranicznych tych spółek, które są notowane jednocześnie na GPW. Ryzyko cenowe portfela instrumentów DMBH ograniczane jest limitami wolumenowymi dla poszczególnych rodzajów instrumentów finansowych oraz progami ostrzegawczymi dla koncentracji dla poszczególnych emitentów. Dla DMBH stosowane są również progi ostrzegawcze potencjalnej straty dla scenariuszy warunków skrajnych oraz skumulowanej zrealizowanej straty na portfelu handlowym.

Ekspozycja walutowa Grupy

Ekspozycję walutową Grupy według podstawowych walut przedstawia poniższa tabela:

31.12.2021

w tys. zł	Operacje bilansowe		Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych*		Pozycja netto
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania	
EUR	3 164 671	6 858 015	35 733 605	32 086 237	(45 976)
USD	1 941 932	6 016 198	25 896 544	21 806 724	15 554
GBP	29 714	469 003	489 401	41 972	8 140
CHF	279 906	347 283	1 531 348	1 470 755	(6 784)
Pozostałe waluty	41 849	243 625	4 155 903	3 922 410	31 717
	5 458 072	13 934 124	67 806 801	59 328 098	2 651

*według wartości bieżącej będącej sumą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych

31.12.2020

w tys. zł	Operacje bilansowe		Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych*		Pozycja netto
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania	
EUR	2 893 468	7 375 336	29 451 596	24 977 853	(8 125)
USD	1 512 413	5 800 454	16 816 733	12 494 874	33 818
GBP	22 410	435 521	446 678	36 066	(2 499)
CHF	316 636	263 405	1 599 455	1 656 134	(3 448)
Pozostałe waluty	47 962	178 023	2 902 149	2 749 083	23 005
	4 792 889	14 052 739	51 216 611	41 914 010	42 751

*według wartości bieżącej będącej sumą zdyskontowanych przyszłych przepływów pieniężnych

RYZYKO OPERACYJNE

Cele strategiczne oraz założenia systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zapewnienie spójnego i efektywnego podejścia do identyfikacji, oceny, ograniczania, kontroli, monitorowania oraz sprawozdawczości w zakresie tego ryzyka, jak również efektywnej redukcji poziomu narażenia na ryzyko operacyjne, a w konsekwencji redukcja ilości zdarzeń ryzyka operacyjnego i dotkliwości ich skutków.

Zarządzanie ryzykiem operacyjnym ma również na celu pełną integrację procesów zarządzania tym ryzykiem z procesami podejmowania decyzji biznesowych (tzn. strategia biznesowa wspierana jest oceną ryzyka operacyjnego, a biznes oceniany na podstawie wcześniej ustalonych wskaźników kontroli i ryzyka operacyjnego).

Organizując proces zarządzania ryzykiem operacyjnym Grupa bierze pod uwagę strategię biznesową, Profil ryzyka Grupy, otoczenie makroekonomiczne, dostępne zasoby kapitału i płynności oraz wymogi regulacyjne (w tym zwłaszcza Rekomendacji M) stanowiące ramy dla przygotowania systemu kontroli i zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie.

Zarząd Banku i Zarządy spółek zależnych odpowiadają za opracowanie, wdrożenie i funkcjonowanie właściwego systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym poprzez wprowadzanie odpowiednich regulacji wewnętrznych, zapewnia spójność systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym ze Strategią Grupy oraz jego właściwe funkcjonowanie w organizacji poprzez analizę informacji umożliwiających ocenę, czy system jest adekwatny do profilu ryzyka operacyjnego. W przypadku zaistnienia konieczności system zarządzania ryzykiem operacyjnym jest usprawniany poprzez wprowadzenie niezbędnych korekt.

System zarządzania ryzykiem operacyjnym w Grupie jest zbudowany w sposób, który zapewnia zarządzanie ryzykiem na każdym etapie, tj.: identyfikacji, oceny/pomiaru, ograniczania, monitorowania i raportowania.

Realizacja założeń strategii przez Zarząd Banku oceniana jest przez Radę Nadzorczą, wspieraną przez Komitet ds. Audytu oraz Komitet ds. Ryzyka i Kapitału, na podstawie syntetycznych raportów przedkładanych przez Zarząd z częstotliwością skorelowaną z częstotliwością spotkań komitetów, określających skalę i rodzaje ryzyka operacyjnego, na które narażona jest Grupa, metody zarządzania ryzykiem operacyjnym, prawdopodobieństwo jego występowania, ocenę potencjalnego negatywnego wpływu metody zarządzania ryzykiem operacyjnym, jak też wyniki monitorowania profilu ryzyka operacyjnego i apetytu na ryzyko operacyjne. Rada Nadzorczą, po dokonaniu oceny, w razie konieczności może zlecić

poddanie rewizji całości lub części systemu zarządzania ryzykiem.

Definicja ryzyka operacyjnego

Ryzyko operacyjne należy rozumieć jako możliwość poniesienia strat w wyniku niewłaściwych lub zawodnych procesów wewnętrznych, czynników ludzkich, systemów technicznych lub zdarzeń zewnętrznych.

Ryzyko operacyjne nie obejmuje ryzyka strategicznego i ryzyka potencjalnych strat wynikających z decyzji związanych z podejmowaniem ryzyka kredytowego, rynkowego, ryzyka płynności lub ryzyka związanego z działalnością ubezpieczeniową.

Definicja ryzyka operacyjnego w Grupie obejmuje: ryzyko technologiczne, ryzyko outsourcingu, ryzyko nadużyć/defraudacji, ryzyko prania pieniędzy, ryzyko bezpieczeństwa informacji, ryzyko ciągłości działania, ryzyko podatkowe i rachunkowe, ryzyko produktu, ryzyko prawne, ryzyko modeli, ryzyko kadrowe, ryzyko koncentracji, ryzyko niewłaściwego postępowania (conduct risk) oraz ryzyko utraty reputacji związane ze zdarzeniami ryzyka operacyjnego oraz z praktykami biznesowymi oraz rynkowymi.

Ryzyko Operacyjne zostało uznane za ryzyko istotne na 2021 rok. Dodatkowo za ryzyko istotne zostało również uznane Ryzyko Zgodności, które na potrzeby procesu ICAAP jest włączane do Ryzyka Operacyjnego.

Zasady identyfikacji ryzyka operacyjnego

Każda jednostka organizacyjna Grupy identyfikuje wszystkie istotne rodzaje ryzyka operacyjnego, związane z działalnością jednostki. W procesie identyfikacji ryzyka Kierownictwo uwzględnia istotne ryzyko związane ze wszystkimi procesami, produktami, czynnikiem ludzkim, systemami informatycznymi, zgodnością z obowiązującym prawem, regulacjami i zaleceniami instytucji nadzorczych, regulacjami wewnętrznymi oraz strategią Grupy, uwzględniając również ryzyko związane z zależnością od innych podmiotów w Grupie.

Jednostki organizacyjne w ramach Grupy oraz Departament Niezależnej Kontroli i Ryzyka Operacyjnego wykorzystują w procesie identyfikacji ryzyka procesy regularnego analizowania informacji generowanych przy użyciu narzędzi zarządzania ryzykiem operacyjnym (np. apetyt na ryzyko, docelowy profil ryzyka, kluczowe wskaźniki ryzyka, dane o stratach i zdarzeniach ryzyka operacyjnego, problemy kontrolne i działania naprawcze, proces samooceny (w tym mapę ryzyka), kluczowe projekty, obszary koncentracji ryzyka i obszary wzrastającego poziomu ryzyka, analizy scenariuszy, testy warunków skrajnych, zmiany procesów i produktów, atestacje ryzyka operacyjnego, informacje z wewnętrznych i zewnętrznych przeglądów i audytów, informacje raportowane do Komisji i Komitetów).

Profil ryzyka operacyjnego

Profil ryzyka operacyjnego rozumiany jest jako skala i struktura ekspozycji na ryzyko operacyjne, określająca stopień narażenia na ryzyko operacyjne. Wyrażany jest on w wybranych wymiarach strukturalnych (takich jak m.in. rodzaje zdarzeń operacyjnych, rodzaje linii biznesowych, istotne procesy) oraz w wymiarach skali (takich jak m.in. oszacowana potencjalna wielkość straty). Do ustalenia profilu ryzyka operacyjnego Grupa wykorzystuje posiadane informacje na temat zdarzeń operacyjnych oraz informacje pochodzące z wykorzystywanych narzędzi zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Docelowy profil ryzyka operacyjnego, umożliwiający m.in. identyfikację obszarów koncentracji ryzyka operacyjnego, ustalany jest z uwzględnieniem skali i struktury ryzyka operacyjnego, zaakceptowanego apetytu/tolerancji na ryzyko operacyjne, analiz danych historycznych i wykorzystujący wdrożone narzędzia zarządzania ryzykiem operacyjnym. Dla poszczególnych kategorii ryzyka operacyjnego oraz głównych obszarów działalności Grupy monitorowane są wyznaczone wskaźniki.

Pomiar i ocena

W procesie oceny ryzyka Grupa wykorzystuje kombinacje różnych metod pomiaru lub szacowania ryzyka. Ocena ryzyka polega na określeniu prawdopodobieństwa wystąpienia i wielkości możliwych przyszłych strat z tytułu ryzyka operacyjnego. W tym celu wykorzystuje się mierniki ilościowe i jakościowe (np. apetyt na ryzyko, wymogi kapitałowe, docelowy profil ryzyka, kluczowe wskaźniki ryzyka, dane o stratach i zdarzeniach ryzyka operacyjnego, problemy kontrolne i działania naprawcze, proces samooceny (w tym mapę ryzyka), kluczowe projekty, obszary koncentracji ryzyka i obszary wzrastającego poziomu ryzyka, analizy scenariuszy, testy warunków skrajnych, zmiany procesów i produktów, atestacje ryzyka operacyjnego, informacje z wewnętrznych i zewnętrznych przeglądów i audytów, informacje raportowane do Komisji i Komitetów). Ocena uwzględnia analizę zagrożeń zarówno wewnętrznych, jak i zewnętrznych. Trafna ocena ryzyka operacyjnego umożliwia odpowiednie określenie profilu ryzyka i właściwe nim zarządzanie.

Oszacowany wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego pokrywa wszystkie kategorie ryzyka uwzględnione w definicji ryzyka operacyjnego.

Ramy akceptacji ryzyka, kontrola ryzyka, ograniczanie ryzyka

Grupa wyznacza poziomy tolerancji dla poszczególnych kategorii ryzyka operacyjnego oraz obszarów biznesowych w ramach ustalonego apetytu na ryzyko. Przekroczenie przyjętych progów tolerancji dla poszczególnych kategorii zdarzeń wymaga podjęcia działań naprawczych, zgodnie z decyzją Komitetu ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem.

Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem lub Zarządy spółek zależnych mogą podjąć decyzje w zakresie traktowania zidentyfikowanego ryzyka poprzez:

- akceptowanie (świadome niepodjęcie działań mających na celu ograniczenie prawdopodobieństwa lub skutków zmaterializowania się danego zagrożenia, wraz z ewentualnym zapewnieniem środków na pokrycie potencjalnie

związanych z nim strat),

- ograniczanie (przede wszystkim poprzez odpowiednie zdefiniowanie procesów, produktów, systemów, ich opis/procedury oraz wprowadzenie mechanizmów kontrolnych),
- transferowanie (przeniesienie części lub całości ryzyka związanego z danym zagrożeniem na podmiot zewnętrzny, w szczególności poprzez zlecenie wykonywania czynności zewnętrznym dostawcom usług lub stosowanie ubezpieczeń),
- unikanie (niepodejmowanie działań, z którymi wiąże się dane zagrożenie).

Procesy identyfikacji ryzyka, samooceny, pomiaru, monitorowania oraz raportowania w zasadniczych aspektach są ujednolicone i ogólnie przyjęte we wszystkich jednostkach organizacyjnych Grupy. Procesy ograniczania ryzyka są określone dla każdej jednostki organizacyjnej i mogą być różne dla poszczególnych jednostek.

Stosowane procesy kontrolne służą ograniczaniu przyczyn występowania negatywnych skutków zdarzeń operacyjnych (włącznie ze stratami operacyjnymi), zmniejszaniu prawdopodobieństwa ich wystąpienia oraz minimalizowaniu dotkliwości potencjalnych skutków. Mechanizmy ograniczania ryzyka obejmują również transfer ryzyka, czyli przeniesienie części lub całości ryzyka związanego z danym zagrożeniem na podmiot zewnętrzny, w szczególności poprzez zlecenie wykonywania czynności zewnętrznym dostawcom usług lub stosowanie ubezpieczeń, z zastrzeżeniem, że transfer nie może być traktowany jako alternatywa dla właściwego zarządzania ryzykiem. Grupa ocenia i monitoruje prawidłowość funkcjonowania mechanizmów transferu ryzyka.

Monitorowanie i Raportowanie

Za bieżące monitorowanie ryzyka operacyjnego odpowiada Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem, Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego, Systemu Kontroli i Zgodności, Komitet ds. Nowych Produktów, Komitet ds. Premiowania oraz Komisje wspierające Komitety. Jakość procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym (w tym proces samooceny) w poszczególnych jednostkach organizacyjnych Grupy są przedmiotem kontroli i oceny przez jednostkę audytu wewnętrznego.

W ramach nadzoru skonsolidowanego, dane o ryzyku operacyjnym Banku i spółek zależnych prezentowane są Komisjom i Komitetom wspierającym Zarząd Banku i Radę Nadzorczą w procesie zarządzania ryzykiem operacyjnym.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz ocenia jego adekwatność i skuteczność. Rada Nadzorcza jest wspierana przez Komitety Rady Nadzorczej - Komitet ds. Audytu, Komitet ds. Ryzyka i Kapitału oraz Komitet ds. Wynagrodzeń.

Na podstawie syntetycznych raportów ryzyka operacyjnego przedkładanych przez Zarząd co najmniej 2 razy w roku, przygotowywanych w oparciu o dane wynikające z monitorowania ryzyka operacyjnego, określających skalę i rodzaje ryzyka operacyjnego, na które narażona jest Grupa, prawdopodobieństwo jego występowania, jego skutki i metody zarządzania ryzykiem operacyjnym, jak też profil ryzyka operacyjnego i obszary koncentracji ryzyka, Rada Nadzorcza, wspierana przez Komitet ds. Audytu oraz Komitet ds. Ryzyka i Kapitału, monitoruje skuteczność systemów kontroli wewnętrznej oraz zarządzania ryzykiem oraz dokonuje oceny realizacji przez Zarząd założeń strategii zarządzania ryzykiem (w tym ryzykiem operacyjnym).

Założenia dotyczące systemu kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka operacyjnego

Funkcjonujący w Grupie system kontroli wewnętrznej i system zarządzania ryzykiem zorganizowane są na trzech niezależnych poziomach.

W ramach Zarządu Banku jeden z jego członków – Członek Zarządu Nadzorujący Sektor Zarządzania Ryzykiem – sprawuje nadzór nad Departamentem Niezależnej Kontroli i Ryzyka Operacyjnego oraz odpowiada za dostarczanie Zarządowi i Radzie Nadzorczej Banku kompleksowych informacji na temat zarządzania ryzykiem.

Zarząd jest wspierany przez Komitet ds. Zarządzania Ryzykiem i Kapitałem, Komitet ds. Ryzyka Operacyjnego, Systemu Kontroli i Zgodności, Komitet ds. Nowych Produktów, Komisję ds. Produktów Inwestycyjnych i Ubezpieczeniowych Sektora Bankowości Detalicznej oraz Sektora Rynków Finansowych i Bankowości Korporacyjnej oraz Komisję Etyczną.

Każda jednostka organizacyjna jest zobowiązana do opracowania właściwego systemu kontroli, współmiernego do poziomu ponoszonego ryzyka, w tym ryzyka operacyjnego, łącznie z odpowiednią dokumentacją procedur kontrolnych oraz stosownym szkoleniem personelu. Również na jednostkach organizacyjnych ciąży obowiązek identyfikacji ryzyka, które jest niedopuszczalne lub przekracza poziom ryzyka, jakie dana jednostka może zaakceptować i określenia odpowiednich działań, jakie należy podjąć w celu jego ograniczenia lub transferu.

Ustalanie standardów kontrolnych, koordynacja zarządzania oraz monitorowanie ryzyka dla istotnych kategorii ryzyka wspierane są przez wyspecjalizowane jednostki organizacyjne.

Departament Niezależnej Kontroli i Ryzyka Operacyjnego (druga linia obrony), odpowiada za nadzór nad procesem zarządzania ryzykiem operacyjnym w Banku, w szczególności: ustala i egzekwuje standardy i narzędzia zarządzania ryzykiem operacyjnym (obejmującym kategorie ryzyka uwzględnione w definicji ryzyka operacyjnego), zarządza procesem samooceny, zarządza procesem monitorowania wskaźników ryzyka operacyjnego, monitoruje, ogranicza i raportuje straty operacyjne, monitoruje problemy i działania naprawcze, odpowiada za utrzymanie systemów informatycznych, wspierających zarządzanie ryzykiem operacyjnym, obliczanie regulacyjnego i szacowanie ekonomicznego wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego, raportowanie zarządcze i regulacyjne w zakresie ryzyka operacyjnego, ujawnienia rynkowe w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym, rekomendowanie zmian w procesach i operacjach Bankowych w zakresie dostosowania funkcji kontrolnych do akceptowalnego poziomu narażenia na ryzyko. Departament sprawuje nadzór nad przebiegiem raportowania ryzyka operacyjnego przez jednostki organizacyjne Banku. Departament

przeprowadza także w jednostkach organizacyjnych Banku przeglądy w zakresie obszarów podwyższonego poziomu narażenia na ryzyko operacyjne oraz rekomenduje zmiany w procedurach, procesach i operacjach Bankowych, w celu ograniczenia poziomu ryzyka operacyjnego. W ramach systemu kontroli Departament odpowiada za koordynację matrycy funkcji kontroli oraz monitorowanie pionowe.

Za zorganizowanie i efektywne funkcjonowanie procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym w podmiotach zależnych Banku odpowiadają ich Zarządy. Zarządy tych podmiotów zapewniają odpowiednie struktury organizacyjne oraz wdrożenie procedur i procesów adekwatnych do podejmowanego ryzyka operacyjnego. Rady Nadzorcze spółek sprawują nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem operacyjnym oraz oceniają jego skuteczność i adekwatność. Spójność podejścia do standardów zarządzania ryzykiem operacyjnym jest zapewniana przez powołane do tego celu odpowiednie jednostki kontrolne w spółkach, przy wsparciu jednostek zarządzania ryzykiem w Grupie. Skuteczność zarządzania ryzykiem operacyjnym w podmiotach zależnych Banku i w Banku jest audytowana i oceniana wg spójnych standardów.

Departament Audytu odpowiada za niezależną ocenę efektywności procesów zarządzania ryzykiem operacyjnym i ocenę adekwatności i skuteczności systemu zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym za jego regularne przeglądy. Rezultaty badań audytu wewnętrznego oraz zewnętrznego są uwzględniane w systemie informacji zarządczej i w procesie podejmowania decyzji związanych z zarządzaniem ryzykiem i zarządzaniem Grupą.

Ryzyko klimatyczne

W obszarze ryzyka związanego z klimatem i polityką klimatyczną Grupa ze względu na profil prowadzonej działalności koncentruje swoje działania na zmniejszeniu negatywnego wpływu na klimat i zużycie zasobów naturalnych w swojej działalności operacyjnej oraz strukturyzację produktów.

Inicjatywy oraz działania podejmowane przez Grupę zostały zaprezentowane w „Sprawozdaniu na temat informacji niefinansowych”.

Grupa jest narażona na ryzyko zmian klimatycznych głównie poprzez oddziaływanie czynników klimatycznych na otoczenie ekonomiczne, w którym prowadzona jest działalność Grupy. Ryzyko klimatyczne nie miało istotnego bezpośredniego wpływu na poszczególne obszary dokonywanych szacunków na dzień 31 grudnia 2021, w tym na wyznaczenie oczekiwanej straty kredytowej ujętej w niniejszym sprawozdaniu finansowym, ani też na kwestie kontynuacji działalności przez Grupę w okresie 12 miesięcy od daty zatwierdzenia niniejszego sprawozdania finansowego.

ZARZĄDZANIE KAPITAŁEM WŁASNYM

Zgodnie z obowiązującym w Polsce Prawem bankowym banki są zobligowane do utrzymywania kapitałów własnych w wielkości adekwatnej do poziomu ponoszonego ryzyka. Poziom kapitałów zaprezentowany w tabeli poniżej uznawany jest za wystarczający do prowadzenia działalności biznesowej. Poziom kapitału jest regularnie monitorowany przy wykorzystaniu do tego celu współczynnika adekwatności kapitałowej.

Od 2008 roku Grupa rozpoczęła proces szacowania kapitału wewnętrznego. Dokonano klasyfikacji ryzyk ze względu na kryterium istotności, dla ryzyk zidentyfikowanych jako istotne oszacowano kapitał wymagany do ich pokrycia.

W procesie zarządzania kapitałem Grupa określa politykę wypłat przyszłych dywidend dla akcjonariuszy. W procesie tym uwzględnia się szereg czynników, takich jak: zyski Grupy, oczekiwania Grupy w zakresie przyszłych wyników finansowych, poziom wymogów kapitałowych, a także uwarunkowania podatkowe, regulacyjne i prawne.

Adekwatność kapitałowa*

W 2021 roku Grupa spełniała obowiązujące normy ostrożnościowe w zakresie adekwatności kapitałowej. Współczynnik kapitałowy ustalany jest zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami.

Poniższa tabela prezentuje dane finansowe do wyliczenia współczynnika wypłacalności Grupy.

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
I Kapitał podstawowy Tier I	5 516 172	6 206 230
II Całkowity wymóg kapitałowy, z tego:	2 193 326	2 205 669
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego	1 697 499	1 719 477
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kontrahenta	119 529	95 295
wymóg kapitałowy z tytułu korekty wyceny kredytowej	7 268	11 763
wymóg kapitałowy z tytułu przekroczenia limitu koncentracji zaangażowań i limitu dużych zaangażowań	-	-
suma wymogów kapitałowych z tytułu ryzyka rynkowego	85 572	89 930
wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	283 458	289 204
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	20,1%	22,6%

*Łączny współczynnik kapitałowy obliczony został według zasad określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 („CRR”).

***W tabeli zaprezentowano współczynnik wypłacalności uwzględniający stanowisko Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA) dotyczące uwzględniania zaudytowanych danych finansowych przy wyliczaniu wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka operacyjnego. W 2020 roku w ramach jednolitego zbioru pytań i odpowiedzi (single rulebook Q&A) EBA opublikował stanowisko (Q&A 2018_3969), zgodnie z którym wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego powinien zostać skorygowany, jak tylko zaudytowane dane za dany rok są dostępne, o ile różniły się one od wymogu obliczonego na podstawie zaudytowanych danych za lata poprzednie lub na podstawie danych szacunkowych za dany rok, jeżeli różniły się one od danych zaudytowanych.*

W 2021 roku nie wystąpiły przekroczenia limitów koncentracji zaangażowań na księdze bankowej, w 2020 roku w Banku miało miejsce jedno przekroczenie limitów koncentracji zaangażowań na księdze bankowej. Przekroczenie zostało niezwłocznie zredukowane i zgłoszone do KNF.

4. Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności

Segment działalności jest dającą się wyodrębnić częścią działalności Grupy, generującą przychody i koszty (w tym z transakcji wewnątrz Grupy), której wyniki operacyjne są regularnie analizowane przez Zarząd jednostki dominującej jako główny organ decyzyjny Grupy, w celu alokacji zasobów oraz oceny jej działalności.

Grupa jest zarządzana na poziomie dwóch głównych segmentów – bankowości instytucjonalnej i bankowości detalicznej. Wycena aktywów i pasywów oraz ustalanie wyniku finansowego segmentu dokonywane jest zgodnie z zasadami rachunkowości stosowanymi przez Grupę dla potrzeb sporządzenia sprawozdań finansowych, z uwzględnieniem transakcji pomiędzy segmentami w ramach Grupy.

Przyporządkowania aktywów i zobowiązań oraz przychodów i kosztów Grupy do segmentów dokonano na podstawie wewnętrznych informacji przygotowywanych dla potrzeb zarządczych. Transfer finansowania pomiędzy segmentami Grupy oparty jest na stawkach bazujących na stopach rynkowych. Stawki transferowe są ustalane według tych samych zasad dla obu segmentów, a ich zróżnicowanie wynika jedynie ze struktury terminowej i walutowej aktywów i zobowiązań. Podstawą oceny wyników działalności segmentu jest zysk lub strata brutto.

Działalność Grupy prowadzona jest wyłącznie na terenie Polski.

Bankowość Instytucjonalna

W ramach segmentu Bankowości Instytucjonalnej Grupa oferuje produkty i świadczy usługi podmiotom gospodarczym, jednostkom samorządowym oraz dla sektora budżetowego. Obok tradycyjnych usług bankowych polegających na działalności kredytowej i depozytowej segment świadczy usługi zarządzania gotówką, finansowania handlu, leasingu, usług maklerskich i powiernictwa papierów wartościowych, oferuje produkty skarbu na rynkach finansowych i towarowych. Ponadto segment oferuje usługi bankowości inwestycyjnej na lokalnym i międzynarodowym rynku kapitałowym, w tym usługi doradztwa, pozyskiwania i gwarantowania finansowania poprzez publiczne i niepubliczne emisje instrumentów finansowych. Działalność segmentu obejmuje także transakcje na własny rachunek na rynkach instrumentów kapitałowych, dłużnych oraz pochodnych.

Bankowość Detaliczna

Segment Bankowości Detalicznej dostarcza produktów i usług finansowych klientom indywidualnym, a także - w ramach CitiBusiness - mikroprzedsiębiorstwom oraz osobom fizycznym prowadzącym działalność gospodarczą. Oprócz prowadzenia rachunków, oferty w obszarze działalności kredytowej i depozytowej Grupa oferuje klientom pożyczki gotówkowe, kredyty hipoteczne, karty kredytowe, prowadzi usługi zarządzania majątkiem, pośredniczy w sprzedaży produktów inwestycyjnych i ubezpieczeniowych.

Wyniki finansowe Grupy według segmentów działalności

w tys. zł	2021		2020		Razem	Razem
	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna		
Wynik z tytułu odsetek	389 554	398 507	788 061	549 720	451 957	1 001 677
Wynik wewnętrzny z tytułu odsetek, w tym:	(27 066)	27 066	-	(53 838)	53 838	-
przychody wewnętrzne	-	27 066	27 066	-	53 838	53 838
koszty wewnętrzne	(27 066)	-	(27 066)	(53 838)	-	(53 838)
Wynik z tytułu opłat i prowizji	434 292	215 576	649 868	348 767	211 195	559 962
Przychody z tytułu dywidend	3 297	7 662	10 959	1 489	10 305	11 794
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji	482 413	32 190	514 603	279 668	31 737	311 405
Wynik na inwestycyjnych dłużnych aktywach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	414 599	-	414 599	203 402	-	203 402
Wynik na inwestycjach kapitałowych i	6 459	46 755	53 214	7 554	8 282	15 836

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

w tys. zł	2021			2020		
	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna	Razem	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna	Razem
pozostałych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat						
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń	(6 421)	-	(6 421)	556	-	556
Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych	8 033	(78 803)	(70 770)	5 902	(42 234)	(36 332)
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	(543 363)	(547 379)	(1 090 742)	(525 349)	(589 989)	(1 115 338)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(22 485)	(89 348)	(111 833)	(21 583)	(85 070)	(106 653)
Wynik z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych	-	-	-	-	(214 707)	(214 707)
Wynik z tytułu zbycia pozostałych aktywów	(265)	(393)	(658)	(179)	(301)	(480)
Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych oraz rezerw na zobowiązania warunkowe	26 296	(65 080)	(38 784)	(81 968)	(108 299)	(190 267)
Zysk operacyjny	1 192 409	(80 313)	1 112 096	767 979	(327 124)	440 855
Podatek od niektórych instytucji finansowych	(134 060)	(27 100)	(161 160)	(97 193)	(26 385)	(123 578)
Zysk brutto	1 058 349	(107 413)	950 936	670 786	(353 509)	317 277
Podatek dochodowy			(233 468)			(144 882)
Zysk netto			717 468			172 395

w tys. zł	31.12.2021			31.12.2020		
	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna	Razem	Bankowość Instytucjonalna	Bankowość Detaliczna	Razem
Aktywa	54 215 892	7 646 879	61 862 771	53 396 826	7 544 712	60 941 538
Zobowiązania i kapitał własny, w tym:	42 130 400	19 732 371	61 862 771	42 506 741	18 434 797	60 941 538
zobowiązania	36 087 701	18 391 675	54 479 376	36 231 131	17 129 440	53 360 571

5. Wynik z tytułu odsetek

Zasady rachunkowości:

Przychody i koszty z tytułu odsetek od instrumentów finansowych są ujmowane w rachunku zysków i strat przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Metoda efektywnej stopy procentowej jest metodą naliczania zamortyzowanego kosztu składnika aktywów lub zobowiązania finansowego oraz przypisania przychodów lub kosztów odsetkowych do odpowiednich okresów. Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego do bilansowej wartości brutto składnika aktywów lub zamortyzowanego kosztu dla zobowiązania finansowego. Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Grupa uwzględnia wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego (na przykład: przedpłaty, opcje kupna i podobne), jednakże nie uwzględnia potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością kredytów. Wyliczenie obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje i punkty stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie i dyskonta. W rezultacie prowizje stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej po pomniejszeniu o bezpośrednie koszty pozyskania instrumentu finansowego prezentowane są jako składnik przychodów odsetkowych.

Efektywną stopę procentową stosuje się do wartości bilansowej brutto składnika aktywów finansowych, z wyjątkiem: zakupionych lub utworzonych składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe oraz istniejących składników aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe.

W przypadku aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu oczekiwanych strat kredytowych, przychody odsetkowe są ujmowane przy zastosowaniu stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania oczekiwanych strat kredytowych.

Informacje finansowe:

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

w tys. zł	Za okres	2021	2020
Przychody z tytułu odsetek		772 212	1 019 691
z tytułu aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu		580 773	704 380
operacji z Bankiem Centralnym		4 292	2 869
należności od banków		5 488	6 847
należności od klientów, z tego:		570 993	694 664
podmiotów sektora finansowego		32 297	43 756
podmiotów sektora niefinansowego, w tym:		538 696	650 908
od kart kredytowych		153 299	153 017
z tytułu aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody		191 439	315 311
inwestycyjnych dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody		191 439	315 311
Przychody o podobnym charakterze		52 037	99 191
z tytułu dłużnych papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu		15 770	35 288
z tytułu zobowiązań z ujemną stopą procentową		35 362	28 345
z tytułu instrumentów pochodnych w rachunkowości zabezpieczeń		905	35 558
		824 249	1 118 882
Koszty odsetek i koszty o podobnym charakterze			
z tytułu zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu		(17 519)	(79 334)
operacji z Bankiem Centralnym		-	(8)
zobowiązań wobec banków		(5 907)	(6 998)
zobowiązania wobec klientów		(7 584)	(68 098)
zobowiązań wobec podmiotów sektora finansowego		(3 166)	(14 988)
zobowiązań wobec podmiotów sektora niefinansowego		(4 418)	(53 110)
zobowiązań z tytułu leasingu		(4 028)	(4 230)
z tytułu aktywów z ujemną stopą procentową		(3 154)	(3 234)
z tytułu instrumentów pochodnych w rachunkowości zabezpieczeń		(15 515)	(34 637)
		(36 188)	(117 205)
Wynik z tytułu odsetek		788 061	1 001 677

Wpływ modyfikacji na wartość aktywów finansowych, dla których przepływy pieniężne wynikające z umowy uległy modyfikacji jednak nie zaprzestano ich ujmowania na dzień 31 grudnia 2021 roku wyniósł 107 tys. zł, zaś wynik z tytułu modyfikacji w 2021 roku wynosił 335 tys. zł (odpowiednio na dzień 31 grudnia 2020 roku 54 tys. zł, zaś wynik z tytułu modyfikacji (1 141) tys. zł).

6. Wynik z tytułu opłat i prowizji

Zasady rachunkowości:

Przychody z tytułu opłat i prowizji powstają w wyniku świadczenia usług finansowych oferowanych przez Bank. Prowizje klasyfikowane są do następujących kategorii:

- prowizji stanowiących integralną część efektywnej stopy procentowej,
- prowizji za wykonanie usługi,
- prowizji za wykonanie znaczącej czynności.

Prowizje stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej zaliczane są do rachunku zysków i strat jako korekta kalkulacji efektywnej stopy procentowej i wykazywane w przychodach odsetkowych.

W przypadku kredytów i pożyczek o niestalonych terminach płatności rat, np. kredytów w rachunku bieżącym lub kart kredytowych, prowizje rozliczane są w czasie metodą liniową przez okres ważności limitu kredytowego. Tego typu prowizje zaliczane są do przychodów z tytułu prowizji.

Dla pozostałych prowizji Grupa stosuje zasady wynikające z MSSF 15. W szczególności jeśli Grupa przenosi kontrolę nad usługą w miarę upływu czasu i tym samym spełnia zobowiązanie do wykonania świadczenia i klient jednocześnie czerpie korzyści płynące ze świadczenia Banku, w miarę wykonywania przez Bank tego świadczenia, wówczas prowizje są ujmowane w miarę upływu czasu proporcjonalnie do stopnia wykonania usługi w przychodach z tytułu prowizji. W pozostałych sytuacjach prowizje ujmowane są jednorazowo w momencie wykonania czynności i wykazywane w przychodach z tytułu prowizji. Nie występują sytuacje wstrzymywania realizacji usług, które wpływałyby na opisany powyżej tryb ujęcia przychodu w związku ze spełnianiem zobowiązania do wykonania świadczenia. Większość przychodów prowizyjnych jest rozliczana jednorazowo, za wyjątkiem sytuacji, w której prowizja jest pobrana z góry za okres świadczonej usługi dłuższy niż miesiąc. Takie sytuacje mają miejsce w odniesieniu do gwarancji lub kredytów, dla

których nie ustala się harmonogramu spłat. W obszarze przychodów prowizyjnych otrzymane wynagrodzenie jest co do zasady bezzwrotne.

W celu ustalenia ceny transakcyjnej Grupa uwzględnia warunki umowy. Cena transakcyjna to kwota wynagrodzenia (stała, zmienna lub obie), które będzie przysługiwać w zamian za przekazanie przyrzeczonych usług na rzecz klienta, z wyłączeniem kwot pobranych w imieniu osób trzecich.

Bank pośredniczy w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych. Przychody z tytułu wynagrodzenia za dystrybucję produktów ubezpieczeniowych niepowiązanych z instrumentami finansowymi ujmowane są w przychodach prowizyjnych w momencie sprzedaży lub odnowienia polisy, z wyjątkiem części wynagrodzenia dotyczącego usług świadczonych po dokonaniu sprzedaży, które jest ujmowane w przychodach prowizyjnych liniowo, przez okres życia produktu.

W przypadku produktów ubezpieczeniowych powiązanych z instrumentem finansowym, gdzie wynagrodzenie otrzymywane jest z góry za okres dłuższy niż miesięczny, w celu ustalenia sposobu ujmowania wynagrodzenia z tytułu dystrybucji tego ubezpieczenia stosowany jest model względnej wartości godziwej w wyniku, którego wynagrodzenie z tytułu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego dzielone jest na następujące komponenty:

- część stanowiąca wynagrodzenie za usługę pośrednictwa, ujmowana w wyniku z tytułu prowizji, oraz
- część stanowiąca element zamortyzowanego kosztu instrumentu finansowego rozliczanego z użyciem efektywnej stopy procentowej będąca elementem wyniku odsetkowego.

Wynagrodzenie opisane powyżej ujmowane jest z uwzględnieniem szacowanych przyszłych zwrotów z tytułu odstąpienia klientów od ubezpieczenia w określonych przypadkach.

Koszty bezpośrednio powiązane z akwizycją pożyczki gotówkowej Bank rozlicza w czasie jako element zamortyzowanego kosztu instrumentu finansowego stanowiącego część wyniku odsetkowego.

Jeśli Bank ponosi koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktu ubezpieczeniowego, koszty takie rozliczane są zgodnie z zasadą współmierności przychodów i kosztów. Koszty niepowiązane bezpośrednio ze sprzedażą produktów ubezpieczeniowych ujmowane są w rachunku wyników jednorazowo, w momencie ich poniesienia.

Informacje finansowe:

<i>w tys. zł</i>	Za okres	2021	2020
Przychody z tytułu opłat i prowizji			
z tytułu działalności kredytowej (inne niż ujęte w kalkulacji stopy procentowej)		61 528	67 459
z tytułu prowadzenia rachunków bankowych		139 486	84 045
z tytułu pośrednictwa w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych i inwestycyjnych		67 165	59 247
z tytułu kart płatniczych i kredytowych		122 669	123 842
z tytułu realizacji zleceń płatniczych		95 208	84 266
z tytułu usług powierniczych		121 523	104 034
z tytułu działalności maklerskiej		71 167	56 622
z tytułu świadczenia usług zarządzania środkami na rachunkach klientów		19 432	22 061
z tytułu udzielonych zobowiązań o charakterze finansowym		24 587	25 532
inne		20 134	18 055
		742 899	645 163
Koszty z tytułu opłat i prowizji			
z tytułu kart płatniczych i kredytowych		(24 917)	(27 265)
z tytułu działalności maklerskiej		(13 843)	(13 310)
z tytułu opłat KDPW		(29 770)	(22 403)
z tytułu opłat brokerskich		(4 529)	(3 794)
inne		(19 972)	(18 429)
		(93 031)	(85 201)
Wynik z tytułu opłat i prowizji		649 868	559 962

7. Przychody z tytułu dywidend

Zasady rachunkowości:

Dywidendy wynikające z instrumentów kapitałowych ujmowane są w rachunku zysków i strat w momencie, kiedy powstaje prawo jednostki do ich otrzymania, istnieje prawdopodobieństwo, że jednostka uzyska korzyści ekonomiczne związane z dywidendą oraz wysokość dywidendy można ustalić w wiarygodny sposób.

Informacje finansowe:

w tys. zł	Za okres	2021	2020
Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat		8 967	11 540
Papiery wartościowe przeznaczone do obrotu		1 992	254
Przychody z tytułu dywidend razem		10 959	11 794

8. Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji

Zasady rachunkowości:

W tej pozycji prezentowany jest wynik na instrumentach finansowych wycenianych wg wartości godziwej przez wynik finansowy, zgodnie z zasadami opisanymi w Nocie 2.1 w sekcji Aktywa i zobowiązania finansowe – klasyfikacja i wycena, jak również wynik z pozycji wymiany.

Informacje finansowe:

w tys. zł	Za okres	2021	2020
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych według wartości godziwej przez wynik finansowy			
z instrumentów dłużnych		(2 192)	178 492
z instrumentów kapitałowych		(271)	(8 380)
z instrumentów pochodnych, w tym:		117 981	(248 383)
na stopę procentową		111 640	(266 195)
kapitałowe		5 874	14 949
towarowe		467	2 863
		115 518	(78 271)
Wynik z pozycji wymiany			
z tytułu operacji wymiany na walutowych instrumentach pochodnych		605 343	488 438
z tytułu różnic kursowych (rewaluacja)		(206 258)	(98 762)
		399 085	389 676
Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji		514 603	311 405

Wynik na handlowych instrumentach finansowych i rewaluacji za 2021 rok zawiera zmianę netto wartości korekty wyceny instrumentów pochodnych odzwierciedlającej ryzyko kredytowe kontrahenta oraz korekty wyceny instrumentów pochodnych odzwierciedlającej własne ryzyko kredytowe w wysokości 12 179 tys. zł (za 2020 rok: (90) tys. zł).

Wynik z instrumentów dłużnych zawiera wynik netto na obrocie rządowymi papierami wartościowymi, dłużnymi instrumentami komercyjnymi i instrumentami rynku pieniężnego przeznaczonymi do obrotu.

Wynik z instrumentów pochodnych zawiera wynik netto z tytułu transakcji swap na stopy procentowe, opcji, transakcji futures i innych instrumentów pochodnych.

Wynik z pozycji wymiany walutowej zawiera zyski i straty z wyceny aktywów i zobowiązań denominowanych w walucie obcej oraz na walutowych instrumentach pochodnych takich jak forward, CIRS i opcje. Wynik z pozycji wymiany zawiera również marżę zrealizowaną na bieżących i terminowych transakcjach walutowych.

9. Wynik na rachunkowości zabezpieczeń

Zasady rachunkowości:

Szczegółowe informacje na temat stosowanej w Banku rachunkowości zabezpieczeń, w tym w zakresie zasad rachunkowości, zamieszczone są w Nocie nr 37.

Informacje finansowe:

w tys. zł	Za okres	2021	2020
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej papierów wartościowych			
Wynik z wyceny transakcji zabezpieczanej		(385 967)	72 891
Wynik z wyceny transakcji zabezpieczającej		379 546	(72 335)
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń		(6 421)	556

10. Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych

Informacje finansowe:

Do pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i przychody niezwiązane bezpośrednio z działalnością bankową. Jest to w szczególności wynik z tytułu sprzedaży lub likwidacji środków trwałych oraz aktywów do zbycia, przychody związane z przetwarzaniem danych na rzecz podmiotów powiązanych, a także koszty z tytułu odszkodowań, kar i grzywien.

w tys. zł	Za okres	2021	2020
Pozostałe przychody operacyjne			
Przychody z tytułu świadczonych usług na rzecz jednostek powiązanych spoza Grupy Kapitałowej		6 149	6 424
Przychody z wynajmu powierzchni biurowych		7 382	7 679
Inne		5 347	5 593
		18 878	19 696
Pozostałe koszty operacyjne			
Koszty postępowania ugodowego i windykacji		(4 809)	(5 183)
Utworzenie rezerw na sprawy sporne (netto) oraz koszty rezerw związane z wyrokami TSUE*		(67 713)	(30 024)
Inne		(17 126)	(20 821)
		(89 648)	(56 028)

Wynik na pozostałych przychodach i kosztach operacyjnych (70 770) (36 332)

*Pozycja uwzględnia koszty rezerw (netto) na sprawy sporne, w tym związane z wyrokami TSUE, oraz część kosztów aktualizacji portfelowych rezerw związanych z wyrokami TSUE. Pozycja nie uwzględnia wartości 7 722 tys. zł (ujęte w 2021) oraz 17 820 tys. zł (ujęte w 2020), które również związane są z wyrokami TSUE a pomniejszyły wynik odsetkowy Grupy. Szczegóły dotyczące spraw spornych, w tym wyroków TSUE, zostały przedstawione w nocie 40.

11. Koszty działania i koszty ogólnego zarządu

Zasady rachunkowości:

Koszty działania i koszty ogólnego zarządu ujmowane są w okresie, którego dotyczą.

Informacje finansowe:

W ramach kosztu wynajmu i utrzymania nieruchomości ujmowane są opłaty leasingowe dotyczące umów, dla których Grupa skorzystała ze zwolnień (aktywa niskocenne i umowy krótkoterminowe), zmienne opłaty leasingowe, opłaty eksploatacyjne i inne niestanowiące opłat leasingowych, a także koszty utrzymania nieruchomości użytkowanych przez Grupę (własnych i leasingowanych).

w tys. zł	Za okres	2021	2020
Koszty pracownicze			
Koszty związane z wynagrodzeniami, w tym:		(404 710)	(398 178)
koszty związane ze świadczeniami emerytalnymi		(28 270)	(30 085)
Premie i nagrody		(79 769)	(70 264)
Koszty ubezpieczeń społecznych		(63 386)	(62 403)
		(547 865)	(530 845)
Koszty ogólnoadministracyjne			
Koszty opłat telekomunikacyjnych i sprzętu komputerowego		(205 290)	(203 896)
Koszty usług obcych, w tym doradczych, audytorskich i konsultacyjnych		(48 951)	(47 777)
Koszty wynajmu i utrzymania nieruchomości		(50 085)	(51 946)
Reklama i marketing		(34 157)	(32 978)
Koszty usług zarządzania gotówką, koszty usług KIR i inne koszty transakcyjne		(38 475)	(37 532)
Koszty usług zewnętrznych dotyczące dystrybucji produktów bankowych		(42 390)	(43 600)
Koszty usług pocztowych, materiałów biurowych i poligrafii		(6 062)	(6 478)
Koszty szkoleń i edukacji		(934)	(1 010)
Koszty nadzoru bankowego i kapitałowego		(6 724)	(5 183)
Koszty na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego		(77 195)	(103 534)
Pozostałe koszty		(32 614)	(50 559)
		(542 877)	(584 493)
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu razem		(1 090 742)	(1 115 338)

Koszty pracownicze zawierają koszty następujących świadczeń dla obecnych i byłych członków Zarządu Banku - podmiotu dominującego Grupy:

w tys. zł	Za okres	2021	2020
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze		18 446	15 816
Długoterminowe świadczenia pracownicze		2 496	2 657
Nagrody kapitałowe		8 718	2 440
		29 661	20 913

12. Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych

Zasady rachunkowości:

Amortyzacja naliczana jest liniowo wg stawek opisanych odpowiednio w Nocie 23 dla rzeczowych aktywów trwałych oraz w Nocie 24 dla wartości niematerialnych.

Informacje finansowe:

w tys. zł	Za okres	2021	2020
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych		(43 335)	(43 294)
Amortyzacja wartości niematerialnych		(68 498)	(63 359)
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych razem		(111 833)	(106 653)

13. Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania warunkowe

Zasady rachunkowości:

W tej pozycji prezentowany jest wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych oraz wynik z tytułu rezerw na zobowiązania warunkowe. Zasady tworzenia odpisów zostały szczegółowo opisane w Nocie 3 w sekcji Ryzyko kredytowe.

Informacje finansowe:

w tys. zł	Za okres	2021	2020
Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od banków			
utworzenie odpisów		(6 209)	(7 495)
odwrócenie odpisów		6 448	8 595
		239	1 100
Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od klientów			
Wynik z tytułu utworzenia i odwrócenia odpisów		(57 870)	(202 369)
utworzenie odpisów		(296 666)	(403 620)
odwrócenie odpisów		241 867	205 557
inne		(3 071)	(4 306)
Odzyski od sprzedanych wierzytelności		3 082	(112)
		(54 788)	(202 481)
Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych inwestycyjnych dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody			
utworzenie odpisów		(2 685)	(3 255)
odwrócenie odpisów		4 740	-
		2 055	(3 255)
Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych		(52 494)	(204 636)
utworzenie rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne		(42 299)	(69 068)
rozwiązanie rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne		56 009	83 437
Wynik z tytułu rezerw na zobowiązania warunkowe		13 710	14 369
Wynik z tytułu oczekiwanych strat kredytowych aktywów finansowych oraz rezerwy na zobowiązania warunkowe		(38 784)	(190 267)

14. Podatek dochodowy

Zasady rachunkowości:

Podatek dochodowy składa się z podatku bieżącego oraz odroczonego. Podatek dochodowy ujmuje się w rachunku zysków i strat z wyjątkiem sytuacji, gdy podatek dotyczy kwot ujmowanych w pozostałych całkowitych dochodach.

Informacje finansowe:

Ujęty w rachunku zysków i strat

w tys. zł	Za okres	2021	2020
Bieżący podatek			
Bieżący rok		(148 786)	(179 815)
Korekty z lat ubiegłych		3 086	20 541
		(145 700)	(159 274)
Podatek odroczony			
Powstanie i odwrócenie się różnic przejściowych		(87 768)	14 392
		(87 768)	14 392
Razem podatek dochodowy w rachunku zysków i strat		(233 468)	(144 882)

W pozycji Korekty z lat ubiegłych została rozpoznana wartość nadpłaty w podatku dochodowym od osób prawnych w kwocie 1,1 mln zł oraz zmniejszenie zobowiązania w podatku dochodowym za 2020 r. wynikające z różnic w rozliczeniu pomiędzy zamknięciem roku finansowego a datą złożenia deklaracji rocznej.

Wyliczenie efektywnej stawki podatkowej

w tys. zł	Za okres	2021	2020
Zysk brutto		950 936	317 277
Podatek dochodowy według krajowej stawki podatku (19%)		(180 678)	(60 283)
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych niestanowiące kosztów uzyskania przychodu		(9 034)	2 317
Przychody podlegające opodatkowaniu nieujęte w wyniku finansowym		(4 357)	(3 476)
Koszty stanowiące koszty uzyskania przychodu nieujęte w wyniku finansowym		(331)	(156)
Przychody niepodlegające opodatkowaniu		4 097	2 446
Podatek od niektórych instytucji finansowych		(30 620)	(23 480)
Koszty płacone na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego		(14 667)	(19 671)
Odpis z tytułu utraty wartości aktywów niefinansowych		-	(40 794)
Pozostałe różnice trwale, w tym pozostałe koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodu		2 122	(1 785)
Ogółem obciążenie wyniku		(233 468)	(144 882)
Efektywna stawka podatkowa		24,6%	45,7%

Na poziom efektywnej stawki opodatkowania za 2021 r. wynoszącej 24,6 % zasadniczy wpływ miały obciążenia regulacyjne sektora bankowego w postaci podatku od niektórych instytucji finansowych oraz obowiązkowych składek uiszczanych na rzecz BFG. Wartości te zgodnie z obowiązującymi przepisami podatkowymi nie stanowią kosztów uzyskania przychodu.

Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach

Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitałach na dzień 31 grudnia 2021 roku związany z aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody oraz wyceną programu określonych świadczeń pracowniczych wynosił 75 471 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: (102 385) tys. zł).

15. Zysk przypadający na jedną akcję

Na dzień 31 grudnia 2021 roku zysk przypadający na jedną akcję wynosił 5,49 zł (31 grudnia 2020 roku: 1,32 zł).

Wyliczenie zysku przypadającego na jedną akcję na dzień 31 grudnia 2021 roku oparte zostało na zysku przypadającym na akcjonariuszy w kwocie 717 468 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 172 395 tys. zł) oraz średniej ważonej liczbie akcji zwykłych występujących w roku zakończonym 31 grudnia 2021 roku w liczbie 130 659 600 (31 grudnia 2020 roku: 130 659 600).

Bank nie posiada rozwadniających, potencjalnych akcji zwykłych ani innych instrumentów rozwadniających.

16. Zestawienie zmian w pozostałych całkowitych dochodach

Odroczony podatek dochodowy i reklasyfikacje ujęte w pozostałych całkowitych dochodach dotyczą wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej odnoszonej na kapitał z aktualizacji wyceny oraz wyceny programu określonych świadczeń pracowniczych odnoszonej na pozostałe kapitały rezerwowe.

<i>w tys. zł</i>	Kwota brutto	Odroczony podatek dochodowy	Kwota netto
Stan na dzień 1 stycznia 2021 roku	538 867	(102 385)	436 482
Aktualizacja wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (netto)	(526 184)	99 974	(426 210)
Zyski/Straty przeniesione do rachunku zysków i strat po zaprzestaniu ujmowania aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (netto)	(414 599)	78 774	(335 825)
Całkowite dochody ogółem związane z aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	(401 916)	76 363	(325 553)
Zyski/(Straty) aktuarialne z wyceny programu określonych świadczeń	4 694	(892)	3 802
Stan na dzień 31 grudnia 2021 roku	(397 222)	75 471	(321 751)

<i>w tys. zł</i>	Kwota brutto	Odroczony podatek dochodowy	Kwota netto
Stan na dzień 1 stycznia 2020 roku	127 108	(24 151)	102 957
Aktualizacja wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (netto)	617 135	(117 255)	499 880
Zyski/Straty przeniesione do rachunku zysków i strat po zaprzestaniu ujmowania aktywów finansowych wycenianych według wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody (netto)	(203 402)	38 646	(164 756)
Całkowite dochody ogółem związane z aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	540 841	(102 760)	438 081
Zyski/(Straty) aktuarialne z wyceny programu określonych świadczeń	(1 974)	375	(1 599)
Stan na dzień 31 grudnia 2020 roku	538 867	(102 385)	436 482

17. Kasa, operacje z Bankiem Centralnym

<i>w tys. zł</i>	31.12.2021	31.12.2020
Środki pieniężne w kasie	357 834	384 925
Środki na rachunku bieżącym w Banku Centralnym	6 168 909	4 103 407
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym razem	6 526 743	4 488 332

Na rachunku bieżącym w Narodowym Banku Polskim (NBP) utrzymywana jest rezerwa obowiązkowa, która może być wykorzystywana przez Bank pod warunkiem, że suma średniego miesięcznego salda na rachunku bieżącym w NBP nie jest mniejsza od poziomu deklarowanego.

Deklarowana wysokość rezerwy obowiązkowej na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosiła 1 035 332 tys. zł (31 grudnia 2020 roku wynosiła 243 279 tys. zł). Wzrost wysokości deklarowanej rezerwy obowiązkowej jest efektem podwyższenia przez Radę Polityki Pieniężnej stopy rezerwy obowiązkowej z 0,5% do 2%.

18. Należności od banków

Zasady rachunkowości:

Zasady ujmowania i wyceny należności od banków opisane są w Nocie 2.1 Aktywa i zobowiązania finansowe – klasyfikacja i wycena.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

Informacje finansowe:

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Rachunki bieżące	40 153	31 447
Lokaty	40 067	-
Kredyty i pożyczki	2	3
Należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	748 166	306 237
Lokaty stanowiące zabezpieczenie operacji instrumentami pochodnymi i transakcji giełdowych	140 850	234 268
Łączna wartość brutto	969 238	571 955
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(1 561)	(1 708)
Należności od banków netto razem	967 677	570 247

Zmiana stanu odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od banków przedstawia się następująco:

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od banków				
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 1 stycznia 2021 roku	(1 708)	-	-	(1 708)
Transfer między etapami	-	-	-	-
(Utworzenia) / Rozwiązania w okresie przez rachunek zysków i strat	239	-	-	239
Różnice kursowe i inne zmiany	(92)	-	-	(92)
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 31 grudnia 2021 roku	(1 561)	-	-	(1 561)

*Na dzień 31 grudnia 2021 roku Grupa nie zidentyfikowała aktywów POCI (aktywa nabyte bądź udzielone z początkową utratą wartości).

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od banków				
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 1 stycznia 2020 roku	(2 594)	-	-	(2 594)
Transfer między etapami	-	-	-	-
(Utworzenia) / Rozwiązania w okresie przez rachunek zysków i strat	1 100	-	-	1 100
Różnice kursowe i inne zmiany	(214)	-	-	(214)
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 31 grudnia 2020 roku	(1 708)	-	-	(1 708)

*Na dzień 31 grudnia 2020 roku Grupa nie zidentyfikowała aktywów POCI (aktywa nabyte bądź udzielone z początkową utratą wartości).

Zmiany wartości bilansowej brutto należności od banków, które przyczyniły się do zmian odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych przedstawia tabela poniżej:

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Wartość brutto należności od banków wycenianych według zamortyzowanego kosztu				
Wartość brutto należności na dzień 1 stycznia 2021 roku	571 935	18	-	571 953
Transfer między etapami	18	(18)	-	-
Należności pociągnięte/splacone	373 671	2	-	373 673
Inne zmiany	23 612	-	-	23 612
Wartość brutto należności od banków na dzień 31 grudnia 2021 roku	969 236	2	-	969 238

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Wartość brutto należności od banków wycenianych według zamortyzowanego kosztu				
Wartość brutto należności na dzień 1 stycznia 2020 roku	1 168 276	3	-	1 168 278
Transfer między etapami	-	-	-	-
Należności pociągnięte/splacone	(635 830)	15	-	(635 812)
Inne zmiany	39 489	-	-	39 488
Wartość brutto należności od banków na dzień 31 grudnia 2020 roku	571 935	18	-	571 954

19. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Zasady rachunkowości:

Zasady ujmowania i wyceny aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu opisane są w Nocie 2.1.

Informacje finansowe:

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu

Do kategorii przeznaczone do obrotu Grupa zalicza instrumenty pochodne niebędące instrumentami zabezpieczającymi, oraz wybrane dłużne papiery wartościowe.

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu		
Obligacje i bony wyemitowane przez:		
Banki centralne	3 498 300	-
Banki i inne podmioty finansowe*	8 270	601 421
Skarb Państwa	274 803	311 702
	3 781 373	913 123
z tego:		
notowane na aktywnym rynku	283 073	913 123
Instrumenty kapitałowe przeznaczone do obrotu	79 290	66 521
z tego:		
notowane na aktywnym rynku	79 290	66 521
Instrumenty pochodne	6 095 549	3 370 896
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu razem	9 956 212	4 350 540

*Na dzień 31 grudnia 2021 roku papiery wartościowe (obligacje) emitowane przez banki w kwocie 1 tys. zł są objęte gwarancją Skarbu Państwa (31 grudnia 2020 roku: 594 367 tys. zł).

Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych	515 896	43 208
Instrumenty pochodne	6 072 586	3 613 214
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu razem	6 588 482	3 656 422

Na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz 31 grudnia 2020 roku Grupa nie posiadała aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych w momencie początkowego ujęcia do wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy.

Instrumenty pochodne na dzień 31 grudnia 2021 roku

w tys. zł	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem	Wartość godziwa	
	do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat		Aktywa	Pasywa
Instrumenty stopy procentowej	31 272 413	43 006 679	152 438 278	34 459 349	261 176 719	3 729 904	3 763 843
FRA	9 963 000	8 629 000	1 333 000	-	19 925 000	30 697	43 238
swapy odsetkowe (IRS)	20 389 533	29 088 369	151 046 089	34 423 335	234 947 326	3 697 643	3 719 180
opcje na stopę procentową	-	-	59 189	36 014	95 203	1 346	1 346
kontrakty futures*	919 880	5 289 310	-	-	6 209 190	218	79
Instrumenty walutowe	70 341 347	26 531 801	20 047 296	1 225 153	118 145 597	868 843	811 238
FX forward/spot	21 341 525	6 448 930	4 612 977	-	32 403 432	118 041	362 545
FX swap	42 337 213	8 406 863	1 461 492	-	52 205 568	518 298	264 833
swapy walutowo – odsetkowe (CIRS)**	5 710 173	9 278 623	13 879 816	1 225 153	30 093 765	217 390	168 531
opcje walutowe	952 436	2 397 385	93 011	-	3 442 832	15 114	15 329
Transakcje na papierach wartościowych	844 352	10 181	-	-	854 533	1 071	1 855
kontrakty futures *	73 329	10 181	-	-	83 510	-	-
papiery wartościowe zakupione do otrzymania/sprzedane do wydania	771 023	-	-	-	771 023	1 071	1 855
Transakcje związane z towarami	837 364	2 283 609	859 388	-	3 980 361	1 495 731	1 495 650
swap	837 364	2 283 609	859 388	-	3 980 361	1 495 731	1 495 650
Instrumenty pochodne ogółem	103 295 476	71 832 270	173 344 962	35 684 502	384 157 210	6 095 549	6 072 586

*Instrumenty znajdujące się w obrocie giełdowym.

**Swapy walutowo-odsetkowe z wymianą kapitału.

Instrumenty pochodne na dzień 31 grudnia 2020 roku

w tys. zł	Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji				Razem	Wartość godziwa	
	do 3 miesięcy	powyżej 3 miesięcy do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat		Aktywa	Pasywa
Instrumenty stopy procentowej	18 126 821	52 151 775	115 147 528	30 051 219	215 477 343	2 164 579	2 608 037
FRA	9 214 000	17 590 000	735 000	-	27 539 000	30 793	20 930
swapy odsetkowe (IRS)	8 832 062	31 331 415	114 412 528	30 010 543	184 586 548	2 133 446	2 586 829
opcje na stopę procentową	-	-	-	40 676	40 676	17	17
kontrakty futures*	80 759	3 230 360	-	-	3 311 119	323	261
Instrumenty walutowe	43 168 048	19 956 334	12 215 322	7 012 891	82 352 595	916 349	715 215
FX forward/spot	20 256 274	5 218 441	1 062 096	-	26 536 811	134 546	229 418
FX swap	1 631 179	7 489 599	7 731 817	7 012 891	23 865 486	438 559	144 753
swapy walutowo – odsetkowe (CIRS)**	19 208 381	3 890 253	3 283 697	-	26 382 331	315 390	313 382
opcje walutowe	2 072 214	3 358 041	137 712	-	5 567 967	27 854	27 662
Transakcje na papierach wartościowych	374 290	4 183	-	-	378 473	108	158
kontrakty futures*	71 245	4 183	-	-	75 428	-	-
papiery wartościowe zakupione do otrzymania/sprzedane do wydania	303 045	-	-	-	303 045	108	158
Transakcje związane z towarami	279 390	1 496 341	746 416	-	2 522 147	289 860	289 804
swap	279 390	1 496 341	746 416	-	2 522 147	289 860	289 804
Instrumenty pochodne ogółem	61 948 549	73 608 633	128 109 266	37 064 110	300 730 558	3 370 896	3 613 214

*Instrumenty znajdujące się w obrocie giełdowym.

**Swapy walutowo-odsetkowe z wymianą kapitału.

Wzrost aktywów i zobowiązań z tytułu instrumentów pochodnych w 2021 roku jest skutkiem zwiększonych wolumenów transakcyjnych na większości produktów pochodnych, a w szczególności na produkcie IRS w PLN, który wygenerował największą zmianę kwotową wyceny.

20. Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody

Zasady rachunkowości:

Zasady ujmowania i wyceny inwestycyjnych dłużnych aktywów finansowych opisane są w Nocie 2.1.

Informacje finansowe:

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Obligacje i bony wyemitowane przez:		
Banki centralne	3 498 300	-
Banki*, w tym:	1 663 202	2 450 738
obligacje zabezpieczone w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	848 928	-
Inne podmioty finansowe	2 206 299	2 453 078
Rządy centralne, w tym:	13 222 483	22 419 755
obligacje zabezpieczone w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej	-	11 347 069
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody razem	20 590 284	27 323 571
z tego:		
notowane na aktywnym rynku	17 091 984	27 323 571
nienotowane na aktywnym rynku	3 498 300	-

*Na dzień 31 grudnia 2021 roku papiery wartościowe (obligacje) emitowane przez banki w kwocie 1 663 202 tys. zł są objęte gwarancją Skarbu Państwa (31 grudnia 2020 roku: 2 450 738).

Dla inwestycyjnych dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody skumulowana wartość oczekiwanych strat kredytowych na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosiła 5 890 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2020 roku: 7 945 tys. zł).

Zmiana stanu dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody przedstawia się następująco:

w tys. zł	2021	2020
Stan na dzień 1 stycznia	27 323 571	15 484 578
Zwiększenia (z tytułu):		
nabycia	420 289 404	64 193 139
aktualizacji wyceny	-	450 561
różnic kursowych	52 458	129 167
rozliczenia dyskonta, premii, odsetek	27 778	567 321
Zmniejszenia (z tytułu):		
sprzedaży	(425 761 410)	(53 279 187)
aktualizacji wyceny	(1 257 899)	-
rozliczenia premii	(83 618)	(222 008)
Stan na dzień 31 grudnia	20 590 284	27 323 571

21. Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Zasady rachunkowości:

Akcje i udziały w innych jednostkach zaliczane są do kategorii aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Zasady ich ujmowania i wyceny opisane są w Nocie 2.1.

Informacje finansowe:

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Inwestycje kapitałowe	71 036	55 093
Pozostałe	26 280	23 380
Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat razem	97 316	78 473

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

z tego:		
notowane na aktywnym rynku	1 160	33 615
nienotowane na aktywnym rynku	96 156	44 858

Zmiana stanu inwestycji kapitałowych i pozostałych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat przedstawia się następująco:

<i>w tys. zł</i>	01.01.- 31.12.2021	01.01.- 31.12.2020
Stan na początek okresu	78 473	62 638
Sprzedaż	(34 372)	-
Aktualizacja wyceny	53 215	15 835
Stan na koniec okresu	97 316	78 473

22. Należności od klientów

Zasady rachunkowości:

Należności od klientów są ujmowane i wyceniane zgodnie z zasadami opisanymi w Nocie 2.1 Aktywa i zobowiązania finansowe – klasyfikacja i wycena.

Informacje finansowe:

<i>w tys. zł</i>	31.12.2021	31.12.2020
Należności od podmiotów sektora finansowego		
Kredyty i pożyczki	576 097	652 766
Nienotowane dłużne aktywa finansowe	1 672 126	1 745 323
Fundusze gwarancyjne i lokaty stanowiące zabezpieczenie	1 159 174	1 227 863
Inne należności	36 053	113 204
Łączna wartość brutto	3 443 450	3 739 156
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(3 346)	(3 410)
Łączna wartość netto	3 440 104	3 735 746
Należności od podmiotów sektora niefinansowego		
Kredyty i pożyczki	16 753 708	17 178 576
Nienotowane dłużne aktywa finansowe	184 247	218 945
Skupione wierzytelności	1 784 738	1 729 906
Zrealizowane gwarancje i poręczenia	31 811	26 615
Inne należności	18 329	18 694
Łączna wartość brutto	18 772 833	19 172 736
Odpisy z tytułu oczekiwanych strat kredytowych	(885 337)	(994 259)
Łączna wartość netto	17 887 496	18 178 477
Należności od klientów netto razem	21 327 600	21 914 223

Grupa dokonała zmiany prezentacji wartości należności od klientów, która nie ma wpływu na wartość bilansową netto pozycji. Zgodnie z wytycznymi Transition Resource Group for Impairment of Financial Instruments wartość należności z utratą wartości prezentacyjnie powiększa się o naliczone odsetki kontraktowe. Konsekwencją takiej prezentacji należności jest również powiększenie odpisów kredytowych o analogiczną kwotę. Grupa zmieniła podejście prezentacyjne w całym sprawozdaniu finansowym, czego wynikiem był wzrost wartości bilansowej brutto oraz odpisów na oczekiwane straty kredytowe o 140 052 tys. zł według stanu na 31 grudnia 2021 (na koniec 2020 roku kwocie 155 923 tys. zł).

W należnościach od klientów w pozycji „Nienotowane dłużne aktywa finansowe” zaprezentowane zostały m.in. aktywa sekurytyzacyjne objęte przez Grupę. Grupa występuje jako Inwestor w transakcjach obejmując transze senioralne. Aktywa sekurytyzacyjne objęte przez Grupę nie są przedmiotem obrotu na rynku. Zamiarem Grupy jest utrzymanie inwestycji do daty zapadalności. Głównym ryzykiem, na jakie narażone są transakcje sekurytyzacyjne będące w posiadaniu Grupy jest ryzyko kredytowe. Maksymalna ekspozycja Grupy na ryzyko kredytowe z tytułu udziału w tych jednostkach jest równa ich wartości bilansowej brutto, zatem na dzień 31 grudnia 2021 r. wynosi 1 672 126 tys. zł (31 grudnia 2020 r.: 1 745 322 tys. zł). Wartość bilansowa netto aktywów dotyczących udziału Grupy w jednostkach strukturyzowanych, które nie podlegają konsolidacji na dzień 31 grudnia 2021 r. wynosi 1 671 406 tys. zł (31 grudnia 2020 r.: 1 744 505 tys. zł).

Zmiana stanu odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od klientów przedstawia się następująco:

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od klientów korporacyjnych				
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 1 stycznia 2021 roku	(46 485)	(29 151)	(423 694)	(499 330)
Transfer do Etapu 1	(5 659)	5 659	-	-
Transfer do Etapu 2	3 804	(3 804)	-	-
Transfer do Etapu 3	82	683	(765)	-
(Utworzenia)/Rozwiązania w okresie przez rachunek zysków i strat	20 155	(20 995)	10 259	9 419
Zmniejszenie stanu odpisów w związku ze spisaniem	-	-	60 292	60 292
Zmiana odpisu na odsetki naliczone od ekspozycji w Etapie 3 inna niż spisanie lub sprzedaż wierzytelności	1	6	(2 546)	(2 539)
Różnice kursowe i inne zmiany	(1 033)	1 137	3 816	3 920
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 31 grudnia 2021 roku	(29 135)	(46 465)	(352 638)	(428 238)

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od klientów indywidualnych				
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 1 stycznia 2021 roku	(34 352)	(93 466)	(370 521)	(498 339)
Transfer do Etapu 1	(26 909)	20 912	5 997	-
Transfer do Etapu 2	4 164	(10 822)	6 658	-
Transfer do Etapu 3	2 462	28 145	(30 607)	-
(Utworzenia)/Rozwiązania w okresie przez rachunek zysków i strat	19 662	(29 235)	(44 211)	(53 784)
Zmiany wynikające z aktualizacji stosowanej metody dokonywania oszacowań (netto)*	634	12 786	(26 925)	(13 505)
Zmniejszenie stanu odpisów w związku ze spisaniem	-	-	3 290	3 290
Zmniejszenie stanu odpisów w związku sprzedażą wierzytelności	-	-	113 789	113 789
Zmiana odpisu na odsetki naliczone od ekspozycji w Etapie 3 inne niż spisanie lub sprzedaż wierzytelności	-	(2)	(9 091)	(9 093)
Różnice kursowe i inne zmiany	-	-	(2 803)	(2 803)
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 31 grudnia 2021 roku	(34 339)	(71 682)	(354 424)	(460 445)

*dotyczy zmian wynikających z wdrożenia nowej definicji default'u

Na dzień 31 grudnia 2021 roku Grupa nie zidentyfikowała aktywów POCI (aktywa nabyte bądź udzielone z początkową utratą wartości).

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych należności od klientów				
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 1 stycznia 2020 roku	(51 396)	(79 956)	(870 552)	(1 001 904)
Transfer do Etapu 1	(26 257)	25 734	523	-
Transfer do Etapu 2	4 297	(6 355)	2 058	-
Transfer do Etapu 3	853	15 637	(16 490)	-
(Utworzenia) / Rozwiązania w okresie przez rachunek zysków i strat	(7 961)	(77 506)	(116 793)	(202 260)
Zmiany z tytułu modyfikacji bez zaprzestania ujmowania	-	-	(109)	(109)
Zmniejszenie stanu odpisów w związku ze spisaniem	-	-	223 140	223 140
Zmniejszenie stanu odpisów w związku ze sprzedażą wierzytelności	-	-	11 031	11 031
Zmiana odpisu na odsetki naliczone od ekspozycji w Etapie 3 inne niż spisanie lub sprzedaż wierzytelności	7	(1)	(28 629)	(28 623)
Różnice kursowe i inne zmiany	(381)	(170)	1 607	1 056
Odpis z tytułu oczekiwanych strat kredytowych na dzień 31 grudnia 2020 roku	(80 838)	(122 617)	(794 214)	(997 669)

Na dzień 31 grudnia 2020 roku Grupa nie zidentyfikowała aktywów POCI (aktywa nabyte bądź udzielone z początkową utratą wartości).

Zmiany wartości bilansowej brutto należności od klientów, które przyczyniły się do zmian odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych przedstawia tabela poniżej:

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Wartość brutto należności od klientów wycenianych według zamortyzowanego kosztu				
Wartość brutto należności na dzień 1 stycznia 2021 roku	20 619 103	1 309 800	982 989	22 911 892
Transfer do Etapu 1	474 055	(471 880)	(2 175)	-
Transfer do Etapu 2	(914 767)	918 129	(3 362)	-
Transfer do Etapu 3	(74 180)	(91 983)	166 163	-
Należności pociągnięte/splacone	(587 550)	72 389	(54 484)	(569 645)
Należności spisane	-	-	(62 320)	(62 320)
Należności zbyte	-	-	(159 556)	(159 556)
Inne zmiany	54 516	8 238	33 158	95 912
Wartość brutto należności od klientów na dzień 31 grudnia 2021 roku	19 571 177	1 744 693	900 413	22 216 283

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Wartość brutto należności od klientów wycenianych według zamortyzowanego kosztu				
Wartość brutto należności na dzień 1 stycznia 2020 roku	21 225 128	2 355 547	1 153 099	24 733 774
Transfer do Etapu 1	1 250 575	(1 248 902)	(1 673)	-
Transfer do Etapu 2	(653 247)	657 259	(4 012)	-
Transfer do Etapu 3	(48 263)	(65 761)	114 024	-
Należności pociągnięte/splacone	(1 309 251)	(400 861)	(82 223)	(1 792 335)
Należności spisane	-	-	(213 415)	(213 415)
Inne zmiany	154 161	12 518	17 189	183 868
Wartość brutto należności od klientów na dzień 31 grudnia 2020 roku	20 619 103	1 309 800	982 989	22 911 892

Dla należności brutto i odpisów na oczekiwane straty kredytowe od klientów, które zmieniały Etapy w trakcie roku, przesunięcia zostały zaprezentowane jako transfery pomiędzy Etapem na początek okresu sprawozdawczego lub na moment ujęcia a Etapem na koniec okresu sprawozdawczego.

23. Rzeczowe aktywa trwałe

Zasady rachunkowości:

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według kosztu historycznego pomniejszonego o naliczone umorzenie, a także o odpisy z tytułu utraty wartości. Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów oraz ich przygotowaniem do użytkowania.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego środka trwałego lub ujmuje jako odrębny środek trwały (tam, gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Grupy, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki, na przykład na naprawę i konserwację, odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie, w którym je poniesiono.

Umorzenie naliczane jest metodą liniową przez przewidywany okres użytkowania przy zastosowaniu stawek określonych w zatwierdzonym planie amortyzacji na 2021 rok.

Przykładowe stosowane roczne stawki amortyzacji są następujące:

Budynki i budowle	1,5%-4,5%
Środki transportu	14,0%-34,0%
Komputery	25,0%
Wyposażenie biurowe	20,0%
Inne środki trwałe	7,0%-34,0%
Inwestycje w obcych środkach trwałych – zgodnie z okresem trwania umowy najmu	

Na każdy dzień bilansowy dokonuje się weryfikacji wartości końcowej rzeczowych aktywów trwałych oraz okresów ich użytkowania i w razie potrzeby dokonuje stosownych korekt planu amortyzacji.

Składniki majątku o jednostkowej wartości początkowej nieprzekraczającej 3 500 zł podlegają jednorazowemu odpisaniu w koszty z datą wydania ich do używania. Suma wartości środków trwałych jednorazowo odpisanych w koszty nie jest istotna z punktu widzenia sprawozdania finansowego.

Środki trwałe w budowie wykazywane są w wysokości ogółu poniesionych kosztów pozostających w bezpośrednim związku z niezakończoną jeszcze budową, montażem lub ulepszeniem istniejącego środka trwałego z uwzględnieniem odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych.

Wartości bilansowe rzeczowych aktywów trwałych przeglądane są na dzień bilansowy w celu określenia, czy zaistniały przesłanki wskazujące na utratę wartości. Jeżeli istnieje taka przesłanka, należy określić wartość odzyskiwalną aktywów.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgowa aktywa lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości w przypadku ośrodków wypracowujących środki pieniężne w pierwszej kolejności redukują wartość firmy przypadającą na te ośrodki wypracowujące środki pieniężne (grupę ośrodków), a następnie redukują proporcjonalnie wartość księgową innych aktywów w ośrodku (grupie ośrodków).

Wartość odzyskiwalna jest wartością większą z: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży i wartości użytkowej. W celu wyznaczenia wartości użytkowej, oszacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy użyciu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla bieżące oczekiwania rynku co do wartości pieniądza oraz specyficznego ryzyka w odniesieniu do danego aktywa. Dla aktywów niegenerujących niezależnych przepływów środków pieniężnych, wartość odzyskiwalna jest wyznaczana dla danego ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego te aktywa należą.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości podlega odwróceniu, jeżeli nastąpiła zmiana w szacunkach służących do określenia wartości możliwej do odzyskania.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej, która pomniejszona o kwotę amortyzacji, zostałaby wyznaczona, jeżeli nie zostałyby ujęte odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Rzeczowe aktywa trwałe od dnia pierwszego zastosowania MSSF 16 uwzględniają aktywa z tytułu prawa od użytkowania aktywów. Szczegóły zostały przedstawione w Nocie 43.

Informacje finansowe:

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych w 2021 roku

w tys. zł	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Inne środki trwałe	W budowie	Razem
Wartość brutto						
Stan na dzień 1 stycznia 2021	712 730	2	23 792	225 160	15 310	976 994
Zwiększenia:						
Zakupy	-	-	7 646	4 996	12 931	25 573
Inne zwiększenia*	2 825	-	-	850	-	3 675
Zmniejszenia:						
Zbycia	-	-	(8 814)	-	-	(8 814)
Likwidacje	(2 991)	-	-	(17 650)	-	(20 641)
Inne zmniejszenia*	(5 373)	(2)	-	(128)	(2 189)	(7 692)
Transfery	8 488	-	-	4 220	(12 708)	-
Stan na dzień 31 grudnia 2021	715 679	-	22 624	217 448	13 344	969 095
Umorzenie						
Stan na dzień 1 stycznia 2021	297 894	2	7 706	194 483	-	500 085
Zwiększenia:						
Koszty amortyzacji za okres	28 961	-	2 381	11 993	-	43 335
Inne zwiększenia	36	-	-	849	-	885
Zmniejszenia:						
Zbycia	-	-	(3 796)	-	-	(3 796)
Likwidacje	(2 984)	(2)	-	(17 640)	-	(20 626)
Inne zmniejszenia	(2 338)	-	-	(121)	-	(2 459)
Stan na dzień 31 grudnia 2021	321 569	-	6 291	189 564	-	517 424
Wartość bilansowa						
Na dzień 1 stycznia 2021	414 836	-	16 086	30 677	15 310	476 909
Na dzień 31 grudnia 2021	394 110	-	16 333	27 884	13 344	451 671

*Inne zwiększenia/ zmniejszenia obejmują m. in. przywrócenie zlikwidowanego środka trwałego do ewidencji, darowizny, rozliczenia środków trwałych w budowie, nowe i zamykane umowy leasingowe.

Zmiana stanu rzeczowych aktywów trwałych w 2020 roku

w tys. zł	Grunty i budynki	Maszyny i urządzenia	Środki transportu	Inne środki trwałe	W budowie	Razem
Wartość brutto						
Stan na dzień 1 stycznia 2020	715 121	2	26 409	222 543	15 632	979 707
Zwiększenia:						
Zakupy	22	-	334	7 514	21 061	28 931
Inne zwiększenia*	10 471	-	-	11	-	10 482
Zmniejszenia:						
Zbycia	-	-	(2 903)	-	-	(2 903)
Likwidacje	(2 974)	-	-	(9 713)	-	(12 687)
Zaklasyfikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia	(13 363)	-	-	(313)	-	(13 676)
Inne zmniejszenia*	(10 657)	-	(48)	(14)	(2 138)	(12 857)
Transfery	14 110	-	-	5 132	(19 245)	(3)
Stan na dzień 31 grudnia 2020	712 730	2	23 792	225 160	15 310	976 994
Umorzenie						
Stan na dzień 1 stycznia 2020	281 324	2	5 688	192 940	-	479 954
Zwiększenia:						
Koszty amortyzacji za okres	28 794	-	2 942	11 558	-	43 294
Inne zwiększenia	-	-	-	11	-	11
Zmniejszenia:						
Zbycia	-	-	(921)	-	-	(921)
Likwidacje	(2 591)	-	-	(9 710)	-	(12 301)
Zaklasyfikowanie do aktywów trwałych przeznaczonych do zbycia	(7 214)	-	-	(55)	-	(7 269)
Inne zmniejszenia	(2 419)	-	(3)	(261)	-	(2 683)
Stan na dzień 31 grudnia 2020	297 894	2	7 706	194 483	-	500 085
Wartość bilansowa						
Na dzień 1 stycznia 2020	433 797	-	20 721	29 603	15 632	499 753
Na dzień 31 grudnia 2020	414 836	-	16 086	30 677	15 310	476 909

*Inne zwiększenia/ zmniejszenia obejmują m. in. przywrócenie zlikwidowanego środka trwałego do ewidencji, darowizny, rozliczenia środków trwałych w budowie, nowe i zamykane umowy leasingowe.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku, jak również według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku Grupa nie posiadała istotnych zobowiązań umownych z tytułu dokonania w przyszłości zakupu rzeczowych aktywów trwałych.

24. Wartości niematerialne

Zasady rachunkowości:

Wartości niematerialne wykazywane są według kosztu historycznego pomniejszonego o naliczone umorzenie, a także o odpisy z tytułu utraty wartości. Koszt historyczny uwzględnia wydatki bezpośrednio związane z nabyciem danych aktywów oraz ich przygotowaniem do użytkowania.

Późniejsze nakłady uwzględnia się w wartości bilansowej danego środka trwałego lub ujmuje jako odrębny składnik aktywów (tam, gdzie jest to właściwe) tylko wówczas, gdy jest prawdopodobne, że z tytułu tej pozycji nastąpi wpływ korzyści ekonomicznych do Grupy, zaś koszt danej pozycji można wiarygodnie zmierzyć. Wszelkie pozostałe wydatki odnoszone są do rachunku zysków i strat w okresie, w którym je poniesiono.

Umorzenie naliczane jest metodą liniową przez przewidywany okres użytkowania przy zastosowaniu stawek określonych w zatwierdzonym planie amortyzacji na 2021 rok.

Przykładowe stosowane roczne stawki amortyzacji są następujące:

Oprogramowanie komputerowe i prawa autorskie (z wyjątkiem podstawowych systemów operacyjnych, do których stosuje się stawki 10% i 20%)	34,0%
Pozostałe wartości niematerialne	20,0%

Na każdy dzień bilansowy dokonuje się weryfikacji wartości końcowej wartości niematerialnych oraz okresów ich użytkowania i w razie potrzeby dokonuje stosownych korekt planu amortyzacji.

Wartości bilansowe wartości niematerialnych przeglądane są na dzień bilansowy w celu określenia, czy zaistniały przesłanki wskazujące na utratę wartości. Jeżeli istnieje taka przesłanka, należy określić wartość odzyskiwalną aktywów.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgowa aktywa lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne przekracza wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości w przypadku ośrodków wypracowujących środki pieniężne w pierwszej kolejności redukują wartość firmy przypadającą na te ośrodki wypracowujące środki pieniężne (grupę ośrodków), a następnie redukują proporcjonalnie wartość księgową innych aktywów w ośrodku (grupie ośrodków).

Wartość odzyskiwalna jest wartością większą z: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży i wartości użytkowej. W celu wyznaczenia wartości użytkowej, oszacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy użyciu stopy dyskontowej przed opodatkowaniem, która odzwierciedla bieżące oczekiwania rynku co do wartości pieniądza oraz specyficznego ryzyka w odniesieniu do danego aktywa. Dla aktywów niegenerujących niezależnych przepływów środków pieniężnych, wartość odzyskiwalna jest wyznaczana dla danego ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego te aktywa należą.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości, z wyłączeniem wartości firmy, podlega odwróceniu, jeżeli nastąpiła zmiana w szacunkach służących do określenia wartości możliwej do odzyskania.

Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości może być odwrócony tylko do poziomu, przy którym wartość księgowa aktywa nie przekracza wartości księgowej, która pomniejszona o kwotę amortyzacji, zostałaby wyznaczona, jeżeli nie zostałyby ujęte odpisy aktualizujący z tytułu utraty wartości.

Informacje finansowe:

Zmiana stanu wartości niematerialnych w 2021 roku

w tys. zł	Wartość firmy	Koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Oprogramo- wanie komputerowe	Zaliczki na wartości niematerialne	Razem
Wartość brutto					
Stan na dzień 1 stycznia 2021	1 245 976	2 991	650 048	40 608	1 939 623
Zwiększenia:					
Zakupy	-	659	293	59 262	60 214
Zmniejszenia:					
Inne zmniejszenia	-	(605)	(68)	(1 139)	(1 812)
Transfery	-	-	72 800	(72 800)	-
Stan na dzień 31 grudnia 2021	1 245 976	3 045	723 073	25 931	1 998 025
Umorzenie					
Stan na dzień 1 stycznia 2021	-	1 955	470 378	-	472 333
Zwiększenia:					
Koszty amortyzacji za okres	-	304	68 194	-	68 498
Zmniejszenia:					
Inne zmniejszenia	-	(605)	(68)	-	(673)
Stan na dzień 31 grudnia 2021	-	1 654	538 504	-	540 158
Odpisy z tytułu utraty wartości					
Stan na dzień 1 stycznia 2021	214 707	-	-	-	214 707
Stan na dzień 31 grudnia 2021	214 707	-	-	-	214 707
Wartość bilansowa					
Na dzień 1 stycznia 2021	1 031 269	1 036	179 670	40 608	1 252 583
Na dzień 31 grudnia 2021	1 031 269	1 391	184 569	25 931	1 243 160

Zmiana stanu wartości niematerialnych w 2020 roku

w tys. zł	Wartość firmy	Koncesje, patenty, licencje i podobne wartości	Oprogramo- wanie komputerowe	Zaliczki na wartości niematerialne	Razem
Wartość brutto					
Stan na dzień 1 stycznia 2020	1 245 976	2 547	543 238	64 334	1 856 095
Zwiększenia:					
Zakupy	-	446	2 324	87 666	90 436
Zmniejszenia:					
Likwidacje	-	-	(3 980)	-	(3 980)
Inne zmniejszenia	-	(2)	-	(2 926)	(2 928)
Transfery	-	-	108 466	(108 466)	-
Stan na dzień 31 grudnia 2020	1 245 976	2 991	650 048	40 608	1 939 623
Umorzenie					
Stan na dzień 1 stycznia 2020	-	1 796	411 160	-	412 956
Zwiększenia:					
Koszty amortyzacji za okres	-	161	63 198	-	63 359
Zmniejszenia:					
Likwidacje	-	-	(3 980)	-	(3 980)
Inne zmniejszenia	-	(2)	-	-	(2)
Stan na dzień 31 grudnia 2020	-	1 955	470 378	-	472 333
Odpisy z tytułu utraty wartości					
Stan na dzień 1 stycznia 2020	-	-	-	-	-
Zwiększenia	(214 707)	-	-	-	(214 707)
Stan na dzień 31 grudnia 2020	(214 707)	-	-	-	(214 707)
Wartość bilansowa					
Na dzień 1 stycznia 2020	1 245 976	751	132 078	64 334	1 443 139
Na dzień 31 grudnia 2020	1 031 269	1 036	179 670	40 608	1 252 583

Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku, jak również według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku Grupa nie posiadała istotnych zobowiązań umownych z tytułu dokonania w przyszłości zakupu wartości niematerialnych i prawnych.

Wartość firmy obejmuje kwotę 1 243 645 tys. zł powstałą w wyniku połączenia Banku Handlowego w Warszawie SA z Citibank (Poland) S.A., które nastąpiło z dniem 28 lutego 2001 roku oraz kwotę 2 331 tys. zł powstałą w wyniku nabycia zorganizowanej części przedsiębiorstwa bankowego ABN Amro Bank (Polska) S.A., które nastąpiło z dniem 1 marca 2005 roku. Na dzień 31 grudnia 2020 roku w wyniku przeprowadzonego testu dokonano odpisu z tytułu trwałej utraty wartości firmy w kwocie 214 707 tys. zł.

25. Test utraty wartości dla wartości firmy

W skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy wartość firmy stanowi nadwyżkę kosztu przejęcia nad wartością godziwą udziału Grupy w możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywach, zobowiązaniach oraz zobowiązaniach warunkowych na dzień połączenia. Wartość firmy ujmuje się w ramach wartości niematerialnych. Wartość firmy jest wykazywana w wysokości ceny nabycia pomniejszonej o łączne dotychczasowe odpisy aktualizacyjne wynikające z tytułu utraty wartości. Wartość firmy jest alokowana na ośrodki wypracowujące środki pieniężne i nie jest amortyzowana, a jedynie corocznie testowana pod kątem utraty wartości niezależnie od wystąpienia przesłanek utraty wartości. Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości w odniesieniu do wartości firmy nie podlega odwróceniu.

Dla potrzeb przeprowadzenia testów na utratę wartości, wartość firmy została przyporządkowana do dwóch ośrodków wypracowujących środki pieniężne: sektora Bankowości Instytucjonalnej oraz sektora Bankowości Detalicznej. Przyporządkowanie zostało dokonane na podstawie modelu zdyskontowanych przepływów pieniężnych na bazie strategii sprzed połączenia. Po fuzji realokacja wartości firmy została przeprowadzona w oparciu o wartości względne aktywów przeniesionych do innego ośrodka w porównaniu z aktywami zatrzymanymi w danym ośrodku.

Poniższa tabela prezentuje przyporządkowanie wartości firmy do ośrodków wypracowujących środki pieniężne.

Wartość bilansowa wartości firmy przypisanej do ośrodka

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Sektor Bankowości Instytucjonalnej	851 206	851 206
Sektor Bankowości Detalicznej	180 063	180 063
	1 031 269	1 031 269

Podstawą wyceny wartości odzyskiwalnej ośrodków jest ich wartość użytkowa oszacowana w oparciu o plan finansowy. Plan opiera się na racjonalnych, odzwierciedlających ocenę kierownictwa Banku założeniach odnośnie przyszłych warunków gospodarczych oraz oczekiwanych wyników działalności Banku. Plan podlega okresowej aktualizacji i zatwierdzeniu przez Radę Nadzorczą Banku. Zarząd przyjął okres 3 letni w procesie planowania finansowego.

W wycenie wykorzystano różne stopy dyskonta dla każdego roku prognozy (9,2-9,6%) oszacowane przy zastosowaniu wartości wskaźnika beta dla grupy porównawczej, premii za ryzyko oraz stopy wolnej od ryzyka.

Ekstrapolacja przepływów pieniężnych wykraczających poza okres objęty planem finansowym została oparta o stopy wzrostu odzwierciedlające długoterminowy cel inflacyjny NBP, który na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosi 2,5 p.p.

W wyniku przeprowadzonego testu nie stwierdzono utraty wartości firmy na 31 grudnia 2021 r. Na koniec 2020 r. Zarząd Banku dokonał odpisu pomniejszającego wartość firmy o kwotę 214 707 tys. zł w części przypisanej do Sektora Bankowości Detalicznej.

26. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego

Zasady rachunkowości:

Rezerwa i aktywa na podatek odroczony są kalkulowane przy użyciu metody bilansowej, poprzez wyliczenie przejściowych różnic pomiędzy wartością bilansową aktywów i zobowiązań oraz ich wartością podatkową. Rezerwa i aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego wykazywane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej po dokonaniu kompensaty, wtedy, gdy istnieje tytuł prawny do przeprowadzenia takiej kompensaty oraz rezerwa i aktywa dotyczą tego samego podatnika.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego ujmują się w zakresie, w którym jest prawdopodobne, że będzie dostępny przyszły dochód do opodatkowania.

Informacje finansowe:

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 747 610	1 283 356
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	(1 483 297)	(1 109 133)
Aktywo netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	264 313	174 223

Dodatnie i ujemne różnice przejściowe przyjęte do wyliczenia aktywów i rezerwy z tytułu podatku dochodowego

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego związane są z następującymi pozycjami:

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Odstęki naliczone i inne koszty	4 937	7 015
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	103 352	109 736
Niezrealizowana premia od papierów wartościowych	19 290	39 676
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych	1 389 326	1 006 684
Ujemna wycena papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	2 307	1 711
Przychody pobrane z góry	28 378	32 031
Prowizje	2 784	2 249
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	108 651	-
Koszty świadczeń pracowniczych i inne koszty do zaplacenienia	53 381	47 271
Leasing MSSF16	30 204	30 680
Pozostałe	5 000	6 303
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 747 610	1 283 356

Rezerwa z tytułu podatku odroczonego związana jest z następującymi pozycjami:

<i>w tys. zł</i>	31.12.2021	31.12.2020
Odsetki naliczone (przychód)	21 595	46 274
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	1 402 553	887 686
Niezrealizowane dyskonto od papierów wartościowych	7 242	3 271
Przychody do otrzymania	5 383	4 703
Dodatnia wycena papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	612	368
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	(12 910)	114 662
Ulga inwestycyjna	7 814	8 580
Wycena udziałów	16 228	6 877
Leasing MSSF16	28 975	29 466
Pozostałe	5 805	7 246
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1 483 297	1 109 133
Aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	264 313	174 223

Zmiany różnic przejściowych w ciągu 2021 roku

Zmiany różnic przejściowych dotyczących aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

<i>w tys. zł</i>	Saldo na 1 stycznia 2021	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2021
Odsetki naliczone i inne koszty	7 015	(2 078)	-	4 937
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	109 736	(6 384)	-	103 352
Niezrealizowana premia od papierów wartościowych	39 676	(20 386)	-	19 290
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych	1 006 684	382 642	-	1 389 326
Ujemna wycena papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	1 711	596	-	2 307
Przychody pobrane z góry	32 031	(3 653)	-	28 378
Wycena udziałów	-	-	-	-
Prowizje	2 249	535	-	2 784
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	-	33 200	75 451	108 651
Koszty świadczeń pracowniczych i inne koszty do zaplacenienia	47 271	6 137	(27)	53 381
Leasing (MSSF 16)	30 680	(476)	-	30 204
Pozostałe	6 303	(1 303)	-	5 000
	1 283 356	388 830	75 424	1 747 610

Zmiany różnic przejściowych dotyczących rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

<i>w tys. zł</i>	Saldo na 1 stycznia 2021	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2021
Odsetki naliczone (przychód)	46 274	(24 679)	-	21 595
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	887 686	514 867	-	1 402 553
Niezrealizowane dyskonto od papierów wartościowych	3 271	3 971	-	7 242
Przychody do otrzymania	4 703	680	-	5 383
Dodatnia wycena papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	368	244	-	612
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	114 662	(25 139)	(102 433)	(12 910)
Ulga inwestycyjna	8 580	(766)	-	7 814
Wycena udziałów	6 877	9 351	-	16 228
Leasing (MSSF 16)	29 466	(491)	-	28 975
Pozostałe	7 246	(1 441)	-	5 805
	1 109 133	476 597	(102 433)	1 483 297
Zmiana aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	174 223	(87 767)	177 857	264 313

Zmiany różnic przejściowych w ciągu 2020 roku

Zmiany różnic przejściowych dotyczących aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

w tys. zł	Saldo na 1 stycznia 2020	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2020
Odsetki naliczone i inne koszty	8 046	(1 030)	-	7 015
Odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości	80 538	29 199	-	109 736
Niezrealizowana premia od papierów wartościowych	94 818	(55 142)	-	39 676
Ujemna wycena pochodnych instrumentów finansowych	407 395	599 288	-	1 006 684
Ujemna wycena papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	3 752	(2 042)	-	1 711
Przychody pobrane z góry	31 617	414	-	32 031
Prowizje	3 092	(843)	-	2 249
Koszty świadczeń pracowniczych i inne koszty do zaplacen	46 966	330	(25)	47 271
Leasing (MSSF 16)	29 736	944	-	30 680
Pozostałe	4 492	1 811	-	6 303
	710 452	572 929	(25)	1 283 356

Zmiany różnic przejściowych dotyczących rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego:

w tys. zł	Saldo na 1 stycznia 2020	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany odnoszone na kapitał	Saldo na 31 grudnia 2020
Odsetki naliczone (przychód)	53 054	(6 780)	-	46 274
Dodatnia wycena pochodnych instrumentów finansowych	329 533	558 153	-	887 686
Niezrealizowane dyskonto od papierów wartościowych	1 052	2 219	-	3 271
Przychody do otrzymania	4 882	(179)	-	4 703
Dodatnia wycena papierów wartościowych przeznaczonych do obrotu	180	188	-	368
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	26 164	9 889	78 609	114 662
Ulga inwestycyjna	9 517	(937)	-	8 580
Wycena udziałów	7 941	(1 064)	-	6 877
Leasing (MSSF 16)	29 481	(15)	-	29 466
Pozostałe	10 583	(2 937)	(400)	7 246
	472 387	558 537	78 209	1 109 133
Zmiana aktywa netto z tytułu odroczonego podatku dochodowego	238 065	14 392	(78 234)	174 223

27. Inne aktywa

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Rozrachunki międzybankowe	11 079	3 404
Rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	7	25
Rozliczenia z tytułu działalności maklerskiej	48 263	102 482
Przychody do otrzymania	62 446	64 595
Pożyczki dla pracowników z Funduszu Świadczeń Socjalnych	11 691	13 696
Dłużnicy różni	116 409	66 202
Rozliczenia międzyokresowe	7 726	7 156
Inne aktywa razem	257 621	257 560
w tym aktywa finansowe*	187 449	185 809

*Do aktywów finansowych zaliczono wszystkie pozycje „Innych aktywów” z wyjątkiem pozycji „Przychody do otrzymania” oraz „Rozliczenia międzyokresowe”.

28. Aktywa trwale przeznaczone do zbycia

Zasady rachunkowości:

Aktywa trwale przeznaczone do zbycia wyceniane są wg mniejszej z dwóch następujących wartości: wartości księgowej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży.

Informacje finansowe:

Pozycja aktywa trwale do zbycia uwzględnia wartość nieruchomości przeznaczonej do zbycia, której wartość księgowa wynosi 6 163 tys. zł według stanu na 31 grudnia 2021 roku (31 grudnia 2020 roku: 6 163 tys. zł). W 2022 roku transakcja sprzedaży została sfinalizowana.

29. Zobowiązania wobec banków

Zasady rachunkowości:

Zasady ujmowania i wyceny zobowiązań wobec banków opisane są w Nocie 2.1.

Informacje finansowe:

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Rachunki bieżące	1 752 440	2 280 983
Depozyty terminowe	620 985	2 486 122
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	503 424	-
Inne zobowiązania, w tym:	506 504	351 756
depozyty zabezpieczające	506 436	351 593
Zobowiązania wobec banków razem	3 383 353	5 118 861

30. Zobowiązania wobec klientów

Zasady rachunkowości:

Zasady ujmowania i wyceny zobowiązań wobec klientów opisane są w Nocie 2.1.

Informacje finansowe:

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Depozyty podmiotów sektora finansowego		
Rachunki bieżące	1 105 149	1 640 351
Depozyty terminowe	2 087 711	2 931 313
	3 192 860	4 571 664
Depozyty podmiotów sektora niefinansowego		
Rachunki bieżące, z tego:	36 651 442	34 602 425
klientów instytucjonalnych	19 241 326	17 296 009
klientów indywidualnych	15 508 313	13 971 308
jednostek budżetowych	1 901 803	3 335 108
Depozyty terminowe, z tego:	2 937 640	3 997 929
klientów instytucjonalnych	1 602 069	2 454 806
klientów indywidualnych	1 308 703	1 525 538
jednostek budżetowych	26 868	17 585
	39 589 082	38 600 354
Depozyty razem	42 781 942	43 172 018
Pozostałe zobowiązania		
Inne zobowiązania, w tym:	725 532	221 888
zobowiązania z tytułu kaucji	103 299	143 905
depozyty zabezpieczające	578 728	34 742
Pozostałe zobowiązania razem	725 532	221 888

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Zobowiązania wobec klientów razem	43 507 474	43 393 906

31. Rezerwy

Zasady rachunkowości:

Rezerwy są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, jeżeli na Grupie ciąży obowiązek prawny lub zwyczajowo oczekiwany wynikający ze zdarzeń przeszłych, a także jeżeli prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne oraz kwota rezerwy może być w wiarygodny sposób oszacowana.

Rezerwa na restrukturyzację jest tworzona po spełnieniu następujących warunków: (i) Grupa posiada szczegółowy, formalny plan restrukturyzacji; (ii) restrukturyzacja już się rozpoczęła albo została publicznie ogłoszona; (iii) kwota rezerwy może być wiarygodnie oszacowana. Rezerwa na restrukturyzację nie obejmuje przyszłych kosztów operacyjnych.

Informacje finansowe:

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Na sprawy sporne	19 789	3 664
Na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne*	33 910	47 354
Na restrukturyzację zatrudnienia	275	550
Inne**	88 050	33 207
Rezerwy razem	142 024	84 775

Zmiana stanu rezerw przedstawia się następująco:

w tys. zł	2021	2020
Stan na dzień 1 stycznia	84 775	65 199
Z czego dotyczy:		
Rezerw na sprawy sporne	3 664	3 214
Rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	47 354	61 703
Rezerw na restrukturyzację zatrudnienia	550	-
Rezerw na restrukturyzację sieci placówek	-	282
Inne	33 207	-
Zwiększenia:		
Utworzenie odpisów na rezerwy w okresie, z tego	128 805	104 856
na sprawy sporne	21 008	2 031
na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	42 299	69 068
na restrukturyzację zatrudnienia	-	550
inne	65 498	33 207
Inne zwiększenia rezerw, z tego:	266	20
na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	266	20
Zmniejszenia:		
Rozwiązanie rezerw w okresie, z tego:	(66 836)	(84 135)
na sprawy sporne	(3 834)	(698)
na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne	(56 009)	(83 437)
inne	(6 993)	-
Wykorzystanie rezerw w okresie, z tego:	(4 986)	(1 165)
na sprawy sporne	(1 049)	(883)
na restrukturyzację zatrudnienia	(275)	-
na restrukturyzację sieci placówek	-	(282)
inne	(3 662)	-
Stan na dzień 31 grudnia	142 024	84 775
w tym:		
na sprawy sporne	19 789	3 664
na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne*	33 910	47 354
na restrukturyzację zatrudnienia	275	550
inne**	88 050	33 207

*Dodatkowe informacje dotyczące rezerwy na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne znajdują się w Nocie 40.

**Pozycja „Inne” zawiera rezerwy na sprawy związane z wyrokami TSUE opisanymi w Nocie 40.

32. Inne zobowiązania

Zasady rachunkowości:

W celu przypisania kosztów do okresów sprawozdawczych, których one dotyczą, Bank dokonuje czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów. Dotyczy to w szczególności kosztów działania Grupy. Rozliczenia międzyokresowe kosztów są prezentowane jako podpozycja „Innych zobowiązań” w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

W zakresie zobowiązań do wykonania świadczenia spełnianych w czasie, Grupa stosuje metodę ujęcia przychodu proporcjonalnie do upływającego czasu w okresie świadczenia usługi. Wg Grupy ta metoda rzetelnie odzwierciedla tryb świadczenia usługi, gdyż w sposób równomierny w czasie zaangażowane są zasoby Grupy w okresie świadczenia usługi.

W obszarze metod, danych wejściowych i założeń przyjętych do szacowania wynagrodzenia zmiennego Grupa stosuje podejście najbardziej prawdopodobnych wartości w odniesieniu do wynagrodzenia uzyskiwanego za osiągnięcie określonych celów, natomiast w zakresie zwrotów wynagrodzenia w obszarze pośrednictwa ubezpieczeniowego stosowane są metody statystyczne a rezerwa na zwroty ujmowana jest w rozliczeniach międzyokresowych kosztów. Grupa uwzględnia wszelkie kwestie ustalając poziom przychodu uzależnionego od zidentyfikowanych zmiennych (wynagrodzenia przy spełnieniu określonych celów, oczekiwane zwroty, wszelkie upusty).

Dla wynagrodzenia za pośrednictwo w dystrybucji produktów ubezpieczeniowych w szczególności dla ubezpieczenia powiązanego z produktem kredytowym Grupa stosuje model względnej wartości godziwej, na podstawie którego, stosując wartość godziwą produktu kredytowego oraz usługi sprzedaży produktu ubezpieczeniowego, dokonuje podziału na wynagrodzenie stanowiące komponent przychodów odsetkowych oraz wynagrodzenie za wykonane usługi związane ze sprzedażą i obsługą tych produktów.

Zobowiązania z tytułu majątku używanego na podstawie leasingu ustalane są zgodnie z polityką opisaną w Nocie 43.

Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych, w tym rezerwa na odprawy emerytalne stanowiąca program określonych świadczeń, opisane są szczegółowo w Nocie 47.

Informacje finansowe:

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Fundusz Świadczeń Socjalnych	28 477	32 816
Rozrachunki międzybankowe	58 348	131 164
Rozrachunki międzysystemowe	3 409	1 675
Rozliczenia z tytułu obrotu papierami wartościowymi	10	32
Rozliczenia z tytułu działalności maklerskiej	80 935	240 235
Zobowiązania z tytułu majątku używanego na podstawie leasingu	125 675	138 381
Wierzyciele różni	191 312	140 718
Rozliczenia międzyokresowe kosztów:	323 609	281 922
koszty do zapłacenia z tytułu zobowiązań wobec pracowników	109 220	91 570
rezerwa na odprawy emerytalne	75 401	75 880
koszty usług IT i wsparcia operacji bankowych	54 946	46 256
koszty usług doradczych i wsparcia biznesu	9 092	8 149
inne koszty do zapłacenia	74 950	60 067
Przychody przyszłych okresów	15 246	17 654
Rozliczenia z Urzędem Skarbowym i ZUS	25 048	20 319
Inne zobowiązania razem	852 069	1 004 916
w tym zobowiązania finansowe*	811 775	966 943

*Do zobowiązań finansowych zaliczono wszystkie pozycje „Innych zobowiązań” z wyjątkiem pozycji „Rozliczenia z Urzędem Skarbowym i ZUS” oraz „Przychody przyszłych okresów”.

33. Aktywa i zobowiązania finansowe według umownych terminów wymagalności/zapadalności

Na dzień 31 grudnia 2021

w tys. zł	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	17	6 526 743	6 526 743	-	-	-	-
Należności od banków (brutto)	18	969 238	929 238	40 000	-	-	-
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu							

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

w tys. zł	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	19	3 781 373	3 498 300	-	1 174	274 386	7 513
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody							
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	20	20 590 284	3 498 300	171 247	15 432	14 559 261	2 346 044
Należności od klientów (brutto)							
Należności od podmiotów sektora finansowego	22	3 443 450	1 029 432	175 979	568 039	1 670 000	-
Należności od podmiotów sektora niefinansowego	22	18 772 833	6 665 477	1 886 071	1 605 023	5 934 564	2 681 698
Zobowiązania wobec banków	29	3 383 353	3 190 239	121 000	72 005	25	84
Zobowiązania wobec klientów							
Zobowiązania wobec podmiotów sektora finansowego	30	3 770 954	3 769 588	870	470	-	26
Zobowiązania wobec podmiotów sektora niefinansowego	30	39 736 520	38 939 410	545 307	231 262	20 488	53

Na dzień 31 grudnia 2020 roku

w tys. zł	Nota	Razem	Do 1 miesiąca	Od 1 do 3 miesięcy	Od 3 miesięcy do 1 roku	Od 1 roku do 5 lat	Ponad 5 lat
Kasa, operacje z Bankiem Centralnym	17	4 488 332	4 488 332	-	-	-	-
Należności od banków (brutto)	18	571 955	571 955	-	-	-	-
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu							
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu	19	913 123	4 020	-	171 242	110 418	627 443
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody							
Dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	20	27 323 571	-	-	173 677	23 306 702	3 843 192
Należności od klientów (brutto)							
Należności od podmiotów sektora finansowego	22	3 739 156	1 254 628	-	739 528	1 745 000	-
Należności od podmiotów sektora niefinansowego	22	19 016 813	5 964 313	1 088 248	2 443 728	7 179 873	2 340 651
Zobowiązania wobec banków	29	5 118 861	5 101 752	2 000	15 000	34	75
Zobowiązania wobec klientów							
Zobowiązania wobec podmiotów sektora finansowego	30	4 605 731	4 603 444	469	1 795	-	23
Zobowiązania wobec podmiotów sektora niefinansowego	30	38 788 175	37 912 790	639 138	213 218	22 976	53

Grupa dokonała zmiany prezentacji wartości należności z tytułu odsetek naliczonych od ekspozycji w Etapie 3, która nie ma wpływu na wartość bilansową netto pozycji. Szczegóły opisano w notcie 22.

34. Kapitały

Kapitały wykazywane są według wartości nominalnej, z wyjątkiem kapitału z aktualizacji wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, który wykazywany jest z uwzględnieniem wpływu odroczonego podatku dochodowego.

Kapitał zakładowy

Seria/emisja	Rodzaj akcji	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii/emisji wg wartości nominalnej (w tys. zł)	Sposób pokrycia kapitału	Data rejestracji	Prawo do dywidendy (od daty)
A	na okaziciela	akcje zwykłe	-	65 000 000	260 000	w całości opłacony	27.03.97 r.	01.01.97 r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	1 120 000	4 480	w całości opłacony	27.10.98 r.	01.01.97 r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	1 557 500	6 230	w całości opłacony	25.06.99 r.	01.01.97 r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	2 240 000	8 960	w całości opłacony	16.11.99 r.	01.01.97 r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	17 648 500	70 594	w całości opłacony	24.05.02 r.	01.01.97 r.
B	na okaziciela	akcje zwykłe	-	5 434 000	21 736	w całości opłacony	16.06.03 r.	01.01.97 r.
C	na okaziciela	akcje zwykłe	-	37 659 600	150 638	przeniesienie majątku Citibank (Poland) S.A. na Bank	28.02.01 r.	01.01.00 r.
				130 659 600	522 638			

Wartość nominalna jednej akcji wynosi 4,00 zł

Na dzień 31 grudnia 2021 roku kapitał zakładowy Jednostki dominującej wynosił 522 638 400 zł i podzielony był na 130 659 600 akcji zwykłych na okaziciela o wartości nominalnej 4 zł każda i w okresie od 31 grudnia 2020 roku nie uległ zmianie.

Jednostka dominująca nie emitowała akcji uprzywilejowanych.

Zarówno w 2021 roku, jak również w 2020 roku, nie miało miejsca podwyższenie kapitału zakładowego w drodze emisji akcji.

Lista akcjonariuszy

Poniższa tabela przedstawia akcjonariuszy posiadających na dzień 31 grudnia 2021 roku oraz 31 grudnia 2020 roku co najmniej 5% ogólnej liczby głosów na Walnym Zgromadzeniu lub co najmniej 5% kapitału zakładowego Jednostki dominującej:

	Wartość akcji (w tys. zł)	Liczba akcji	Akcje %	Liczba głosów na WZ	Głosy w WZ %
Citibank Overseas Investment Corporation, USA	391 979	97 994 700	75,0	97 994 700	75,0
Pozostali akcjonariusze	130 659	32 664 900	25,0	32 664 900	25,0
	522 638	130 659 600	100,0	130 659 600	100,0

W ciągu 2021 roku oraz w okresie od przekazania poprzedniego okresowego raportu kwartalnego za III kwartał 2021 roku do dnia przekazania niniejszego rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego za 2021 rok struktura własności znacznych pakietów akcji Banku nie uległa zmianie.

Kapitał zapasowy

Na dzień 31 grudnia 2021 roku kapitał zapasowy wynosił 3 002 265 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 3 002 265 tys. zł). Kapitał zapasowy przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych lub na inne cele, w tym na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy. O wykorzystaniu kapitału zapasowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie Banku, jednakże część kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej kapitału zakładowego może być wykorzystana jedynie na pokrycie straty wykazanej w sprawozdaniu finansowym.

Kwota kapitału zapasowego obejmuje kwotę 2 485 534 tys. zł stanowiącą nadwyżkę wartości godziwej wyemitowanych akcji ponad ich wartość nominalną w związku z połączeniem Banku z Citibank (Poland) S.A., które nastąpiło z dniem 28 lutego 2001 roku.

Kapitał z aktualizacji wyceny

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Różnice z wyceny aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	(312 018)	450 016

Kapitał z aktualizacji wyceny nie podlega dystrybucji. Na dzień wyłączenia ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej całości lub części dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, skumulowane zyski lub straty ujęte uprzednio w pozostałych dochodach całkowitych i zakumulowane w kapitale z aktualizacji wyceny ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Pozostałe kapitały rezerwowe

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Kapitał rezerwowy	2 278 716	2 262 032
Fundusz ogólnego ryzyka	540 200	540 200
Zyski/(Straty) aktuarialne z wyceny programu określonych świadczeń	(9 734)	(13 536)
Kapitał z przewalutowania	4 848	4 865
Pozostałe kapitały rezerwowe razem	2 814 030	2 793 561

Informacja dotycząca podziału zysku netto za rok 2020 oraz niepodzielonego zysku za rok 2019 znajduje się poniżej w sekcji „Dywidendy wypłacone (lub zadeklarowane)”.

Kapitał rezerwowy

Kapitał rezerwowy tworzy się z corocznych odpisów dokonywanych z zysku lub z innych źródeł, niezależnie od kapitału zapasowego.

Kapitał rezerwowy przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych lub na inne cele, w tym na wypłatę dywidendy dla akcjonariuszy. O wykorzystaniu kapitału rezerwowego rozstrzyga Walne Zgromadzenie Banku.

Fundusz ogólnego ryzyka

Fundusz ogólnego ryzyka tworzony jest z zysku z przeznaczeniem na niezidentyfikowane ryzyka działalności bankowej. O wykorzystaniu funduszu rozstrzyga Walne Zgromadzenie Banku, z zastrzeżeniem obowiązujących przepisów.

Dywidendy

Dywidendy są ujmowane jako zobowiązania w momencie, w którym podział zysku został zatwierdzony przez Walne Zgromadzenie Banku.

Dywidendy wypłacone (lub zadeklarowane)

W dniu 17 czerwca 2021 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Handlowego w Warszawie S.A. podjęło uchwałę w sprawie podziału zysku netto za 2020 rok oraz uchwałę w sprawie podziału niepodzielonego zysku za 2019 rok. Obie uchwały przewidywały, że odpowiednia część zysku za 2020 rok oraz 2019 rok zostanie przeznaczona na wypłatę dywidendy pod warunkiem, że do dnia 10 września 2021 roku Komisja Nadzoru Finansowego zezwoli na jeden z określonych sposobów podziału zysku.

W dniu 20 lipca 2021 roku Bank otrzymał indywidualne zalecenie Komisji Nadzoru Finansowego dotyczące polityki dywidendowej Banku w drugiej połowie 2021 roku. Stosownie do Zalecenia KNF Bank, w zakresie podstawowych kryteriów polityki dywidendowej, spełniał wymagania kwalifikujące do wypłaty do 100% dywidendy z zysku Banku wypracowanego w okresie od 1 stycznia 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku. Ponadto Komisja Nadzoru Finansowego zaleciła Bankowi niepodejmowanie, bez uprzedniej konsultacji z organem nadzoru, innych działań, w szczególności pozostających poza zakresem bieżącej działalności biznesowej i operacyjnej, mogących skutkować obniżeniem bazy kapitałowej, w tym również ewentualnych wypłat dywidend z niepodzielonego zysku z lat ubiegłych (tj. z 2019 roku oraz lat wcześniejszych) oraz wykupów akcji własnych.

W związku z powyższym, w nawiązaniu do uchwały Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku z dnia 17 czerwca 2021 roku w sprawie podziału zysku netto za 2020 roku, o której mowa powyżej, Zarząd Banku w dniu 20 lipca 2021 roku podjął uchwałę, na podstawie której zysk netto Banku za 2020 r. w kwocie 158 085 123,29 zł. został podzielony w następujący sposób:

- dywidenda dla akcjonariuszy: 156 791 520,00 zł,
- odpis na kapitał rezerwowy: 1 293 603,29 zł.

Dzień dywidendy został ustalony na dzień 15 września 2021 roku, a termin wypłaty dywidendy na dzień 22 września 2021 roku i w tym dniu dywidenda została wypłacona. Liczba akcji objętych dywidendą wyniosła 130 659 600 sztuk.

Do dnia 10 września 2021 roku Bank nie otrzymał stanowiska Komisji Nadzoru Finansowego zezwalającego na wypłatę dywidendy z niepodzielonego zysku za 2019 rok. W związku z powyższym Zarząd Banku w dniu 13 września 2021 roku podjął uchwałę, w której potwierdził brak spełnienia warunku wypłaty zysku za 2019 roku, określonego w uchwale Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Banku z dnia 17 czerwca 2021 r. w sprawie podziału niepodzielonego zysku netto za 2019 rok. Tym samym, zysk za 2019 rok pozostał niepodzielony.

35. Transakcje repo oraz reverse repo

Grupa dokonuje transakcji sprzedaży/zakupu aktywów finansowych z przyrzeczeniem odkupu/odsprzedaży w przyszłości po tej samej cenie powiększonej o z góry ustaloną kwotę odsetek tzw. transakcje typu repo i reverse repo na papierach wartościowych. Papiery wartościowe sprzedane z przyrzeczeniem odkupu nie są wyłączone ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej. Jeżeli nabywający ma prawo sprzedać lub zastawić aktywa, aktywa takie prezentowane są w wyodrębnionej w 2021 roku linii w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Jednocześnie ujmowane są zobowiązania wynikające z udzielonego przyrzeczenia odkupu. W przypadku transakcji zakupu z przyrzeczeniem odsprzedaży nabyte papiery wartościowe prezentowane są jako pożyczki i należności. Różnicę między ceną sprzedaży/zakupu a ceną odkupu/odsprzedaży ujmuje się odpowiednio jako koszty lub przychody odsetkowe z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. W przypadku sprzedaży papierów wartościowych zakupionych uprzednio w transakcji zakupu z przyrzeczeniem odsprzedaży Grupa wykazuje zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych. Zobowiązania te są wyceniane w wartości godziwej.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu (repo)

Transakcje repo są używane powszechnie jako narzędzie krótkoterminowego finansowania aktywów odsetkowych, w zależności od poziomu stóp procentowych.

w tys. zł	Wartość godziwa aktywów	Wartość bilansowa odpowiadających zobowiązań*	Termin odkupu	Wartość odkupu
Instrumenty dłużne wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	500 380	503 424	do tygodnia	503 521

* z uwzględnieniem odsetek

W przypadku transakcji z przyrzeczeniem odkupu wszelkie korzyści oraz ryzyka związane z posiadaniem aktywów pozostają po stronie Grupy.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku aktywa sprzedane w ramach transakcji repo nie mogły być przedmiotem dalszego obrotu przez Grupę. Na dzień 31 grudnia 2020 roku Grupa nie miała w swoim portfelu aktywów sprzedanych w ramach transakcji repo. W 2021 roku łączne koszty odsetek z transakcji repo wyniosły 3 439 tys. zł (w 2020 roku: 1 530 zł).

Transakcje z przyrzeczeniem odsprzedaży (reverse repo)

Transakcje reverse repo służą jako narzędzie pozyskiwania finansowania dla klientów.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku aktywa nabyte z przyrzeczeniem ich odsprzedaży były następujące:

w tys. zł	Wartość bilansowa należności*	Wartość godziwa aktywów będących zabezpieczeniem	Termin odsprzedaży	Wartość odsprzedaży
Należności od banków	525 911	519 896	do tygodnia	525 982
	221 090	231 631	do miesiąca	222 420
	747 001	751 527		748 402

*z uwzględnieniem odsetek

Na dzień 31 grudnia 2020 roku aktywa nabyte z przyrzeczeniem ich odsprzedaży były następujące:

w tys. zł	Wartość bilansowa należności*	Wartość godziwa aktywów będących zabezpieczeniem	Termin odsprzedaży	Wartość odsprzedaży
Należności od banków	50 548	50 505	do tygodnia	50 548
	254 163	238 368	do 3 miesięcy	255 846
	304 711	288 873		306 394

*z uwzględnieniem odsetek

Na dzień 31 grudnia 2021 roku i 31 grudnia 2020 roku Grupa miała możliwość zastawu lub zbycia papierów wartościowych nabytych w ramach transakcji reverse repo.

W 2021 roku łączne przychody z tytułu odsetek z transakcji reverse repo wyniosły 1 872 tys. zł (w 2020 roku: 2 882 tys. zł). Na dzień 31 grudnia 2021 roku Grupa miała zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży papierów wartościowych zakupionych w transakcjach reverse repo w kwocie 514 346 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2020 roku: 40 239 tys. zł).

36. Kompensowanie należności i zobowiązań finansowych

Aktywa i zobowiązania finansowe kompensuje się i wykazuje w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto, jeżeli występuje możliwe do wyegzekwowania na drodze prawnej prawo do skompensowania ujętych kwot oraz zamiar rozliczenia ich w kwocie netto lub jednoczesnej realizacji danego składnika aktywów i uregulowania zobowiązania.

W skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej wszystkie zobowiązania i aktywa Grupy wynikające z transakcji terminowych i pochodnych, rozliczanych przez kontrahenta centralnego KDPW_CCP S.A. są podawane w postaci skompensowanej (kompensata zobowiązań i aktywów).

Poniższe ujawnienie dodatkowo prezentuje kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych wynikających z transakcji terminowych i pochodnych zawartych na podstawie umów ramowych, stanowiących standardy rynkowe wypracowane w ramach *International Swaps and Derivatives Association* (ISDA), Związku Banków Polskich oraz innych umów ramowych przewidujących w sytuacji wystąpienia określonego przypadku naruszenia, możliwość skutecznego prawnie rozwiązania transakcji i rozliczenia z kontrahentem na podstawie skompensowanej kwoty wzajemnych należności i zobowiązań. .

W poniższej tabeli zaprezentowano kwoty wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych (zarówno zaklasyfikowanych do portfela przeznaczonego do obrotu, jak i desygnowanych jako instrumenty zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń) oraz egzekwowalnych zabezpieczeń pieniężnych dla transakcji objętych umowami ramowymi umożliwiającymi prawnie skuteczne kompensowanie w określonych okolicznościach.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

w tys. zł	31.12.2021		31.12.2020	
	Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe	Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Wycena instrumentów pochodnych (brutto)	8 215 242	8 072 989	5 289 866	5 630 210
Efekt kompensowania	(2 000 403)	(2 000 403)	(1 918 970)	(1 918 970)
Wycena instrumentów pochodnych (netto) zaprezentowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	6 214 839	6 072 586	3 370 896	3 711 240
Wartość przyjętych/złożonych zabezpieczeń	(1 038 334)	(819 129)	(330 929)	(1 088 782)
Aktywa i zobowiązania podlegające kompensacie zgodnie z umową ramową	5 176 505	5 253 457	3 039 967	2 622 458
Maksymalna kwota ewentualnej kompensaty	(4 709 871)	(4 709 871)	(2 422 392)	(2 422 392)
Aktywa i zobowiązania podlegające kompensacie zgodnie z umową ramową przy uwzględnieniu maksymalnej kwoty ewentualnej kompensaty	466 634	543 586	617 575	200 066

37. Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej w celu zabezpieczenia zmian wartości godziwej instrumentów dłużnych o stałej stopie procentowej zaklasyfikowanych do portfela aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody przed ryzykiem wynikającym ze zmiany stóp procentowych. W zakresie rachunkowości zabezpieczeń Grupa stosuje zasady MSR 39.

Instrumentami zabezpieczającymi są transakcje Interest Rate Swap, denominowane w tej samej walucie co instrumenty zabezpieczane, w których Grupa otrzymuje zmienne przepływy, a płaci stałe.

Wynik z tytułu zmiany wyceny do wartości godziwej pozycji zabezpieczanej w zakresie zabezpieczanego ryzyka odnieszony jest do wyniku z tytułu rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej. Pozostała część zmiany wyceny do wartości godziwej aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej ujmowana jest w pozostałych całkowitych dochodach. Przychody odsetkowe od dłużnych papierów wartościowych ujmowane są w wyniku odsetkowym.

Zmiana wyceny do wartości godziwej pochodnych instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w wyniku na rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej. Odsetki od instrumentów pochodnych desygnowanych jako instrumenty zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ujmowane są w wyniku odsetkowym.

Na dzień 31 grudnia 2021 r., jak i na dzień 31 grudnia 2020 r. Grupa posiadała aktywne relacje zabezpieczające, które powstały w okresie sprawozdawczym. Szczegóły dotyczące pozycji wyznaczonych jako instrumenty zabezpieczające oraz efektywności wyznaczonych powiązań zabezpieczających przedstawiają tabele poniżej:

Stan na dzień 31 grudnia 2021 roku:

w tys. zł	Wartość nominalna	Wartość bilansowa		Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Zmiana wartości godziwej zastosowanej dla ujęcia nieefektywności zabezpieczenia
		Aktywa	Zobowiązania		
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej					
Ryzyko stopy procentowej					
Transakcje IRS	989 000	119 290	-	Pochodne instrumenty zabezpieczające	379 547

Szczegóły dotyczące pozycji zabezpieczanych na dzień 31 grudnia 2021 roku przedstawia tabela poniżej:

w tys. zł	Wartość bilansowa		Skumulowana kwota korekt zabezpieczenia wartości godziwej w wartości bilansowej pozycji zabezpieczanej	Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Zmiana wartości godziwej zastosowanej dla ujęcia nieefektywności zabezpieczenia
	Aktywa	Zobowiązania			
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej					
Ryzyko stopy procentowej					
Obligacje skarbowe	848 928	-	(127 272)	Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	(385 968)

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

Skumulowana kwota korekt zabezpieczenia wartości godziwej pozostających w sprawozdaniu z sytuacji finansowej dla wszystkich pozycji zabezpieczanych, w przypadku których zaprzestano dokonywania korekt o zyski i straty z tytułu zabezpieczania wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2021 roku wynosiła (127 272) tys. zł.

Informacje dotyczące efektywności wyznaczonych powiązań zabezpieczających na dzień 31 grudnia 2021 roku przedstawia tabela poniżej:

	Nieefektywność zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	Pozycja w rachunku zysków i strat
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej		
Ryzyko stopy procentowej	(6 421)	Wynik na rachunkowości zabezpieczeń

Stan na dzień 31 grudnia 2020 roku:

w tys. zł	Wartość nominalna	Wartość bilansowa		Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Zmiana wartości godziwej zastosowanej dla ujęcia nieefektywności zabezpieczenia
		Aktywa	Zobowiązania		
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej					
Ryzyko stopy procentowej					
Transakcje IRS	10 364 174	-	98 025	Pochodne instrumenty zabezpieczające	(72 336)

Szczegóły dotyczące pozycji zabezpieczanych na dzień 31 grudnia 2020 roku przedstawia tabela poniżej:

w tys. zł	Wartość bilansowa		Skumulowana kwota korekt zabezpieczenia wartości godziwej w wartości bilansowej pozycji zabezpieczanej	Pozycja w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	Zmiana wartości godziwej zastosowanej dla ujęcia nieefektywności zabezpieczenia
	Aktywa	Zobowiązania			
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej					
Ryzyko stopy procentowej					
Obligacje skarbowe	11 347 069	-	64 263	Inwestycyjne dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez inne całkowite dochody	72 891

Skumulowana kwota korekt zabezpieczenia wartości godziwej pozostających w sprawozdaniu z sytuacji finansowej dla wszystkich pozycji zabezpieczanych, w przypadku których zaprzestano dokonywania korekt o zyski i straty z tytułu zabezpieczania wartości godziwej na dzień 31 grudnia 2020 roku wynosiła 103 tys. zł.

Informacje dotyczące efektywności wyznaczonych powiązań zabezpieczających 31 grudnia 2020 roku przedstawia tabela poniżej:

	Nieefektywność zabezpieczenia rozpoznana w rachunku zysków i strat	Pozycja w rachunku zysków i strat
Rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej		
Ryzyko stopy procentowej	556	Wynik na rachunkowości zabezpieczeń

Reforma IBOR

Reforma IBOR ma na celu zwalczanie manipulacji wskaźnikami referencyjnymi oraz zapewnienie, że wskaźniki te będą wiarygodne i reprezentatywne. Odpowiednie regulacje zostały zawarte w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1011 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie indeksów stosowanych jako wskaźniki referencyjne w instrumentach finansowych i umowach finansowych lub do pomiaru wyników funduszy inwestycyjnych i zmieniające dyrektywy 2008/48/WE i 2014/17/UE oraz rozporządzenie (UE) nr 596/2014.

W ramach Banku powołany został projekt mający na celu usystematyzowanie oraz nadzór nad pracami związanymi z reformą IBOR. Ze względu na profil ekspozycji Banku, pracami objęte zostały kontrakty oparte o LIBOR CHF, LIBOR USD, LIBOR EUR, LIBOR GBP, LIBOR JPY. Zidentyfikowane zostały wszystkie umowy, które zawierają w sobie element stopy procentowej opartej na wymienionych wcześniej wskaźnikach. Dalsze działania zostały podzielone w zależności od stawki

oraz od rodzaju podmiotu będącego drugą stroną umowy. Poniżej zaprezentowano tryb postępowania w przypadku poszczególnych wskaźników:

Bankowość Detaliczna (jedynie kredyty zabezpieczone hipotecznie).

- LIBOR CHF – w świetle rozporządzenia Komisji Europejskiej wyznaczony został wskaźnik zastępczy do LIBOR CHF jakim został SARON. Bank posiadał jedynie ekspozycje na LIBOR CHF 3M i został on zastąpiony wskazanym w rozporządzeniu SARON'em 3M oraz wskazaną w rozporządzeniu korektą. Podmiana wskaźnika następuje zgodnie z zawartym w umowie kredytu okresem ustalenia odsetek. Migracja stawek zostanie przeprowadzona w pierwszym kwartale 2022 r. Wartość bilansowa brutto tych kredytów na dzień 31 grudnia 2021 wynosiła 51.6 mln zł.

Bankowość Korporacyjna

- LIBOR USD – zaprzestano oferowania produktów opartych o LIBOR USD. Dla umów które wygasają przed czerwcem 2023 roku podjęta została decyzja o braku migracji. Dla pozostałych umów prace migracyjne będą prowadzone w drugiej połowie 2022 roku i pierwszej połowie 2023 roku. Wartość bilansowa brutto należności dla umów, które nie będą podlegać migracji, opartych o tę stawkę wynosiła 215,4 mln zł. Wartość nominalna instrumentów pochodnych jest równa 3 980,6 mln zł.
- LIBOR EUR – w znakomitej większości umów Bank operował już na wskaźniku EURIBOR a zatem ze względu na znikomą liczbę kontraktów opartych o LIBOR EUR Bank zdecydował się na podpisanie stosownych aneksów.
- LIBOR GBP, LIBOR JPY, LIBOR CHF – ze względu na niewielką liczbę kontraktów Bank zdecydował się na podpisanie stosownych aneksów.

Niezależnie od powyższych czynności związanych z migracją konkretnych umów Bank prowadził rozległe działania informacyjne mające na celu przygotowanie zarówno klientów jak i ich bankowych opiekunów do zmiany związanej z reformą.

Dodatkowo Bank aktywnie dąży do wprowadzenia w każdej umowie klauzul awaryjnych tzw. Fallback clauses.

38. Wartość godziwa

Wartość godziwa aktywów i zobowiązań finansowych

Wartość godziwa to cena, którą otrzymano by za sprzedaż składnika aktywów lub zapłacono by za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny.

Poniżej znajduje się podsumowanie wartości bilansowych (w podziale na kategorie) i godziwych dla każdej grupy aktywów i zobowiązań finansowych.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku

w tys. zł	Nota	Przeznaczone do obrotu	Kredyty, pożyczki i inne należności	Wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	Pozostałe aktywa/zobowiązania finansowe	Łączna wartość bilansowa	Wartość godziwa*	Wartość godziwa ujawnienie**
Aktywa finansowe								
Należności od banków wyceniane według zamortyzowanego kosztu	18	-	967 677	-	-	967 677	n/a	967 660
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu wyceniane w wartości godziwej	19	9 956 212	-	-	-	9 956 212	9 956 212	n/a
Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	20	-	-	20 590 284	-	20 590 284	20 590 284	n/a
Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	21	-	-	-	97 316	97 316	97 316	n/a
Należności od klientów wyceniane według zamortyzowanego kosztu	22	-	21 327 600	-	-	21 327 600	n/a	21 198 601
		9 956 212	22 295 277	20 590 284	97 316	52 939 089	30 643 812	22 166 261

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

w tys. zł	Nota	Przeznaczone do obrotu	Kredyty, pożyczki i inne należności	Wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	Pozostałe aktywa/zobowiązania finansowe	Łączna wartość bilansowa	Wartość godziwa*	Wartość godziwa ujawnienie**
Zobowiązania finansowe								
Zobowiązania wobec banków	29	-	-	-	3 383 353	3 383 353	n/a	3 383 964
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	19	6 588 482	-	-	-	6 588 482	6 588 482	n/a
Zobowiązania wobec klientów	30	-	-	-	43 507 474	43 507 474	n/a	43 507 600
		6 588 482	-	-	46 890 827	53 479 309	6 588 482	46 891 564

* Wartość godziwa aktywów i zobowiązań, które są ujmowane i wyceniane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej.

** Wartość godziwa aktywów i zobowiązań, które nie są ujmowane i wyceniane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej ale dla których wartość godziwa jest dodatkowo ujawniana zgodnie z wymogiem MSSF 13.

Na dzień 31 grudnia 2020 roku

w tys. zł	Nota	Przeznaczone do obrotu	Kredyty, pożyczki i inne należności	Wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	Pozostałe aktywa/zobowiązania finansowe	Łączna wartość bilansowa	Wartość godziwa*	Wartość godziwa ujawnienie**
Aktywa finansowe								
Należności od banków wyceniane według zamortyzowanego kosztu	18	-	570 247	-	-	570 247	n/a	570 247
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu wyceniane w wartości godziwej	19	4 350 540	-	-	-	4 350 540	4 350 540	n/a
Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	20	-	-	27 323 571	-	27 323 571	27 323 571	n/a
Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	21	-	-	-	78 473	78 473	78 473	n/a
Należności od klientów wyceniane według zamortyzowanego kosztu	22	-	21 914 223	-	-	21 914 223	n/a	21 749 968
		4 350 540	22 484 470	27 323 571	78 473	54 237 054	31 752 584	22 320 215
Zobowiązania finansowe								
Zobowiązania wobec banków	29	-	-	-	5 118 861	5 118 861	n/a	5 118 753
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	19	3 656 422	-	-	-	3 656 422	3 656 422	n/a
Zobowiązania wobec klientów	30	-	-	-	43 393 906	43 393 906	n/a	43 393 886
		3 656 422	-	-	48 512 767	52 169 189	3 656 422	48 512 639

* Wartość godziwa aktywów i zobowiązań, które są ujmowane i wyceniane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej.

** Wartość godziwa aktywów i zobowiązań, które nie są ujmowane i wyceniane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej ale dla których wartość godziwa jest dodatkowo ujawniana zgodnie z wymogiem MSSF 13.

W zależności od stosowanej metody ustalania wartości godziwej, poszczególne składniki aktywów/zobowiązań finansowych klasyfikuje się do następujących kategorii:

- poziom I: aktywa / zobowiązania finansowe wyceniane bezpośrednio w oparciu o ceny pochodzące z aktywnego rynku, na którym dostępne są regularne kwotowania i obroty.
Do rynku aktywnego możemy zaliczyć notowania giełdowe, brokerskie oraz notowania w systemach typu serwisy cenowe takie jak Reuters i Bloomberg, które reprezentują faktyczne transakcje rynkowe zawierane na warunkach rynkowych. Do poziomu pierwszego zaliczamy przede wszystkim papiery wartościowe przeznaczone do obrotu lub wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody.
- poziom II: aktywa / zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o modele oparte na danych wejściowych pochodzących z aktywnego rynku i prezentowane w systemach Reuters lub Bloomberg i w zależności od instrumentów finansowych stosowane są następujące szczegółowe techniki wycen:
 - notowane ceny rynkowe dla danego instrumentu lub notowane ceny rynkowe dla instrumentu alternatywnego;
 - wartość godziwą swapów na stopę procentową oraz terminowych kontraktów walutowych oblicza się jako wartość bieżącą przyszłych przepływów pieniężnych w oparciu o rynkowe krzywe dochodowości oraz aktualne kursy fixing NBP w przypadku instrumentów walutowych;

- inne techniki, takie jak krzywe dochodowości oparte na cenach alternatywnych dla danego instrumentu finansowego.
- poziom III: aktywa / zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o techniki wyceny wykorzystujące istotne parametry nie pochodzące z rynku.

Poniższe tabele przedstawiają wartości bilansowe instrumentów finansowych prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej usystematyzowane według powyższych kategorii:

Na dzień 31 grudnia 2021 roku

w tys. zł	Nota	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa finansowe					
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19	362 580	9 593 632	-	9 956 212
instrumenty pochodne		218	6 095 331	-	6 095 549
dłużne papiery wartościowe		283 072	3 498 301	-	3 781 373
instrumenty kapitałowe		79 290			79 290
Pochodne instrumenty zabezpieczające	37	-	119 290	-	119 290
Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	20	15 428 782	5 161 502	-	20 590 284
Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	20	1 160	-	96 156	97 316
Zobowiązania finansowe					
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	18	515 975	6 072 507	-	6 588 482
krótka sprzedaż papierów wartościowych		515 896	-	-	515 896
instrumenty pochodne		79	6 072 507	-	6 072 586

Na dzień 31 grudnia 2020 roku

w tys. zł	Nota	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
Aktywa finansowe					
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	19	385 600	3 964 940	-	4 350 540
instrumenty pochodne		323	3 370 573	-	3 370 896
dłużne papiery wartościowe		318 756	594 367	-	913 123
instrumenty kapitałowe		66 521			66 521
Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody	20	24 872 833	2 450 738	-	27 323 571
Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	20	33 614	-	44 859	78 473
Zobowiązania finansowe					
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	18	43 469	3 612 953	-	3 656 422
krótka sprzedaż papierów wartościowych		43 208	-	-	43 208
instrumenty pochodne		261	3 612 953	-	3 613 214
Pochodne instrumenty zabezpieczające	37	-	98 025	-	98 025

Na dzień 31 grudnia 2021 roku kwota aktywów finansowych klasyfikowanych do poziomu III obejmuje wartość udziału w spółce Visa Inc. (uprzywilejowana seria C) w wysokości 25 082 tys. zł oraz wartość innych udziałów mniejszościowych w wysokości 71 074 tys. zł. Na dzień 31 grudnia 2020 roku kwota aktywów finansowych klasyfikowanych do poziomu III obejmuje wartość udziału w spółce Visa Inc. (uprzywilejowana seria C) w wysokości 23 380 tys. zł oraz wartość innych udziałów mniejszościowych w wysokości 21 479 tys. zł.

W czwartym kwartale Bank dokonał transakcji sprzedaży części posiadanego pakietu akcji Visa Inc. serii A. Wartość w cenie sprzedaży wyniosła 34 372 tys. zł.

Sposób oszacowania wartości godziwej akcji uprzywilejowanych serii C Visa Inc. uwzględnia wartość akcji Visa Inc. oraz korekty wynikające ze sporów (bieżących lub potencjalnych), których stroną byłaby Visa lub Bank. Udziały mniejszościowe w spółkach infrastrukturalnych wyceniane są do wartości godziwej m.in. z uwzględnieniem oczekiwanych zdyskontowanych dywidend przy użyciu przyjętego kosztu kapitału oraz biorąc pod uwagę historię dystrybucji zysków w poszczególnych spółkach. Zmiany wyceny odnoszone są do rachunku zysków i strat i prezentowane w Wyniku na inwestycjach kapitałowych i pozostałych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Zmiany aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej określonej z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku (Poziom III) przedstawia poniższa tabela:

w tys. zł	01.01.-31.12.2021	01.01.-31.12.2020
	Inwestycje kapitałowe i pozostałe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	
Stan na początek okresu	44 859	61 530
Konwersja akcji - transfer do Poziomu I	-	(22 168)
Aktualizacja wyceny	51 297	5 497
Stan na koniec okresu	96 156	44 859

Aktualizacja wyceny uwzględniona jest w wyniku na inwestycjach kapitałowych i pozostałych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

W 2021 roku Grupa nie dokonywała transferu pomiędzy poziomami wartości godziwej instrumentów finansowych ze względu na stosowaną metodę ustalania wartości godziwej.

W 2021 roku Grupa nie dokonywała zmian w zasadach klasyfikacji instrumentów finansowych (prezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej) do poszczególnych kategorii odzwierciedlających stosowaną metodę ustalania wartości godziwej (poziom I, poziom II i poziom III).

W tym samym okresie Grupa nie dokonywała zmian w klasyfikacji aktywów finansowych w wyniku zmiany przeznaczenia bądź wykorzystania aktywów.

Określanie wartości godziwej

W przypadku krótkoterminowych aktywów i zobowiązań finansowych zakłada się, że wartość bilansowa tych instrumentów jest zasadniczo równa ich wartości godziwej. W przypadku instrumentów innych niż krótkoterminowe zastosowano następujące metody i założenia.

Należności od banków i klientów

W kolumnie „wartość bilansowa” zaprezentowano wartość kredytów według zamortyzowanego kosztu pomniejszoną o odpisy z tytułu utraty wartości. Wartość godziwa kredytów i pożyczek jest wyliczana jako zdyskontowana wartość oczekiwanych przyszłych płatności kapitału i uwzględnia zmiany rynkowych stóp procentowych, a także zmiany marż dla danego okresu sprawozdawczego. Zmiany marż dla kredytów wyliczane są w oparciu o faktyczne transakcje. Zakłada się, że spłaty kredytów i pożyczek następować będą w terminach uzgodnionych w umowach. W przypadku kredytów, dla których terminy spłat nie są określone (np. kredyty w rachunku bieżącym), jako wartość godziwą zaprezentowano kwotę konieczną do zapłaty, gdyby należność stała się wymagalna w dniu bilansowym.

Powyższe techniki wyceny są kwalifikowane do poziomu III hierarchii wartości godziwej, czyli aktywów finansowych wycenianych w oparciu o techniki wyceny wykorzystujące istotne parametry nie pochodzące z rynku.

Zobowiązania wobec banków i klientów

W przypadku depozytów wypłacanych na żądanie i depozytów bez ustalonej daty wymagalności za wartość godziwą przyjmowana jest kwota, która byłaby wypłacona na żądanie na dzień bilansowy. Wartość godziwą depozytów o ustalonym terminie zapadalności oszacowano na podstawie przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami procentowymi z uwzględnieniem bieżących marż, w sposób analogiczny jak w przypadku kredytów.

Wartością godziwą lokat overnight jest ich wartość bilansowa. Wartość godziwa lokat oprocentowanych według stałej stopy procentowej jest szacowana w oparciu o zdyskontowane przepływy przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych rynku pieniężnego dla należności o podobnym ryzyku kredytowym, pozostającym terminie do wykupu oraz walucie.

Jak opisano powyżej, modele zastosowane do ustalenia wartości godziwej należności i zobowiązań wobec banków i klientów, wykazywanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej według zamortyzowanego kosztu, wykorzystują techniki wyceny oparte na parametrach nie pochodzących z rynku. Grupa kwalifikuje zatem wycenę tych instrumentów finansowych dla potrzeb ujawnień do poziomu III hierarchii wartości godziwej. Dla pozostałych instrumentów finansowych niewycenianych w wartości godziwej Grupa uważa, że ich wartość godziwa jest zasadniczo zbliżona do wartości bilansowej.

39. Wynik z tytułu wyłączenia składnika aktywów finansowych z bilansu

W Grupie wartość wyniku z tytułu zaprzestania ujmowania aktywów finansowych stanowi wynik na inwestycyjnych dłużnych aktywach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, który w 2021 roku wyniósł 414 599 tys. zł (w 2020 roku: 203 402 tys. zł).

w tys. zł	01.01.- 31.12.2021	01.01.- 31.12.2020
-----------	-----------------------	-----------------------

Wynik na inwestycyjnych dłużnych aktywach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody		
polskie obligacje skarbowe	381 086	202 168
bony skarbowe	-	1 234
bony pieniężne NBP	409	-
papiery wartościowe EBI	10 812	-
pozostałe	22 292	-
	414 599	203 402

Ze względu na specyfikę działalności Grupy, zmiana stanu dłużnych aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych wykazywana jest w działalności operacyjnej.

40. Zobowiązania warunkowe i sprawy sporne

Informacja o toczących się postępowaniach sądowych

W 2021 roku nie toczyło się przed sądem, organem administracji publicznej lub organem właściwym dla postępowania arbitrażowego postępowanie dotyczące wierzytelności lub zobowiązań Grupy, którego wartość byłaby znacząca. W ocenie Grupy żadne z pojedynczych postępowań toczących się przed sądem, organem administracji publicznej lub organem właściwym dla postępowania arbitrażowego, jak również wszystkie postępowania łącznie nie stanowią zagrożenia dla płynności finansowej Grupy.

Na wierzytelności będące przedmiotem postępowań sądowych Grupa, zgodnie z obowiązującymi przepisami, dokonuje odpowiednich odpisów.

W przypadku postępowań sądowych wiążących się z ryzykiem wypływu środków z tytułu wypełnienia zobowiązania przez Grupę, utworzone są odpowiednie rezerwy. Wartość rezerw z tytułu spraw spornych według stanu na 31 grudnia 2021 r. wynosi 19,8 miliona zł, w tym rezerwa na sprawy opcyjnie wynosi 1,7 mln zł oraz rezerwa na indywidualne sprawy związane z wyrokami TSUE 17,5 mln zł (3,7 miliona zł według stanu na 31 grudnia 2020 r.). Wzrost jest w głównej mierze efektem większej ilości spraw spornych związanych z kredytami hipotecznymi indeksowanymi kursem CHF.

Wartości te nie uwzględniają rezerw portfelowych utworzonych w związku z wyrokami TSUE.

Z tytułu spraw sądowych zakończonych prawomocnym wyrokiem w 2021 roku nie wystąpiły istotne rozliczenia.

- W dniu 27 maja 2019 roku Bankowi został doręczony pozew spółki Rigall Arteria Management spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. o zapłatę kwoty 386.139.808,89 złotych, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, oraz kwoty 50.017.463,89 złotych, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Pozew dotyczy roszczeń związanych z wypowiedzianą w 2014 roku umową agencyjną, której przedmiotem było pośrednictwo w oferowaniu produktów i usług Banku, głównie w segmencie bankowości detalicznej. Sąd skierował sprawę do postępowania mediacyjnego, które nie doprowadziło do zawarcia ugody, w związku z czym sprawa jest w toku przed sądem pierwszej instancji.

W dniu 10 lutego 2020 roku Bankowi został doręczony pozew spółki Rotsa Sales Direct sp. z o.o. o zapłatę kwoty 419.712.468,48 złotych, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty, oraz kwoty 33.047.245,20 złotych, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty. Pozew dotyczy roszczeń związanych z wypowiedzianą w 2014 roku umową agencyjną, której przedmiotem było pośrednictwo w oferowaniu produktów i usług Banku, głównie w segmencie bankowości detalicznej. Sąd skierował sprawę do postępowania mediacyjnego, które nie doprowadziło do zawarcia ugody, w związku z czym sprawa jest w toku przed sądem pierwszej instancji.

W ocenie Banku, wysokość roszczeń zgłaszanych przez spółki nie jest zasadna. Potwierdzeniem takiego stanowiska Banku są korzystne dla Banku prawomocne rozstrzygnięcia wcześniej podejmowanych przez spółki kroków prawnych przeciwko Bankowi.

- Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku Bank był między innymi stroną 19 postępowań sądowych związanych z terminowymi operacjami finansowymi. Z tej liczby 15 postępowań nie zostało prawomocnie zakończonych, a cztery sprawy zostały prawomocnie zakończone, przy czym obecnie toczą się w nich postępowania kasacyjne przed Sądem Najwyższym. W 12 sprawach Bank występował jako pozwany, zaś w 7 jako powód. Żądania i zarzuty w poszczególnych sprawach przeciwko Bankowi oparte są na różnych podstawach prawnych. Przedmiot sporu dotyczy w szczególności ważności zawartych terminowych operacji finansowych oraz ich skuteczności względem klientów Banku, a także potencjalnych roszczeń związanych z ich ewentualnym unieważnieniem przez sąd. Klienci starają się uniemożliwić Bankowi dochodzenie należności wynikających z terminowych operacji finansowych, kwestionują zobowiązania wobec Banku, podważają ważność zawartych umów, a także w niektórych przypadkach żądają zapłaty od Banku.
- Bank był stroną postępowania wszczętego przez Prezesa UOKiK przeciwko operatorom systemu płatniczego Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard i jednym z adresatów decyzji Prezesa

UOKiK w tej sprawie. Postępowanie to dotyczyło praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard, a także ograniczaniu dostępu do rynku przedsiębiorcom nienależącym do związków emitentów kart płatniczych, przeciw którym wszczęte zostało przedmiotowe postępowanie. Decyzja Prezesa UOKiK była przedmiotem rozważań w postępowaniach odwoławczych. W dniu 22 kwietnia 2010 roku Sąd Apelacyjny uchylił w całości wyrok SOKiK, przekazując sprawę do ponownego rozpoznania przez sąd pierwszej instancji. W dniu 21 listopada 2013 roku SOKiK wydał wyrok, na podstawie którego zmodyfikował karę nałożoną na Bank i ustalił jej wysokość na kwotę 1 775 720 zł. W dniu 6 października 2015 roku Sąd Apelacyjny ponownie zmienił zaskarżony wyrok SOKiK oddalając wszystkie odwołania od decyzji Prezesa UOKiK, również w zakresie modyfikacji nałożonych na banki kar, na skutek czego została przywrócona pierwotnie nałożona na Bank kara w kwocie 10 228 470 zł. Na skutek wniesionej przez Bank skargi kasacyjnej w dniu 25 października 2017 roku Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Apelacyjnego, a sprawa została przekazana Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozpoczęło się ponownie postępowanie apelacyjne. W pierwszym kwartale 2018 roku Bank otrzymał zwrot kary. Wyrokiem z dnia 23 listopada 2020 r. Sąd Apelacyjny uchylił wyrok SOKiK z 21 listopada 2013 r. i przekazał sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

- Bank uważnie obserwuje zmiany otoczenia prawnego wynikające z orzecznictwa sądowego, które dotyczy kredytów hipotecznych indeksowanych do walut obcych, w tym wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) z 3 października 2019 roku w sprawie C 260/18. Bank dostrzega szereg wątpliwości interpretacyjnych wynikających z ww. wyroku. Pomimo nadal niewyjaśnionych kwestii (np. możliwość żądania przez banki wynagrodzenia za korzystanie z kapitału), na dzień sporządzania niniejszego sprawozdania finansowego, większość sądów orzeka w sprawach kredytów indeksowanych na niekorzyść banków. Oczekiwana uchwała Izby Cywilnej Sądu Najwyższego w zakresie zagadnień, co do których sądy nadal orzekają niejednolicie, została przesunięta na nieokreślony termin. Sąd Najwyższy zadał pytanie TSUE czy obecny skład Izby SN jest władny wydać uchwałę, mając na uwadze wątpliwości co do prawidłowości obsadzenia niektórych z jego sędziów. Warto jednak zauważyć, że poza wątpliwościami w sprawach sądowych, należy mieć na uwadze ostatnie działania Komisji Nadzoru Finansowego, zmierzające do wyznaczenia kierunku i zakresu ewentualnych ugód pomiędzy Bankami i kredytobiorcami frankowymi. Niektóre banki rozpoczęły proces oferowania klientom ugód w zakresie sporów dotyczących kredytów CHF.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku Bank posiadał należności z tytułu detalicznych kredytów hipotecznych indeksowanych kursem CHF w kwocie bilansowej brutto 52 mln zł. Pomimo marginalnego udziału kredytów hipotecznych indeksowanych do CHF, w 2020 roku Bank utworzył rezerwy portfelową z tego tytułu w kwocie 13 mln zł, która utrzymuje się na tym poziomie także na koniec 2021 r. Oszacowanie rezerwy zakłada oczekiwany poziom skarg klientów bazując na trendzie obserwowanym przez Bank, który jest inny dla kredytów aktywnych oraz dla kredytów spłaconych przed datą bilansową, a także prawdopodobieństwo rozwiązania ugodowego lub sądowego i szacunek przegrania przez Bank w przypadku zakończenia sporu w sądzie.

- W dniu 11 września 2019 r. TSUE wydał wyrok w sprawie C 383/18, w którym wskazał, że art. 16 ust. 1 Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki (Dyrektywa) należy interpretować w ten sposób, że „prawo konsumenta do obniżki całkowitego kosztu kredytu w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu obejmuje wszystkie koszty, które zostały nałożone na konsumenta”. Znaczy to, że zgodnie z przepisem Dyrektywy, wyżej wskazane prawo konsumenta obejmuje koszty, zarówno związane z okresem kredytowania, jak i te, które takiego związku nie wykazują.

Począwszy od 28 września 2020 roku Bank, stosując „metodę liniową”, zwraca prowizje wszystkim konsumentom, którzy spłacili kredyt konsumencki przed terminem wynikającym z umowy, po 11 września 2019 roku., o ile prowizja została pobrana w okresie obowiązywania ustawy o kredyt konsumencki.

13 listopada 2020 roku Bank otrzymał postanowienie o wszczęciu postępowania UOKiK w sprawie praktyki polegającej na nieobniżaniu całkowitego kosztu kredytu o proporcjonalną wartość kosztów (obliczoną tzw. metodą liniową), które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy o kredyt konsumencki w przypadku przedterminowej spłaty całości lub części kredytu.

Postępowanie zostało zakończone wydaniem przez UOKiK 6 maja 2021 roku tzw. decyzji zobowiązującej, po złożeniu przez Bank satysfakcjonujących regulatora zobowiązań co do zmiany praktyki. Zgodnie z treścią decyzji, konsumenci, którzy w okresie od 18 grudnia 2011 roku do 10 września 2019 roku dokonali spłaty pożyczki gotówkowej lub pożyczki do karty przed terminem umownym, jeżeli zawarli umowę o wskazane produkty również w powyższym okresie, w celu odzyskania nadpłaconej kwoty mogą wnosić o ponowne rozliczenie prowizji wskazując produkt i umowę oraz numer rachunku bankowego, na który ma nastąpić zwrot. Bank jest zobowiązany do zakończenia sporów sądowych dotyczących rozliczenia prowizji, w których stronami są konsumenci oraz do poinformowania o treści decyzji w sposób w niej określony, w szczególności poprzez publikację komunikatu na stronie internetowej oraz komunikację e-mail. Decyzja jest wykonywana zgodnie z jej treścią i terminami w niej zawartymi.

Po wydaniu Decyzji Prezes UOKiK zwrócił się do Banku z prośbą o przekazanie wyjaśnień odnośnie sposobu zwracania przez Bank proporcjonalnej części prowizji w przypadku zaciągnięcia przez konsumenta w Banku kolejnego kredytu w taki sposób, że zastępuje on pierwotną umowę („umowa Podwyższenia”). Bank oceniał taką sytuację jako zwiększenie dotychczasowego zobowiązania kredytowego, które nie skutkuje obowiązkiem rozliczenia wcześniejszego zadłużenia, jednakże wobec wyrażanych przez Prezesa UOKiK wątpliwości co do prezentowanego wcześniej podejścia, Bank, pomimo odmiennej oceny faktycznej i prawnej umowy Podwyższenia, na potrzeby dokonywania zwrotów prowizji przyjął datę zawarcia umowy Podwyższenia za datę przedterminowej spłaty poprzedniego zobowiązania. Mając na względzie relacje z klientami i podkreślając wolę jak najlepszej współpracy z

UOKiK, Bank zdecydował o dostosowaniu praktyki do stanowiska Prezesa UOKiK i podjął decyzję o proaktywnym rozliczeniu proporcjonalnej części prowizji w stosunku do klientów, którzy zawarli umowy Podwyższenia po 11 września 2019 r.

Na dzień 31 grudnia 2021 roku Grupa dokonała aktualizacji oceny ryzyka prawnego wynikającego z wyroku TSUE dotyczącego zwrotów prowizji od kredytów konsumenckich spłaconych przed terminem i zaktualizowała możliwą kwotę wypływu środków pieniężnych tytułem zwrotów prowizji od kredytów konsumenckich. Ponadto, w odniesieniu do ekspozycji bilansowych na dzień 31 grudnia 2021 roku Grupa dokonała aktualizacji w zakresie oszacowania możliwych przedpłat kredytów konsumenckich w przyszłości. Kalkulacja szacunków wymagała przyjęcia przez Grupę eksperckich założeń dotyczących przede wszystkim skali reklamacji i kwot zwracanych dla kredytów przedpłaconych przed wyrokiem TSUE oraz oczekiwanej skali przedpłat i zwrotów w przyszłości dla ekspozycji bilansowych. Na bazie dotychczasowych obserwacji ustalono, że wskaźnik reklamacji maleje w czasie, co zostało uwzględnione w prognozie kwoty rezerwy.

W roku 2021 w oparciu o powyżej wskazane dostosowanie praktyki Banku dla umów Podwyższenia i przyjęte założenia Bank zaktualizował wartość rezerwy z tytułu zwrotów prowizji o 58,3 mln zł.

Według stanu na 31 grudnia 2021 roku Bank został pozwany w 813 sprawach dotyczących zwrotu części prowizji za udzielenie kredytu konsumenckiego na łączną kwotę 3,5 mln zł.

Pozabilansowe zobowiązania warunkowe z tytułu udzielonych i otrzymanych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych

Wartości udzielonych i otrzymanych zobowiązań finansowych i gwarancyjnych według poszczególnych kategorii produktów prezentowały się następująco:

<i>w tys. zł</i>	31.12.2021	31.12.2020
Zobowiązania finansowe i gwarancyjne udzielone		
Akredytywy	450 109	162 523
Gwarancje i poręczenia udzielone	2 246 001	2 250 542
Linie kredytowe udzielone	13 218 765	14 035 449
Pozostałe zobowiązania o charakterze finansowym	2 365 300	-
Pozostałe zobowiązania o charakterze gwarancyjnym	39 772	53 869
	18 319 947	16 502 383

<i>w tys. zł</i>	31.12.2021	31.12.2020
Akredytywy według kategorii		
Akredytywy importowe wystawione	450 109	162 523
	450 109	162 523

Gwarancje udzielone obejmują gwarancje spłaty kredytu za zleceniodawcę, inne gwarancje zapłaty, gwarancje zwrotu zaliczki, gwarancje należytego wykonania kontraktu, gwarancje przetargowe oraz poręczenia wekslowe.

Na zobowiązania finansowe i gwarancyjne udzielone przez Grupę tworzone są rezerwy. Na dzień 31 grudnia 2021 roku kwota utworzonych rezerw na udzielone zobowiązania finansowe i gwarancyjne wynosiła 33 910 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 47 354 tys. zł).

Zmiana stanu rezerw na zobowiązania finansowe i gwarancyjne udzielone przedstawia się następująco:

<i>w tys. zł</i>	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Odpis z tytułu utraty wartości na zobowiązania finansowe i gwarancyjne udzielone				
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 1 stycznia 2021 roku	21 287	18 901	7 166	47 354
Transfer do Etapu 1	4 197	(3 446)	(751)	-
Transfer do Etapu 2	(541)	1 034	(493)	-
Transfer do Etapu 3	(33)	(1 095)	1 128	-
(Utworzenia)/Rozwiązania w okresie przez rachunek zysków i strat	(9 910)	317	(4 117)	(13 710)
Różnice kursowe i inne zmiany	(366)	631	1	266
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 31 grudnia 2021 roku	14 634	16 342	2 934	33 910

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Odpis z tytułu utraty wartości na zobowiązania finansowe i gwarancyjne udzielone				
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 1 stycznia 2020 roku	11 819	13 768	36 116	61 703
Transfer do Etapu 1	4 985	(4 985)	-	-
Transfer do Etapu 2	(456)	456	-	-
Transfer do Etapu 3	(16)	(642)	658	-
(Utworzenia) / Rozwiązania w okresie przez rachunek zysków i strat	4 738	10 206	(29 313)	(14 369)
Różnice kursowe i inne zmiany	217	98	(295)	20
Odpis z tytułu utraty wartości na dzień 31 grudnia 2020 roku	21 287	18 901	7 166	47 354

Zmiany wartości udzielonych zobowiązań warunkowych, które przyczyniły się do zmian odpisów z tytułu oczekiwanych strat kredytowych przedstawia tabela poniżej:

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Wartość brutto udzielonych zobowiązań warunkowych				
Wartość brutto udzielonych zobowiązań warunkowych na dzień 1 stycznia 2021 roku	14 777 585	1 686 605	38 193	16 502 383
Transfer do Etapu 1	116 253	(116 238)	(15)	-
Transfer do Etapu 2	(278 017)	281 097	(3 080)	-
Transfer do Etapu 3	(11)	(715)	726	-
Wzrost/spadek	2 106 417	(332 889)	(30 020)	1 743 508
Inne zmiany	68 297	5 746	13	74 056
Wartość brutto udzielonych zobowiązań warunkowych na dzień 31 grudnia 2021 roku	16 790 524	1 523 606	5 817	18 319 947

w tys. zł	Etap 1	Etap 2	Etap 3	Razem
Wartość brutto udzielonych zobowiązań warunkowych				
Wartość brutto udzielonych zobowiązań warunkowych na dzień 1 stycznia 2020 roku	13 510 076	1 862 999	68 880	15 441 954
Transfer do Etapu 1	310 142	(310 117)	(25)	-
Transfer do Etapu 2	(239 968)	240 175	(207)	-
Transfer do Etapu 3	(71)	(792)	863	-
Wzrost/spadek	1 087 651	(113 286)	(31 375)	942 989
Inne zmiany	109 756	7 625	58	117 440
Wartość brutto udzielonych zobowiązań warunkowych na dzień 31 grudnia 2020 roku	14 777 585	1 686 605	38 193	16 502 383

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Zobowiązania finansowe i gwarancyjne otrzymane		
Gwarancyjne	18 439 821	17 725 578
	18 439 821	17 725 578

41. Aktywa stanowiące zabezpieczenie

Wartości bilansowe aktywów stanowiących zabezpieczenie przedstawione są poniżej:

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Aktywa stanowiące zabezpieczenie		
Inwestycyjne dłużne aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, w tym:	907 728	327 486
<i>aktywa stanowiące zabezpieczenie prezentowane osobno w sprawozdaniu z sytuacji finansowej</i>	748 763	144 953

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

Należności od banków		
lokata zabezpieczająca operacje instrumentami pochodnymi i transakcje giełdowe	140 850	234 267
Należności od klientów		
fundusze gwarancyjne i lokaty zabezpieczające transakcje giełdowe	1 159 174	1 227 863
	2 207 752	1 789 616

Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku przedstawione w tabeli dłużne papiery wartościowe wyceniane w wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody stanowią zabezpieczenie na pokrycie funduszu ochrony środków gwarantowanych na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w kwocie 158 965 tys. zł (31 grudnia 2020 roku jest to kwota 182 533 tys. zł), zabezpieczenie z tytułu transakcji repo w kwocie 500 380 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 0 tys. zł), dłużne papiery wartościowe, które stanowią zabezpieczenie rozliczenia instrumentów pochodnych w izbie rozliczeniowej EuroClear w kwocie 248 383 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 144 953 tys. zł).

Bank w sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentuje odrębnie niebędące środkami pieniężnymi aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań, w przypadku których nabywający ma prawo sprzedać lub zastawić przedmiot zabezpieczenia.

Pozostałe aktywa wykazane powyżej stanowią zabezpieczenie rozliczenia transakcji instrumentami pochodnymi oraz transakcji giełdowych. Warunki i zasady dokonanych transakcji nie odbiegają od tych powszechnie przyjętych i obowiązujących dla tego typu umów.

Do aktywów o ograniczonej możliwości dysponowania poza instrumentami prezentowanymi w niniejszej notce zalicza się także wartość rezerwy obowiązkowej, którą Bank zobowiązany jest utrzymywać na rachunku bieżącym w NBP. Więcej informacji na temat rezerwy obowiązkowej zawarto w notce nr 17. Kasa, środki w Banku Centralnym.

Aktywa stanowią zabezpieczenie następujących zobowiązań:

<i>w tys. zł</i>	31.12.2021	31.12.2020
Zobowiązania podlegające zabezpieczeniu		
Zobowiązania wobec banków		
zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	503 424	-
	503 424	-

42. Działalność powiernicza

Bank oferuje usługi powiernicze związane z prowadzeniem rachunków papierów wartościowych dla zagranicznych inwestorów instytucjonalnych oraz usługi depozytariusza przeznaczone dla krajowych podmiotów finansowych, szczególnie funduszy emerytalnych, inwestycyjnych i kapitałowych funduszy ubezpieczeniowych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2021 roku Bank prowadził ponad 15 tys. rachunków papierów wartościowych (31 grudnia 2020 roku: ponad 15 tys. rachunków).

43. Leasing

Zasady rachunkowości:

W dacie rozpoczęcia leasingu Grupa jako leasingobiorca wycenia zobowiązanie z tytułu leasingu w wartości bieżącej (zdyskontowanej) opłat leasingowych pozostających do zapłaty w tej dacie. Składniki aktywów z tytułu prawa do użytkowania są wyceniane na dzień rozpoczęcia leasingu według kosztu.

W sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupa prezentuje prawa z tytułu użytkowania w linii rzeczowych aktywów trwałych, a zobowiązania z tytułu leasingu w Innych zobowiązaniach.

W rachunku zysków i strat amortyzacja aktywów prawa do użytkowania ujęta jest w amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych, koszty odsetkowe od zobowiązań z tytułu leasingu – w kosztach odsetkowych, a koszty umów krótkoterminowych, leasingu aktywów nisko-cennych oraz zmienne leasingu - w kosztach działania i ogólnego zarządu.

W sprawozdaniu z przepływów pieniężnych przepływy odsetkowe ujęte są w przepływach z działalności operacyjnej podczas gdy część kapitałowa uwzględniona jest w przepływach z działalności finansowej.

Umowy leasingu, w których Grupa jest leasingobiorcą

Grupa leasinguje powierzchnie biurowe oraz posiada prawa wieczystego użytkowania gruntów.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

w tys. zł	2021			2020		
	Prawa wieczystego użytkowania	Najem nieruchomości i inne	Razem	Prawa wieczystego użytkowania	Najem nieruchomości i inne	Razem
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania - początek okresu	79 979	52 123	132 102	81 084	60 843	141 927
Zwiększenia	2 209	18 188	20 397	1 103	12 053	13 156
Amortyzacja	(3 313)	(29 983)	(33 296)	(2 208)	(20 882)	(23 090)
Inne zmiany	-	72	72	-	109	109
Aktywa z tytułu prawa do użytkowania - koniec okresu	78 875	40 400	119 275	79 979	52 123	132 102
Zobowiązanie z tytułu leasingu - koniec okresu	81 698	43 977	125 675	81 871	56 510	138 381

w tys. zł	2021			2020		
	Prawa wieczystego użytkowania	Najem nieruchomości i inne	Razem	Prawa wieczystego użytkowania	Najem nieruchomości i inne	Razem
Koszty leasingu	4 526	12 045	16 571	4 542	11 989	16 531
Amortyzacja aktywów z tytułu prawa do użytkowania	1 104	11 438	12 542	1 104	11 197	12 301
Koszty odsetkowe od zobowiązań z tytułu leasingu	3 421	607	4 028	3 438	792	4 230
Koszty umów krótkoterminowych	-	526	526	-	754	754
Koszty leasingu aktywów niskocennych	-	1 501	1 501	-	1 594	1 594
Koszty zmienne leasingu	-	5 328	5 328	-	6 252	6 252
Wynik na modyfikacji leasingu	-	584	584	-	450	450
Koszty leasingu razem	4 526	19 984	24 510	4 542	21 039	25 581

w tys. zł	2021			2020		
	Prawa wieczystego użytkowania	Najem nieruchomości i inne	Razem	Prawa wieczystego użytkowania	Najem nieruchomości i inne	Razem
Przepływy z tytułu leasingu razem	3 595	12 099	15 694	3 595	11 894	15 489
Przepływy z tytułu leasingu - przepływy odsetkowe	3 421	607	4 028	3 438	792	4 230
Przepływy z tytułu leasingu - przepływy kapitałowe	173	11 493	11 666	157	11 102	11 259
Średnio ważony pozostały czas do końca leasingu (w latach)	71,7	5,9	61,7	73,9	5,8	61,4
Średnia ważona stopa dyskontowa	4,3%	1,2%	4,0%	4,3%	2,9%	3,9%
Koszty leasingu razem	3 595	12 099	15 694	3 595	11 894	15 489

Umowy leasingu, w których Grupa jest leasingodawcą

Płatności leasingowe z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego według terminów zapadalności przedstawia poniższa tabela:

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Poniżej 1 roku	4	392
Od 1 do 5 lat	1 622	2 473
	1 626	2 865
Łączna opłata roczna dla umów zawartych na czas nieokreślony	6 252	6 226

44. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Na środki pieniężne składają się środki w kasie oraz należności z tytułu rachunków bieżących w bankach.

Środki pieniężne

<i>w tys. zł</i>	Nota	31.12.2021	31.12.2020
Stan środków pieniężnych:			
Środki pieniężne w kasie	17	357 834	384 925
Rachunek bieżący nostro w Banku Centralnym	17	6 168 909	4 103 407
Rachunki bieżące w innych bankach (nostro, przekroczenia sald na rachunkach loro)	18	39 814	31 308
		6 566 557	4 519 640

45. Transakcje z kluczowym personelem kierowniczym

<i>w tys. zł</i>	31.12.2021		31.12.2020	
	Członkowie Zarządu Banku	Członkowie Rady Nadzorczej Banku	Członkowie Zarządu Banku	Członkowie Rady Nadzorczej Banku
Kredyty udzielone	99	3	111	24
Depozyty				
Rachunki bieżące	6 235	29 629	22 332	12 859
Depozyty terminowe	-	21 044	1 447	28 369
	6 235	50 673	23 779	41 228

Na dzień 31 grudnia 2021 roku i 31 grudnia 2020 roku nie zawierano transakcji gwarancji i poręczeń z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Banku.

Wszystkie transakcje Grupy z członkami Zarządu i Rady Nadzorczej Banku zawierane są na warunkach rynkowych.

Koszty świadczeń dla obecnych i byłych członków Zarządu Banku zostały przedstawione w Nocie 11.

W 2021 roku miały miejsce zmiany w składzie Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku, o których mowa poniżej.

Zmiany w składzie Zarządu Banku

W dniu 25 marca 2021 roku Rada Nadzorcza Banku powołała Panią Natalię Bożek do pełnienia funkcji Wiceprezesa Zarządu Banku na trzyletnią kadencję.

W dniu 26 maja 2021 roku Rada Nadzorcza Banku postanowiła z dniem 18 czerwca 2021 roku powołać Panią Elżbietę Świątopełk-Czetwertyńską w skład Zarządu Banku Handlowego w Warszawie S.A. na stanowisko Wiceprezesa Zarządu Banku na trzyletnią kadencję. Jednocześnie Rada Nadzorcza Banku postanowiła powierzyć Pani Elżbiecie Świątopełk-Czetwertyńskiej tymczasowe kierowanie pracami Zarządu Banku Handlowego w Warszawie S.A. w okresie od dnia 18 czerwca 2021 roku do dnia powołania jej na stanowisko Prezesa Zarządu Banku Handlowego w Warszawie S.A..

W dniu 8 października 2021 roku Komisja Nadzoru Finansowego jednogłośnie wyraziła zgodę na powołanie Pani Elżbiety Świątopełk-Czetwertyńskiej na stanowisko Prezesa Zarządu Banku Handlowego w Warszawie S.A.

W dniu 30 listopada 2021 roku Bank otrzymał informację, że pan James Foley nie będzie ubiegał się o wybór na kolejną kadencję na stanowisko członka Zarządu Banku i będzie pełnił mandat członka Zarządu do dnia 28 lutego 2022 roku.

W dniu 3 grudnia 2021 roku Rada Nadzorcza Banku postanowiła powołać Panią Katarzynę Majewską do pełnienia funkcji członka Zarządu Banku na kolejną trzyletnią kadencję. Kadencja rozpoczęła się w dniu 11 stycznia 2022 roku.

Zmiany w składzie Rady Nadzorczej Banku

W dniu 17 czerwca 2021 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku powołało z dniem 18 czerwca 2021 roku w skład Rady Nadzorczej, na nową wspólną trzyletnią kadencję, Panią Kristine Braden, Panią Jenny Grey, Pana Marka Kapuścińskiego, Pana Gonzalo Luchetti, Pana Franka Mannion, Panią Annę Rulkiewicz, Pana Sławomira S. Sikorę oraz Panią Barbarę Smalską.

Z zakresu stosunku pracy, spośród umów o pracę zawartych między Bankiem a członkami Zarządu Banku, umowy o pracę nie zawierają postanowień mówiących o odszkodowaniu pieniężnym w wypadku jej rozwiązania za wypowiedzeniem lub z przyczyn określonych w art. 53 Kodeksu Pracy.

Każdego z członków Zarządu Banku obowiązuje zawarta z Bankiem odrębna umowa o zakazie konkurencji. Zgodnie z jej zapisami, w przypadku rozwiązania stosunku pracy z Bankiem, w okresie 12 miesięcy (w przypadku jednego Członka Zarządu przez 6 miesięcy) od dnia rozwiązania umowy o pracę, Członek Zarządu jest obowiązany powstrzymać się od zajmowania działalnością konkurencyjną wobec Banku. Z tytułu powyższego ograniczenia Bank będzie zobowiązany do wypłaty Członkowi Zarządu odszkodowania.

46. Jednostki powiązane

Bank jest członkiem Citigroup Inc. Jednostką dominującą dla Banku jest Citibank Overseas Investment Corporation z siedzibą w New Castle, USA. Citibank Overseas Investment Corporation jest podmiotem zależnym od Citibank N.A. z siedzibą w Nowym Jorku, USA, podczas gdy jednostką dominującą najwyższego szczebla jest Citigroup Inc.

W ramach prowadzonej działalności biznesowej podmioty Grupy zawierają transakcje z jednostkami powiązanymi, a w szczególności z jednostkami wchodzącymi w skład Citigroup Inc.

Transakcje z jednostkami powiązanymi wynikają z bieżącej działalności Grupy i obejmują głównie kredyty, depozyty, gwarancje oraz transakcje pochodnymi instrumentami finansowymi.

Poza transakcjami opisanymi w niniejszym rozdziale, we wskazanym okresie ani Bank, ani jednostki zależne od Banku nie dokonały innych transakcji z podmiotami powiązanymi, które pojedynczo lub łącznie były istotne. Żadna z transakcji z podmiotami powiązanymi nie została zawarta na innych warunkach niż warunki rynkowe.

Transakcje z jednostkami Citigroup Inc.

Należności i zobowiązania wobec jednostek Citigroup Inc. przedstawiają się następująco:

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Należności, w tym:	276 533	159 920
Lokaty	-	-
Zobowiązania, w tym:	1 881 669	3 369 500
Depozyty*	788 983	902 610
Wycena bilansowa transakcji pochodnymi instrumentami finansowymi:		
Aktywa przeznaczone do obrotu	1 237 897	660 287
Zobowiązania przeznaczone do obrotu	1 213 295	624 039
Zobowiązania warunkowe udzielone	299 511	341 675
Zobowiązania warunkowe otrzymane	174 208	56 639
Transakcje warunkowe z tytułu instrumentów pochodnych (wartość nominalna instrumentów), z tego:	72 965 539	51 607 831
Instrumenty stopy procentowej	7 496 622	5 509 016
swapy odsetkowe (IRS)	1 239 830	2 177 559
opcje na stopę procentową	47 602	20 338
kontrakty futures	6 209 190	3 311 119
Instrumenty walutowe	63 220 592	44 642 237
FX forward/spot	4 423 917	8 789 140
swapy odsetkowo-walutowe (CIRS)	24 415 723	18 000 615
FX swap	32 683 483	14 972 436
opcje walutowe	1 697 469	2 880 046
Transakcje na papierach wartościowych	258 144	195 504
papiery wartościowe zakupione do otrzymania	93 938	55 369
papiery wartościowe sprzedane do wydania	164 206	140 135
Transakcje związane z towarami	1 990 181	1 261 074
swap	1 990 181	1 261 074

*w tym depozyty jednostki dominującej w kwocie 12 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 12 tys. zł)

w tys. zł	2021	2020
Przychody z tytułu odsetek i prowizji*	40 747	32 518
Koszty z tytułu odsetek i prowizji*	4 525	6 799
Koszty działania i koszty ogólnego zarządu	179 640	179 534
Pozostałe przychody operacyjne	6 149	6 424

*w tym przychody z tytułu odsetek i prowizji w kwocie 887 tys. zł (2020 rok: 797 tys. zł) oraz koszty z tytułu odsetek i prowizji w kwocie 0 tys. zł (za 2020 rok: 0 tys. zł) dotyczą jednostki dominującej

Grupa osiąga przychody oraz ponosi koszty z tytułu transakcji na instrumentach pochodnych zawieranych z jednostkami Citigroup Inc. w celu zabezpieczenia ryzyka rynkowego. Są to transakcje przeciwstawne (back-to-back) do transakcji na instrumentach pochodnych zawieranych z pozostałymi klientami Grupy oraz domykające pozycję własną Grupy. Na dzień 31 grudnia 2021 roku wycena bilansowa netto transakcji pochodnymi instrumentami finansowymi z podmiotami powiązanymi wynosiła 24 602 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 36 248 tys. zł).

Ponadto Grupa ponosi koszty i uzyskuje przychody z tytułu zawartych pomiędzy jednostkami Citigroup Inc. i Grupą umów dotyczących wzajemnie świadczonych usług.

Koszty poniesione i naliczone (uwzględniające odzwierciedlony w kosztach Grupy podatek VAT) w 2021 roku oraz w 2020

roku, z tytułu zawartych umów dotyczyły w szczególności kosztów z tytułu świadczenia na rzecz Grupy usług związanych z utrzymaniem i wsparciem bankowych systemów informatycznych, przychody zaś dotyczyły w szczególności świadczenia przez Grupę na rzecz tych jednostek usług związanych z przetwarzaniem danych.

W 2021 roku miała miejsce kapitalizacja nakładów inwestycyjnych związanych z pracami nad modyfikacją funkcjonalności systemów informatycznych Banku. Łączna kwota płatności na rzecz podmiotów Citigroup Inc. z tego tytułu wyniosła 30 862 tys. zł (w 2020 roku: 68 888 tys. zł).

Informacje dotyczące transakcji z kluczowym personelem kierowniczym zostały zaprezentowane w nocie 45.

47. Świadczenia na rzecz pracowników

Świadczenia pracownicze dzielą się na następujące kategorie:

- świadczenia krótkoterminowe, które obejmują wynagrodzenia, nagrody, premie, składki na ubezpieczenia społeczne, płatne nieobecności i świadczenia niepieniężne (takie jak opieka medyczna, mieszkania służbowe, samochody i inne nieodpłatnie przekazywane lub subsydiowane świadczenia).

Pracownicy, w zależności od ich indywidualnego poziomu zaszczerowania, mogą otrzymać nagrodę z funduszu motywacyjnego uznaniową nagrodę roczną na zasadach określonych w wewnętrznych przepisach o wynagradzaniu pracowników. Do 30 czerwca 2021 r. pracownicy mogli również otrzymać premię w ramach planu premiowego obowiązującego w danym obszarze. Premie i nagrody przyznawane były po zakończeniu okresu, za który były oceniane wyniki. Od 1 lipca 2021 r. w Banku nie ma już tzw. planów premiowych. Koszty świadczeń krótkoterminowych ujmowane są w rachunku zysków i strat na bieżąco w okresie, którego dotyczą. Na koniec okresu sprawozdawczego pozostała do wypłaty przewidywana niezdyktowana wartość krótkoterminowych świadczeń za dany okres obrotowy Grupa ujmuje jako element biernych międzyokresowych rozliczeń kosztów. Dodatkowo w 2021 r. decyzją Szefa Sektora Detalicznego z dnia 6 lipca 2021 wprowadzono półroczny program retencyjny dla pracowników na wybranych stanowiskach, odpowiedzialnych za obsługę klientów z segmentu CPC i CitiGold.

- długoterminowe świadczenia pracownicze

W ramach systemu wynagrodzeń Grupa gwarantuje pracownikom odprawy emerytalne i rentowe, stanowiące programy określonych świadczeń. Ich wysokość uzależniona jest od liczby lat pracy w Banku, przypadających bezpośrednio przed nabyciem prawa do wypłaty świadczenia. Na przyszłe wypłaty odpraw emerytalnych i rentowych tworzona jest rezerwa, która jest wykazana w zobowiązaniach w pozycji „Inne zobowiązania” oraz w pozycji „Koszty działania i koszty ogólnego zarządu” rachunku zysków i strat w części wynikającej z kosztów bieżącego zatrudnienia i upływu czasu. Część rezerwy wynikająca ze zmiany założeń aktuarialnych (ekonomicznych i demograficznych) przyjętych do wyceny ujmowana jest w pozostałych całkowitych dochodach.

- Pracowniczy Program Emerytalny

Grupa prowadzi dla swoich pracowników pracowniczy program emerytalny („PPE”, „Program”) aktualnie zarejestrowany przez Organ Nadzoru pod numerem ZM RPPE 178/02/12/19. Umowa zakładowa oparta jest na zapisach o wnoszenie przez pracodawcę składek pracowników do funduszu inwestycyjnego. Zgodnie z wpisem KNF z dnia 28 czerwca 2019 Program jest prowadzony i zarządzany przez NN Investment Partners Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A, który zastąpił poprzedniego Zarządzającego: Esaliens TFI S.A.

Program emerytalny oferowany przez Grupę stanowi program określonych składek zgodnie z MSR 19. Za pracowników uczestniczących w programie Grupa odprowadza składki do odrębnej jednostki i z chwilą ich uiszczenia nie posiada dalszych obowiązków w zakresie dokonywania płatności. Składki ujmuje się jako koszty świadczeń pracowniczych w okresie, którego dotyczą.

Składka podstawowa finansowana przez pracodawcę określona jest jako procent wynagrodzenia uczestnika Programu. Stawka składki podstawowej wynosi 7%. Składka dodatkowa - dobrowolna, finansowana jest przez pracownika- uczestnika Programu. Składka podstawowa stanowi przychód uczestnika Programu, od którego obowiązany jest on zapłacić podatek dochodowy od osób fizycznych (art. 12 i 13 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych Dz. U. z 2019 r. poz. 1387, z późn. zm.).

Wypłata środków z Programu następuje na wniosek uczestnika Programu lub osoby uprawnionej w trybie i na zasadach ściśle określonych w programie.

Uczestnik Programu może zrezygnować z udziału w Programie. Pracodawca zaprzestaje naliczania i odprowadzania na rzecz uczestnika Programu składek podstawowych i składek dodatkowych, a środki dotychczas zgromadzone na rejestrach Uczestnika Programu pozostają na tych rejestrach do czasu wypłaty, wypłaty transferowej, przeniesienia lub zwrotu. W związku z funkcjonowaniem w Banku PPE, Bank nie wprowadził Pracowniczego Planu Kapitałowego (PPK)

- Inne długoterminowe świadczenia pracownicze – nagrody za wieloletnią pracę i inne świadczenia z tytułu długiego stażu pracy oraz odroczone nagroda pieniężna, przyznawana Zarządowi Banku oraz pozostałym osobom, których

działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku. Od 1 stycznia 2015 r. pracownicy o długoletnim stażu pracy (10, 20, 30 itd.) są uprawnieni do nagrody w formie rzeczowej,

- Kapitałowe świadczenia pracownicze – w postaci akcji fantomowych Banku Handlowego w Warszawie S.A., (w tym również w ramach tzw. Nagrody Transakcyjnej) a także w formie programu tzw. „akcji odroczonej” Citigroup. W 2021 roku nie przyznano nagrody pod programem tzw. „akcji odroczonej” Citigroup (program akumulacji kapitału – CAP). Zgodnie z MSSF 2 „Płatności w formie akcji własnych”, wszystkie programy funkcjonujące w Grupie traktowane są jako programy rozliczane w środkach pieniężnych. Na przyszłe wypłaty tworzona jest rezerwa wykazana w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w pozycji „Inne zobowiązania” oraz w pozycji „Koszty działania i koszty ogólnego zarządu” rachunku zysków i strat. Koszty programu określone są na podstawie ceny akcji Banku lub ceny akcji Citigroup. Zgodnie z wymogami standardu wartość godziwa jest początkowo ustalana na dzień przyznania nagrody, a następnie na każdy dzień sprawozdawczy, aż do całkowitego rozliczenia. Łączną wartość kosztów ujętych na dany dzień sprawozdawczy stanowi iloczyn wartości godziwej akcji odroczonej na dzień sprawozdawczy i części uprawnienia uznanego za nabyte w tym okresie. Szczegółowe informacje dotyczące zasad funkcjonowania programów kapitałowych świadczeń pracowniczych opisane są w dalszej części niniejszej noty.

Stan rezerw na opisane powyżej świadczenia przedstawiał się następująco:

w tys. zł	31.12.2021	31.12.2020
Rezerwa na wynagrodzenia i koszty pochodne od wynagrodzeń	68 498	60 548
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	14 311	14 444
Rezerwa na odprawy emerytalno-rentowe	75 401	75 880
Rezerwa na pracownicze świadczenia kapitałowe	26 412	16 577
Rezerwa na restrukturyzację zatrudnienia	275	550
	184 897	167 999

Rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe tworzona jest indywidualnie na podstawie wyceny aktuarialnej sporządzonej okresowo przez niezależną firmę doradztwa aktuarialnego. Wycena rezerw na świadczenia pracownicze dokonywana jest z zastosowaniem technik i założeń aktuarialnych. W kalkulacji rezerwy uwzględniono wszystkie odprawy emerytalne i rentowe, które mogą być w przyszłości wypłacone. Grupa dokonała aktualizacji szacunków na dzień 31 grudnia 2021 roku, wykorzystując kalkulacje przeprowadzone przez zewnętrznego, niezależnego aktuarusza. Naliczone rezerwy są równe zdyskontowanym płatnościom, które w przyszłości zostaną dokonane, z uwzględnieniem rotacji zatrudnienia i dotyczą okresu do dnia kończącego okres sprawozdawczy. Przyjęto stopę dyskonta na poziomie 3,40% oraz współczynnik przyrostu płac na poziomie 2,5%.

Zmiana stanu rezerw na odprawy emerytalno-rentowe przedstawiała się następująco:

w tys. zł	2021	2020
Stan na dzień 1 stycznia	75 880	68 327
Zwiększenia (z tytułu):	831	9 273
zyski/(straty) aktuarialne z wyceny	(4 693)	1 975
w tym wynikające ze:		
zmiany założeń ekonomicznych	(2 312)	(458)
zmiany założeń demograficznych	(5 350)	-
korekty założeń aktuarialnych ex post	2 969	2 433
koszt wynagrodzenia	948	1 367
koszt odsetek	4 576	5 931
Zmniejszenia (z tytułu):	(1 310)	(1 720)
wykorzystanie rezerw	(1 310)	(1 720)
Stan na dzień 31 grudnia	75 401	75 880

Analiza wrażliwości dla istotnych założeń aktuarialnych:

w tys. zł	2021	2020
Wartość centralna	75 401	75 880
Zmniejszenie stopy wzrostu płac o 1 p.p.	67 546	67 033
Zwiększenie stopy wzrostu płac o 1 p.p.	84 451	86 216
Zmniejszenie rotacji o 10%	78 709	79 103
Zwiększenie rotacji o 10%	72 360	72 909
Zmniejszenie stopy dyskonta o 0,5 p.p., w tym:	59 539	80 105
przypadająca na świadczenia płatne w ciągu 1 roku	2 175	6 214

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

w tys. zł	2021	2020
Zwiększenie stopy dyskonta o 0,5 p.p. w tym:	73 768	74 874
przypadająca na świadczenia płatne w ciągu 1 roku	2 171	6 210

Więcej informacji o ujęciu programu określonych świadczeń w sprawozdaniu finansowym Banku znajduje się w Nocie 2.

Koszty poniesione przez Grupę w 2021 roku z tytułu składek na pracowniczy program emerytalny wynosiły 24 712 tys. zł (w 2020 roku: 24 491 tys. zł).

Zatrudnienie w Grupie:

w etatach	2021	2020
Średnie zatrudnienie w roku	2 940	3 026
Stan zatrudnienia na koniec roku	2 903	2 994

Charakter i zasady funkcjonowania programów kapitałowych świadczeń pracowniczych

W ramach programu świadczeń kapitałowych wybranym pracownikom oferowane są akcje fantomowe Banku Handlowego w Warszawie S.A. oraz nagrody w formie akcji Citigroup (tzw. program akumulacji kapitału lub CAP).

W ramach programu CAP uprawnieni pracownicy otrzymują tzw. „akcje odroczone” Citigroup. „Akcje odroczone” w ramach programu CAP przyznawane są po średniej cenie zamknięcia z giełdy NYSE z ostatnich 5 dni poprzedzających przyznanie nagrody. „Akcje odroczone” pozwalają uczestniczyć w ekwiwalencie dywidendy, nie dają jednak prawa głosu i nie mogą zostać sprzedane do dnia przekazania. „Akcje odroczone” przekształcają się w akcje zwykłe po upływie okresu określonego w regulaminie programu CAP. Co do zasady, pracownik traci prawo do przyznanych akcji z chwilą ustania zatrudnienia w Citigroup, chyba że rozwiązanie umowy o pracę następuje w trybie gwarantującym zachowanie prawa do przyznanych akcji. Szczegółowe warunki opisane są w dokumencie „Capital Accumulation Program – Prospectus”. Akcje przyznane w poprzednich latach będą przekazywane w częściach po 25% rocznie w ciągu czterech lat począwszy pierwszego roku po przyznaniu akcji.

W 2021 roku nie przyznano nagrody pod tym Programem.

Program akcji pracowniczych podlega wewnętrznej kontroli w Biurze Polityki Wynagradzania.

W dniu 22 grudnia 2017 roku Bank wdrożył Politykę wynagrodzeń osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku Handlowego w Warszawie S.A. („Polityka”). Polityka ta zastąpiła obowiązującą wcześniej „Politykę zmiennych składników wynagrodzenia osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Handlowym w Warszawie S.A.”. Od tego czasu ww. Polityka podlegała przeglądowi i zmianom. Ostatnia zmiana ww. polityki została zatwierdzona przez Radę Nadzorczą 3 grudnia 2021 r – nagrody za 2021 r są przyznawane w 2022 r już na nowych zasadach.

Zgodnie z Polityką, Zarząd Banku oraz pozostałe osoby, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka Banku, otrzymują zmienne wynagrodzenia na podstawie wyników indywidualnych, jednostki organizacyjnej, w której dana osoba jest zatrudniona oraz całego Banku.

Część zmiennych wynagrodzeń przyznanych warunkowo w 2021 roku osobom objętym Polityką będzie wypłacana w transzach przez kolejne 3,5 roku lub 6 lat dla Prezesa Zarządu Banku. W efekcie zmian wprowadzonych w 2021 r., zmienne wynagrodzenie przyznane warunkowo w 2022 r. (za rok 2021) osobom objętym Polityką będzie wypłacane w transzach przez kolejne 4,5 roku lub 6 lat dla Członków Zarządu Banku.

Zmienne wynagrodzenia – Akcje Fantomowe

Rodzaj transakcji w świetle MSSF EU	Transakcje płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych zgodnie z MSSF 2
Data przyznania nagrody w postaci akcji fantomowych	15 stycznia 2018 roku 14 stycznia 2019 roku 14 stycznia 2020 roku 11 stycznia 2021 roku
Liczba instrumentów przyznanych	Została ustalona w dacie przyznania nagrody akcji fantomowych
Data zapadalności	<ul style="list-style-type: none"> Dla nagród przyznanych Prezesowi Zarządu w latach 2018-2021 – co najmniej 12, 24, 36, 48, 60, 72 miesiące od daty przyznania akcji fantomowych Dla nagród przyznanych w latach 2018-2021 pozostałym pracownikom – co najmniej 6, 18, 30, 42 miesiące od daty przyznania akcji fantomowych
Data nabycia uprawnień	<ul style="list-style-type: none"> Dla nagród przyznanych Prezesowi Zarządu w latach: <ul style="list-style-type: none"> o 2018-2019 – co najmniej 12, 24, 36, 48, 60 miesięcy od daty przyznania akcji fantomowych

Zmienne wynagrodzenia – Akcje Fantomowe

	<ul style="list-style-type: none"> o 2020-2021 – dla krótkoterminowej nagrody w akcjach fantomowych w momencie przyznania, dla długoterminowej nagrody w akcjach fantomowych -co najmniej 12, 24, 36, 48, 60 miesięcy od daty przyznania • Dla nagród przyznanych pozostałym pracownikom w latach: <ul style="list-style-type: none"> o 2018-2019 – co najmniej 6, 12, 24 i 36 miesięcy od daty przyznania akcji fantomowych o 2020-2021 – dla krótkoterminowej nagrody w akcjach fantomowych w momencie przyznania, dla długoterminowej nagrody w akcjach fantomowych co najmniej 12, 24, 36 miesięcy od daty przyznania akcji fantomowych
Warunki nabycia uprawnień dla nagrody	<p>Spełnienie warunków dotyczących wyników Banku, indywidualnych wyników pracy oraz zatrudnienia w Grupie w odniesieniu do nagród przyznanych w:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2018: <ul style="list-style-type: none"> o Dla Prezesa Zarządu w latach 2018-2023 o Dla pozostałych pracowników w latach 2018-2021 • 2019: <ul style="list-style-type: none"> o Dla Prezesa Zarządu w latach 2019-2024 o Dla pozostałych pracowników w latach 2019-2022 • 2020: <ul style="list-style-type: none"> o Dla Prezesa Zarządu w latach 2020-2025 o Dla pozostałych pracowników w latach 2020-2023 • 2021 <ul style="list-style-type: none"> o Dla Prezesa Zarządu w latach 2021-2026 o Dla pozostałych pracowników w latach 2021-2024
Rozliczenie programu	<p>W dniu rozliczenia uczestnikowi zostanie wypłacona kwota środków pieniężnych stanowiąca iloczyn posiadanych przez uczestnika akcji fantomowych oraz średniej arytmetycznej najniższej i najwyższej ceny akcji Banku na GPW w dniu zapadalności nagrody (zakończenia okresu retencji). Nabycie uprawnień będzie każdorazowo potwierdzone decyzją Rady Nadzorczej w stosunku do Członków Zarządu oraz decyzją Zarządu w stosunku do pozostałych pracowników objętych Polityką. Zgodnie z decyzją ww. władz Banku kwota wypłaty może zostać pomniejszona lub całkowicie zredukowana zgodnie z warunkami podanymi w Polityce. Warunki te odnoszą się do wyników Banku, indywidualnych wyników pracowników, zatrudnienia i będą się odnosić do całego okresu nabywania uprawnień dla poszczególnych transz.</p>

W związku z informacją przekazaną przez Citigroup w dniu 15 kwietnia 2021 dotyczącą planowanych zmian strategii w obszarze Bankowości Detalicznej, (dalej „SBD”), Zarząd Banku przyjął politykę, umożliwiającą przyznanie nagrody za uznanie dotychczasowego wkładu pracowników, których wsparcie w realizacji zmiany strategii wydzielonej części Banku Handlowego w Warszawie S.A. (segmentu bankowości detalicznej) będzie kluczowe – Polityka Nagrody Transakcyjnej.

W dniu 3 grudnia 2021 r. decyzją Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A. Polityka Nagrody Transakcyjnej została zaktualizowana m.in. o nową strukturę wynagrodzenia zmiennego.

Zmienne wynagrodzenia – Akcje Fantomowe przyznane w 2021 w ramach tzw. Nagrody Transakcyjnej

Rodzaj transakcji w świetle MSSF EU	Transakcje płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych zgodnie z MSSF 2
Data przyznania nagrody w postaci akcji fantomowych	1 lipca 2021 roku, uchwałą z dnia 14 lipca 2014 oraz 3 grudnia 2021 r.
Liczba instrumentów przyznanych	Została ustalona w dacie przyznania nagrody akcji fantomowych
Data zapadalności	<ul style="list-style-type: none"> • Dla nagród przyznanych Wiceprezesowi Zarządu – w zależności od rodzaju nagrody, nie wcześniej niż 6 miesięcy od finalizacji Transakcji i nie wcześniej niż 18, 30, 42, 54, 66 miesięcy od daty przyznania akcji fantomowych • Dla nagród przyznanych pozostałym pracownikom, mającym istotny wpływ na profil ryzyka Banku – w zależności od rodzaju nagrody, niezwłocznie od spełnienia kryteriów (w tym dotyczących Transakcji) lub 6 miesięcy od finalizacji Transakcji i nie wcześniej niż 6, 18, 30, 42, 54 miesięcy od daty przyznania akcji fantomowych
Data nabycia uprawnień	<ul style="list-style-type: none"> • Dla nagród przyznanych Wiceprezesowi Zarządu - w zależności od rodzaju nagrody, nie wcześniej niż 6 miesięcy od finalizacji Transakcji co najmniej 12, 24, 36, 48, 60 miesięcy od daty przyznania • Dla nagród przyznanych pozostałym pracownikom, mającym istotny wpływ na profil ryzyka Banku – w zależności od rodzaju nagrody, niezwłocznie od spełnienia kryteriów (w tym dotyczących Transakcji) lub nie wcześniej niż 6 miesięcy od finalizacji Transakcji i nie wcześniej niż 6, 12, 24, 36 i 48 miesięcy od daty przyznania akcji fantomowych
Warunki nabycia uprawnień dla nagrody	<p>Finalizacja Transakcji do określonej daty oraz spełnienie warunków dotyczących wyników Banku, indywidualnych wyników pracy oraz zatrudnienia w Grupie</p> <ul style="list-style-type: none"> o Dla Wiceprezesa Zarządu w latach 2021-2026 o Dla pozostałych pracowników w latach 2021-2025

Zmienne wynagrodzenia – Akcje Fantomowe przyznane w 2021 w ramach tzw. Nagrody Transakcyjnej

Rozliczenie programu	W dniu rozliczenia uczestnikowi zostanie wypłacona kwota środków pieniężnych stanowiąca iloczyn posiadanych przez uczestnika akcji fantomowych oraz średniej arytmetycznej najniższej i najwyższej ceny akcji Banku na GPW w dniu zapadalności nagrody (zakończenia okresu retencji). Nabycie uprawnienia będzie każdorazowo potwierdzone decyzją Rady Nadzorczej w stosunku do Wiceprezesa Zarządu oraz decyzją Zarządu w stosunku do pozostałych pracowników objętych Polityką Nagrody Transakcyjnej. Zgodnie z decyzją ww. władz Banku kwota wypłaty może zostać pomniejszona lub całkowicie zredukowana zgodnie z warunkami podanymi w Polityce. Warunki te odnoszą się do wyników Banku, indywidualnych wyników pracowników, zatrudnienia i będą się odnosić do całego okresu nabywania uprawnień dla poszczególnych transz.
----------------------	---

Innym elementem składowym wynagrodzenia zmiennego przyznawanego w ramach tzw. Nagrody Transakcyjnej jest Odroczona Nagroda Pieniężna.

Rodzaj transakcji w świetle MSSF EU	Inne długoterminowe świadczenia pracownicze zgodnie z MSR 19
Data przyznania nagrody w postaci Odroczonej Nagrody Pieniężnej	1 lipca 2021, uchwałą z 14 lipca 2021 r. oraz 3 grudnia 2021 r. Została ustalona w dacie przyznania Odroczonej Nagrody Pieniężnej/ Warunkowej Nagrody Pieniężnej
Przyznana kwota	
Data zapadalności	<ul style="list-style-type: none"> Dla nagród przyznanych Wiceprezesowi Zarządu – w zależności od rodzaju nagrody, nie wcześniej niż 6 miesięcy od finalizacji Transakcji i nie wcześniej niż 18, 30, 42, 54, 66 miesięcy od daty przyznania Odroczonej Nagrody Pieniężnej Dla nagród przyznanych pozostałym pracownikom, mającym istotny wpływ na profil ryzyka Banku – w zależności od rodzaju nagrody, niezwłocznie od spełnienia kryteriów (w tym dotyczących Transakcji) lub nie wcześniej niż 6 miesięcy od finalizacji Transakcji i dla Odroczonej Nagrody Pieniężnej nie wcześniej niż 18, 30, 42, 54 miesięcy od daty przyznania Dla nagród przyznanych pozostałym pracownikom – nie wcześniej niż 6 miesięcy od finalizacji Transakcji.
Data nabycia uprawnień	<ul style="list-style-type: none"> Dla nagród przyznanych Wiceprezesowi Zarządu - w zależności od rodzaju nagrody, nie wcześniej niż 6 miesięcy od finalizacji Transakcji i co najmniej 12, 24, 36, 48, 60 miesięcy od daty przyznania Odroczonej Nagrody Pieniężnej Dla nagród przyznanych pozostałym pracownikom, mającym istotny wpływ na profil ryzyka Banku – w zależności od rodzaju nagrody, niezwłocznie od spełnienia kryteriów (w tym dotyczących Transakcji) lub nie wcześniej niż 6 miesięcy od finalizacji Transakcji i dla Odroczonej Nagrody Pieniężnej nie wcześniej niż 12, 24, 36 i 48 miesięcy od daty przyznania Dla nagród przyznanych pozostałym pracownikom – nie wcześniej niż 6 miesięcy od finalizacji Transakcji.
Warunki nabycia uprawnień dla nagrody	Finalizacja Transakcji do 31 grudnia 2022 r. oraz spełnienie warunków dotyczących wyników Banku, indywidualnych wyników pracy oraz zatrudnienia w Grupie w odniesieniu do nagród przyznanych: <ul style="list-style-type: none"> Dla Wiceprezesa Zarządu w latach 2021-2026 Dla pozostałych pracowników w latach 2021-2025
Rozliczenie programu	W dniu rozliczenia uczestnikowi zostanie wypłacona kwota środków pieniężnych stanowiąca transzę Odroczonej Nagrody Pieniężnej. Nabycie uprawnienia do nagrody będzie każdorazowo potwierdzone decyzją Rady Nadzorczej w stosunku do Wiceprezesa Zarządu oraz decyzją Zarządu w stosunku do pozostałych pracowników objętych Polityką Nagrody Transakcyjnej. Zgodnie z decyzją ww. władz Banku kwota wypłaty może zostać pomniejszona lub całkowicie zredukowana zgodnie z warunkami podanymi w Polityce. Warunki te odnoszą się do wyników Banku, indywidualnych wyników pracowników, zatrudnienia i będą się odnosić do całego okresu nabywania uprawnień dla poszczególnych transz.

Założenia przyjęte do wyceny programów pracowniczych świadczeń kapitałowych

Wartość godziwa poszczególnych nagród oraz założenia przyjęte do wyceny przedstawione są poniżej:

Program CAP	Data przyznania	Cena wykonania / Wartość akcji na moment przyznania (w USD)	Liczba nagrodzonych pracowników	Liczba opcji/akcji
1	13.02.2020	78,91	1	290

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A.
za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku

Program Akcje Fantomowe	Data przyznania	Cena wykonania / Wartość akcji na moment przyznania (w PLN)	Liczba nagrodzonych pracowników	Liczba opcji/akcji
1	15.01.2018	83,02	1	6 845
2	14.01.2019	69,10	39	23 306
3	14.01.2020	52,56	39	56 700
4	11.01.2021	35,14	47	173 965

	Program CAP	Program Akcje Fantomowe
Okres nabywania uprawnień (lata)	25% po każdym kolejnym roku	W latach 2018-2019: 40% po 0,5 roku i po 20% w ciągu trzech kolejnych lat, 40% po jednym roku i po 12% w ciągu 5 kolejnych lat lub 60% po 0,5 roku i 13,33% w ciągu 3 kolejnych lat, 60% po jednym roku i 8% w ciągu 5 kolejnych lat. Od roku 2020: 40% w dniu przyznania i po 20% w ciągu trzech kolejnych lat, 40% w dniu przyznania i po 12% w ciągu 5 kolejnych lat lub 60% w dniu przyznania i po 13,33% w ciągu 3 kolejnych lat, 60% w dniu przyznania i po 8% w ciągu 5 kolejnych lat.
Średni oczekiwany okres trwania instrumentu (życia)	W momencie nabycia uprawnień	W momencie nabycia uprawnień
Prawdopodobieństwo zakończenia zatrudnienia przed terminem (roczny wskaźnik rotacji nagrodzonych pracowników)	0,00%	11,76%
Wartość godziwa jednego instrumentu*	60,64 (USD)	57,50 (PLN)

* różni się w zależności od daty wykonania

Liczbę oraz średnie ważone ceny akcji (program CAP) przedstawia poniższa tabela:

	31.12.2021		31.12.2020	
	Liczba	Średnia ważona cena akcji (w USD)	Liczba	Średnia ważona cena akcji (w USD)
Występujące na początek okresu	387	78,91	201	37,05
Przyznane w danym okresie	-	-	387	78,91
Wykonane/umorzone/wygasłe w danym okresie	97	63,69	201	81,12
Występujące na koniec okresu	290	78,91	387	78,91

Liczbę oraz średnie ważone ceny akcji fantomowych przedstawia poniższa tabela:

	31.12.2021		31.12.2020	
	Liczba	Średnia ważona cena akcji (w PLN)	Liczba	Średnia ważona cena akcji (w PLN)
Występujące na początek okresu	149 902	61,49	117 537	74,67
Przyznane w danym okresie	339 658	35,14	173 560	52,56
Wykonane w danym okresie	228 744	44,69	139 017	38,40
Umorzone/wygasłe w danym okresie	-	-	2 178	-
Występujące na koniec okresu	260 816	43,22	149 902	61,49

Na dzień 31 grudnia 2021 roku wartość bilansowa zobowiązań wynikających z akcji fantomowych oraz programów CAP wyniosła 26 052 tys. zł (31 grudnia 2020 roku: 16 272 tys. zł). Koszty ujęte z tego tytułu wyniosły w 2021 roku 20 211 tys. zł (w 2020 roku: 8 064 tys. zł).

48. Zdarzenia po dacie bilansowej

Wojna na Ukrainie

Po dacie sprawozdawczej tj. 31.12.2021 roku, doszło do bezprecedensowego wydarzenia jakim jest konflikt zbrojny w wyniku agresji wojsk rosyjskich na Ukrainę.

Bank nie prowadzi działalności w Ukrainie, Rosji ani na Białorusi, a ekspozycja kredytowa Banku wobec firm istotnie zaangażowanych w tych krajach stanowi około 0.5% maksymalnej ekspozycji Grupy na ryzyko kredytowe. Jednak ze

względu na skalę konfliktu w Ukrainie i jego bliskość w stosunku do granic Polski, Zarząd Banku na bieżąco monitoruje wpływ tego zdarzenia na działalność operacyjną Banku (w tym w szczególności na ryzyko w cyberprzestrzeni).

Wybuch konfliktu w Ukrainie może istotnie zmienić otoczenie makroekonomiczne, w jakim działa Bank. Obecnie część konsekwencji jest trudna do oszacowania a ostateczny wynik jest uzależniony od czasu trwania oraz skali konfliktu oraz odpowiedzi fiskalnej ze strony rządów europejskich. W związku z tym, na moment sporządzenia raportu rocznego nie można ocenić potencjalnego wpływu tego konfliktu na działalność operacyjną Banku i jego wyniki finansowe w przyszłych okresach.

Rekomendacja R

W dniu 1 stycznia 2022 weszła w życie opublikowana przez KNF Rekomendacja R dotycząca zasad klasyfikacji ekspozycji kredytowych, szacowania i ujmowania oczekiwanych strat kredytowych oraz zarządzania ryzykiem kredytowym. Treść Rekomendacji R obejmuje i doprecyzowuje postanowienia wynikające z Międzynarodowego Standardu Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) 9 Instrumenty finansowe (zgodnie z Rozporządzeniem Komisji (UE) 2016/2067 z dnia 22 listopada 2016 r.)

W zakresie szacowania odpisów na oczekiwane straty kredytowe Rekomendacja R wprowadziła zapisy doprecyzowujące zasady stosowane dla podejścia indywidualnego i portfelowego w odniesieniu do szacowania odpisów na oczekiwane straty kredytowe oraz dotyczące parametrów modeli MSSF 9, w tym m.in. w zakresie oceny, czy nastąpił wzrost ryzyka kredytowego od momentu początkowego ujęcia, wymogu stosowania spójnych technik szacowania parametrów modeli MSSF na poziomie homogenicznych portfeli, ograniczeń w stosowaniu odpisu zerowego. Wpływ zmian na wysokość odpisów nie był istotny.

W obszarze klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych Rekomendacja R wprowadziła szczegółowy katalog precyzujący, które modyfikacje cech aktywa finansowego mają być w szczególności traktowane jako zmiana istotna.

Po dniu 31 grudnia 2021 roku nie wystąpiły inne zdarzenia, nieujęte w tym sprawozdaniu finansowym, mogące w znaczący sposób wpłynąć na wyniki Grupy.

podpisy Członków Zarządu

23.03.2022 roku

.....
Data

Elżbieta Światopełk-
Czetwertyńska

.....
Imię i nazwisko

Prezes Zarządu

.....
Stanowisko/funkcja

23.03.2022 roku

.....
Data

Natalia Bożek

.....
Imię i nazwisko

Wiceprezes Zarządu

.....
Stanowisko/funkcja

23.03.2022 roku

.....
Data

Dennis Hussey

.....
Imię i nazwisko

Wiceprezes Zarządu

.....
Stanowisko/funkcja

23.03.2022 roku

.....
Data

Maciej Kropidłowski

.....
Imię i nazwisko

Wiceprezes Zarządu

.....
Stanowisko/funkcja

23.03.2022 roku

.....
Data

Barbara Sobala

.....
Imię i nazwisko

Wiceprezes Zarządu

.....
Stanowisko/funkcja

23.03.2022 roku

.....
Data

Katarzyna Majewska

.....
Imię i nazwisko

Członek Zarządu

.....
Stanowisko/funkcja

**Ocena dokonana przez Radę Nadzorczą
wraz z uzasadnieniem
dotycząca sprawozdania z działalności i sprawozdania finansowego
za 2021 rok**

Rada Nadzorcza Banku Handlowego w Warszawie S.A. (dalej jako „Rada Nadzorcza”) zgodnie z treścią art. 382 § 3 Kodeksu spółek handlowych, oraz treścią § 70 ust. 1 pkt. 14 i § 71 ust. 1 pkt. 12 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 roku w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim, dokonała pozytywnej oceny:

1. Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku,
2. Roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku,
3. Sprawozdania Zarządu Banku Handlowego w Warszawie S.A. z działalności Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2021 rok sporządzone łącznie ze sprawozdaniem Zarządu Banku Handlowego w Warszawie S.A. z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A.,

w zakresie ich zgodności z księgami i dokumentami oraz stanem faktycznym.

Ocena Rady Nadzorczej została dokonana na podstawie treści powyżej wskazanych sprawozdań przedstawionych przez Zarząd Banku Handlowego w Warszawie S.A., prezentacji sprawozdań niezależnego biegłego rewidenta z badania jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz rekomendacji Komitetu ds. Audytu Rady Nadzorczej.

Badanie sprawozdań finansowych zostało przeprowadzone przez firmę audytorską KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa z siedzibą w Warszawie, która została wybrana przez Radę Nadzorczą do przeprowadzenia badania jednostkowego sprawozdania finansowego Banku Handlowego w Warszawie S.A. i skonsolidowanego sprawozdania finansowego Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok obrotowy kończący się 31 grudnia 2021 roku.

Według opinii niezależnego biegłego rewidenta, zarówno jednostkowe, jak i skonsolidowane sprawozdanie finansowe Banku Handlowego w Warszawie S.A. oraz Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A., przedstawia rzetelny i jasny obraz sytuacji majątkowej i finansowej na dzień 31 grudnia 2021 roku, finansowych wyników działalności oraz przepływów pieniężnych za rok obrotowy zakończony tego dnia i zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej zatwierdzonymi przez Unię Europejską oraz przyjętymi zasadami (polityką) rachunkowości. Ponadto jednostkowe i skonsolidowane sprawozdanie finansowe są zgodne, we wszystkich istotnych aspektach, co do formy i treści z obowiązującymi przepisami prawa oraz Statutem Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Ponadto, w opinii niezależnego biegłego rewidenta, Sprawozdanie Zarządu Banku Handlowego w Warszawie S.A. z działalności Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. w 2021 rok sporządzone łącznie ze sprawozdaniem Zarządu Banku Handlowego w Warszawie S.A. z działalności Banku Handlowego w Warszawie S.A., we wszystkich istotnych aspektach zostało sporządzone zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa oraz jest zgodne z informacjami zawartymi w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Z upoważnienia Rady Nadzorczej

Sławomir S. Sikora
Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie SA

Warszawa, 24 marca 2022 r.

Oświadczenie Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A. złożone w związku z wymogami § 70 ust. 1 pkt 8 oraz § 71 ust. 1 pkt 8 „Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim”

Rada Nadzorcza Banku Handlowego w Warszawie SA, w związku z treścią § 70 ust. 1 pkt 8) oraz § 71 ust. 1 pkt 8) Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim, niniejszym oświadcza, że:

- a) przestrzegane są przepisy dotyczące powołania, składu i funkcjonowania Komitetu ds. Audytu Rady Nadzorczej, w tym dotyczące spełnienia przez jego członków kryteriów niezależności oraz wymagań odnośnie do posiadania wiedzy i umiejętności z zakresu branży finansowej oraz w zakresie rachunkowości lub badania sprawozdań finansowych,
- b) Komitet ds. Audytu Rady Nadzorczej wykonywał zadania komitetu audytu przewidziane w obowiązujących przepisach.

Z upoważnienia Rady Nadzorczej

Sławomir S. Sikora
Przewodniczący Rady Nadzorczej Banku Handlowego w Warszawie S.A.

Warszawa, 24 marca 2022 r.

Informacja Zarządu o dokonaniu wyboru firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie rocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Zarząd Banku Handlowego w Warszawie SA, w związku z treścią § 70 ust. 1 pkt 7) oraz § 71 ust. 1 pkt 7) Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 29 marca 2018 r. w sprawie informacji bieżących i okresowych przekazywanych przez emitentów papierów wartościowych oraz warunków uznawania za równoważne informacji wymaganych przepisami prawa państwa niebędącego państwem członkowskim, oraz na podstawie Oświadczenia Rady Nadzorczej z dnia 24 marca 2021 roku o dokonaniu wyboru firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie rocznego jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego, niniejszym informuje, że:

- a) wybór KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa, jako firmy audytorskiej przeprowadzającej badanie rocznych sprawozdań finansowych Banku Handlowego w Warszawie S.A. i Grupy Kapitałowej Banku Handlowego w Warszawie S.A. za rok 2021, został dokonany zgodnie z przepisami, w tym dotyczącymi wyboru i procedury wyboru firmy audytorskiej,
- b) KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością spółka komandytowa oraz członkowie zespołu wykonującego badanie spełniali warunki do sporządzenia bezstronnego i niezależnego sprawozdania z badania rocznego sprawozdania finansowego zgodnie z obowiązującymi przepisami, standardami wykonywania zawodu i zasadami etyki zawodowej,
- c) przestrzegane są obowiązujące przepisy związane z rotacją firmy audytorskiej i kluczowego biegłego rewidenta oraz obowiązkowymi okresami karencji,
- d) Bank Handlowy w Warszawie S.A. posiada politykę w zakresie wyboru firmy audytorskiej oraz politykę w zakresie świadczenia na rzecz Banku Handlowego w Warszawie S.A. przez firmę audytorską, podmiot powiązany z firmą audytorską lub członka jego sieci dodatkowych usług niebędących badaniem, w tym usług warunkowo zwolnionych z zakazu świadczenia przez firmę audytorską.